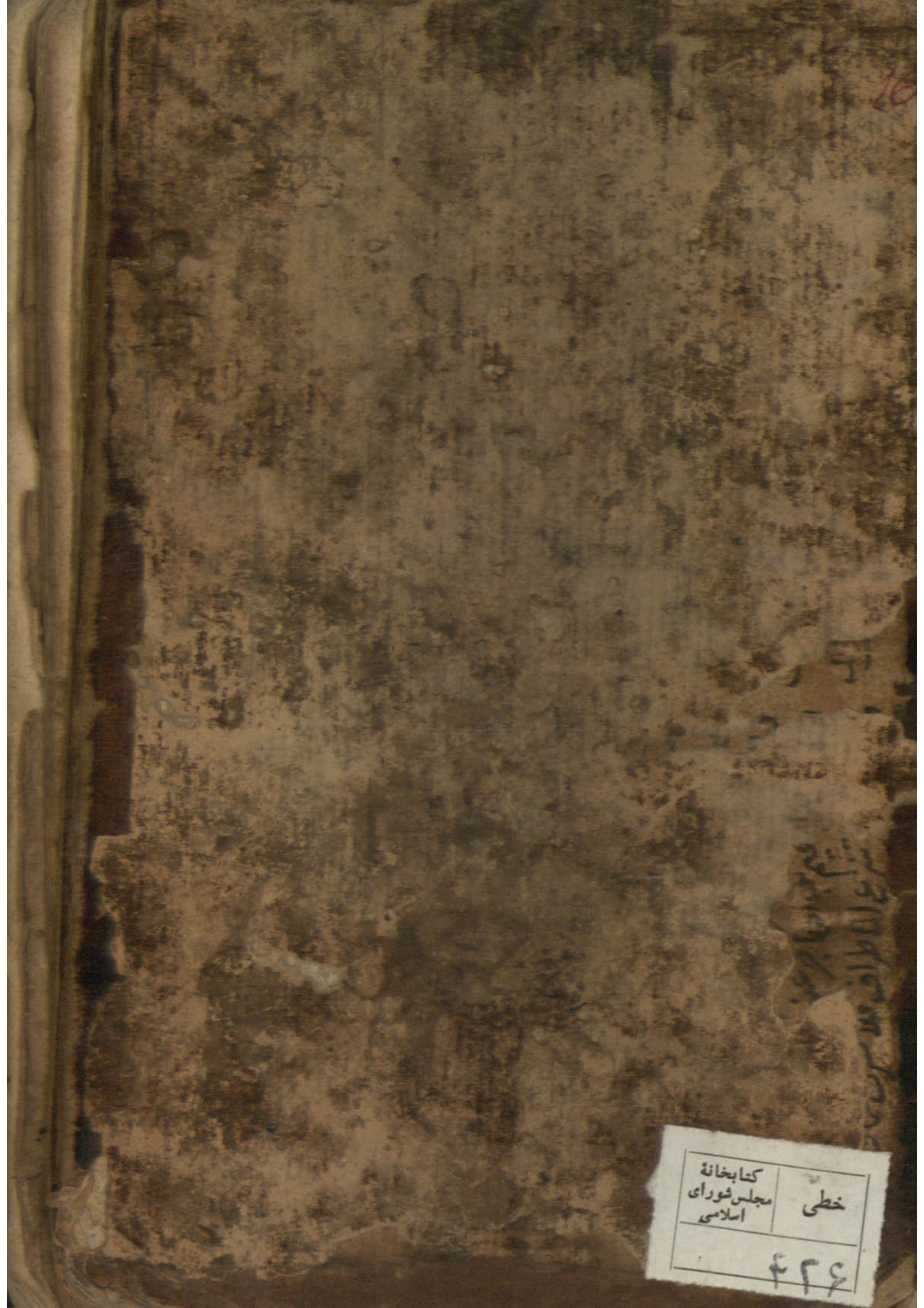


کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
خطی
۴۲۶



166 ١

حرف هجا یکرمی طقوز دورت قسم بر قسمی مفخمه بر قسمی مرققه بر قسم تفخیم
معا اصله الترقیق بر قسمی ترقیق معه اصله التفخیم مفخمه یدی خصه ضغط قظ
بورونه مفخمه دیدیلر قرآن عظیم الشانده کلدکیی یرده تفخیم اوقومه سی
واجب اولدوغی ایچون دلیل محمد ابن الجزری مقدمه سنده وحرف الاستعلاء
فخم بیوردی مفخمه ایکی قسم بر قسمی مستعلیه ومطبقه بر قسمی یالکوز مستعلیه
مستعلیه ومطبقنك تفخیمی اعلادر یالکز مستعلیه نك دلیل مذکور مقدمه سنده
واخصصا الاطباق اقوی نحو قال والعصی بیوردی مراتب تفخیم اوچ اعلا وسط ادنی
بوحرفلرك مفتوح اولدقلرنده تفخیمی مضموم اولدقلرندن اعلادر مضموم اولدقلرندن
مکسور اولدقلریکی تفخیمندن اعلادر بر قسم دخی مرققه یکرمی ایکی حرفدر
انشر حیث علمك سوف تجهز بذا اول بوحرفی مرققه ددلر باعث قرآن عظیم الشانده فی قوت
کلدکیی یرده ترقیق اوقومه سی واجب اولدوغی ایچون دلیل ینرمخ بور مقدمه سنده اصله الترقیق لامدر
تفخیم معه
مستعلا من احرفی وحاذرن تفخیم لفظ الالف بیوردیلر لامی ترقیق اوقنور
لام دائما ترقیق اوقنور لکن لفظة الله کلامی دکل لفظة اللهك لامی ماقبلی مضموم یاخود مفتوح اولورسه مفتوح
ماقبلی مکسور اولورسه تفخیم اوقنور ماقبلی مضموم یاخود مفتوح اولورسه قعدن اولان
مضموم اولان حرفده مفخمدن اولمق واو مرقعدن اولماق واو اکرمش قعدن اولان
~~لکن لفظة اللهك~~ لامی ثانی تفخیم اوقنور مثال عبد الله
لامی اولان ترقیق اوقنور مثال واتقوا الله قد
قل هو الله کبی مفخمدن اولورسه ایکیسی دخی تفخیم اوقنور
احاط الله ولیمحص الله کبی لکن راساکن اولسه ماقبلی مکسور اولدوغی صورتده
ترقیق اوقنمقده ایکی شرطی عدمی وار اول کسری ماقبلنك کسرسی عارض اولماق
کسره دخی دورت قسمدر لازم متصل لازم منفصل عارض متصل عارض منفصل
برزمن ساکنه ماقبلی مکسور اولدوغی صورتده ترقیق اولوردی کوز
ماقبلنده اولان کسره لازم متصل اولورسه دیمکدر زیرا رانی اصلده
اخرجه سبب لازم متصلدر اما کسره لازم منفصله اولا الذی ارتضی
کبی وکسره عارض متصله اولسه ارکبوا ارجعوا وکسره عارض منفصله
اولسه ان ارتبتم کبی بالاتفاق را تفخیم اوقنور شرطعدد

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران
کتاب مجموعه
مؤلف
موضوع
شمارهٔ ثبت کتاب ٢١٠٨١٠
شمارهٔ اختصاصی (٤٢٦) از کتب اهدائی : کریم زاده

حرف هجا ایکی یه طوتوز دورت قسم بر قسمی مفخمه بر قسم مرققه بر قسم تفخیم
معا اصله الترقیق بر قسمی ترقیق معه اصله التفخیم مفخمه یدی خصه ضغط قظ
بورونه مفخمه دیدیلر قرآن عظیم الشانده کلدکی یرده تفخیم اوقومه سی
واجب اولدوغی ایچون دلیل محمد ابن الجزری شد مقدمه سنده وحرف الاستعلاء
فخم بیوردی مفخمه ایکی قسم بر قسمی مستعلیه و مطبقه بر قسمی یالکوز مستعلیه
مستعلیه و مطبقه نك تفخیم اعلادر یالکز مستعلیه نك دلیل مذکور مقدمه سنده
واخصصا لاطباق اقوی نحو قال والعصی بیوردی مراتب تفخیم اوج اعلا وسط ادنی
بو حرفلر یك مفتوح اولدقلرنده تفخیم مضموم اولدقلرنده اعلادر مضموم اولدقلرنده
مکسور اولدقلرنده تفخیمدن اعلادر بر قسم دخی مرققه یکرمی ایکی حرفدر
انشر حیث علمك سوف تجهز بذا اول بو حرفلر مرققه در دلر باعث قرآن عظیم الشانده
کلدکی یرده ترقیق اوقومه واجب اولدوغی ایچون دلیل بو بیت مقدمه سنده فرققن
مستفلا من احرف وحاذرن تفخیم لفظ الالف بیوردیلر تفخیم معه اصله الترقیق لام در
لام دائما ترقیق اوقنور لکن لفظة الله لامی دکل لفظة اللهك لامی ترقیق اوقنور
ماقبلی مکسور اولورسه تفخیم اوقنور ماقبلی مضموم یاخود مفتوح اولورسه مفتوح
مضموم اولانلر فده مفخمدن اولمق واو اکرم قعودی اولماق واو اکرم قعودی اولدی
لامی اولانلر ترقیق اوقنور ~~لکن لفظة اللهك~~ لامی ثانی تفخیم اوقنور مثال عبد الله
قل هو الله کبی مفخمدن اولورسه ایکسی دخی تفخیم اوقنور مثال واتقوا الله تد
احاط الله ولیمحص الله کبی لکن راء ساکن اولسه ماقبلی مکسور اولدوغی صورتده
ترقیق اوقنمقده ایکی شرطی عدمی وار اول کسره ماقبلنك کسرهسی عارض اولماق
کسره دخی دورت قسم در لازم متصل لازم منفصل عارض متصل عارض منفصل
بزه رساکن ماقبلی مکسور اولدوغی صورتده ترقیق اولور دیو کوز
ماقبلنده اولان کسره لازم متصل اولورسه دیمکدر زیرا راءنی اصلده
اخراجه سبب لازم متصلدر اما کسره لازم منفصله اوله الذی ارتضی
کبی وکسره عارض متصله اولسه ارکبوا ارجعوا وکسره عارض منفصله
اولسه ان ارتبتم کبی بالاتفاق را تفخیم اوقنور شرط عد

اللهم اصلح عبدك الخليفة خليفة الزمان قامع الكفرة والفجرة
بما اصلحت به الخلفاء الراشدين والائمة المهديين الذين قضوا
بالحق وبه يعدلون اللهم انصره ووزراءه وحكامه
عساكره ايما يكونوا في البر والبحر ليلا ونهارا اللهم
اجعل اعداءهم مقهورين منهزمين اللهم اعز الاسلام
والمسلمين واذل الشرك والمشركين اللهم استنقذ المأ
سورين من الاسرين اللهم اكتب السلامة والسعادة
وعلى الحجاج والغزاة والمسافرين في برك وبحرك من
المؤمنين اجمعين اللهم اجعل هذا البلد امنا معمورا
مخصبا انك جواد كريم رؤف رحيم برحمتك يا ارحم الراحمين
اللهم اجعل قبورنا روضة من رياض الجنة ولا تجعل حفرة من
حفرة النيران اللهم سهل سؤلنا وجوابنا من قبورنا واجعله
عملا صالحا منا واعف قبيح اعمالنا اللهم نور قبورنا بنور
الايمان ولا تتركنا في قبورنا وحيدا اللهم ارحمنا ولا تعذبنا
عذاب القبر والقطيعة والنار اللهم يا خفي الالطاف
نجنا مما نخاف ربنا آتنا الى اخره تمت وغنه ایکی قسمه
منقسمدر بری غنهٔ کامله وبری غنهٔ ناقصه غنهٔ کامله
ادغامدهدر استعمال اولونور زیرا که ادغامده ایکی حرف

۲

جمع اولور بری مدغم وبری مدغم فیه یس بو تقدیرجه
جون مدغم مدغم فیهك ایکسنك صفتی اولدوغی ایچون
غنهٔ تام کتورمك اما غنهٔ ناقصه اخفاده واقلابده استعمال
اولونور زیرا که اخفاده بر حرف اخفا اولور واقلابده
بر حرف میمه قلب اولور بس بو تقدیرجه مخفی اولنان حرفك بالکلیه
صفاتی اولدوغی ایچون غنهٔ ناقصه کتورمك کرك اولدی نقل کتاب وسیله
وروی عن ابی حنیفة رضی الله تعالی عنه قال اذا اتخذتم الامام
فسئلوه باربع مسائل فان علم فاقتدوا به فان لم یعلم
فاعیدوا ما صلوا خلفه اولها قولوا اصلیت هذه الصلوة
لاجلك ام لاجل القوم الجواب فان کان یقول صلیت
لاجلی ونویت القوم یعلم المسئلة والثانی نحن اقتدیناك
وانت بمن اقتدیت الجواب فان کان یقول انا اقتدیت المصطفی
یعلم المسئلة والثالث اتخذناك اماما وانت بمن اتخذت
الجواب فان کان یقول انا اتخذت القرآن یعلم المسئلة
والرابع کانت صلوتنا تمت معك وصلوتك بای شیء تمت
الجواب فان کان یقول مع سنة المصطفی یعلم المسئلة
نقل من قاضیخان
یمد بقدر الخمس ورش وحمزة والاربع عاصم والثلث
رضی [illegible] والاثنین بر دارم حامد وذا مراتب
مد جاء بالهمز متصلا قرآن تالیه فرض دركم تفخیم
وترقیق تلفظنده فرق ایده اما فرق اتمسه
تغلیظ صوت اولور یعنی صوتی بغون اولور

قراءة يطلش اوقور خودلمش اولور وقرآن جور لبان خوز لعنته
مستحق اولور نيجون تغليظ صوت اولدغيچون تغليظ صوت
خوز كافيدر دليل وحروف حدتدن چقر درش ترتيل تجويد
واست اولماز لحن جلى اولور نتكم نونيه ده گلور
لكل حرف ميزان فلا تك طاغيا يعنى هر بر حرفك
ميزان ترازوسى واردر تجن قارئ هر بر حرف ميزانندن
چقارسه بوزلور لحن اولور اما قارئ كركدر هر بر حرف
تلفظ ايدجك لطيف نازك عرب لفظى كب ايده
نتكم حديثده گلور اقرؤا القرآن بلحون العرب يعنى
حديث معنسى بودركم رسول بيوردر ايدر قلان اوقوك
عرب فصاحتى كبى در يعنى عرب لفظنك نازكلكى
كب اوقوك در وهم غراد مثلك دركم لا بصوت
الغنم ولا بصوت المغزل بصوت اى ذوق يعنى
ديمك اولوركم نه قيون صوت كب وند كنجى صوتى كبى
اولا بلكه قوزى صوت كبى اوله ودخى ماء نافيه كلنجك
رفع صوت ايده ماده يعنى مادن صكره الا كلمسه ماء
نافيه در مثال ما ينظرون الا صيحة وما يمسكهن الا الرحمن
اتات فيقكحي يغدر اتا تاليه شوبله كركدر كه بر ترقيق حرف
غايت ترقيق اتسه دل اچله بر زره خبردر وهم غايت
ترتيل تجويد كامل اولور والله
التوفيق



هذا كتاب كريم في علم التجويد

بسم الله الرحمن الرحيم وبه ثقتي

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبيه
محمد المصطفى الامين وآله واصحابه اجمعين بعده
بو بنده فقير وحقير وپر تقصير السيد محمود بن السيد
محمد النقشبندي الارموي كه اي طالب قرائت قرآن بلك
كلكم قرآن عظيم تجويد ايله اوقمق فرض ولازمدر زيرا كه تجويد
ايله اوقمامق اوقمق لازم كلور پس قرائت قرآندن مقصود
طلب ثواب ايكن كم من قارئ يقرأ القرآن والقرآن يلعنه مقتضا
سنجه استحقاق عقاب حاصل اتمش اولور ودخى بلكم كلام الله
متعلق اولان علم چوقدر وبى نهايه دور حتى وحصرى يوقدر
اما اول كه علم تجويدر آنى بلمك فرض عين اولدى زيرا كه صحت
الفاظ قرآن تجويد بلمك ايله اولور اويله اولسه بو علم غايت
كوركلو علم اولدى پس بونى بلمككه جد ايله سعى ايلمك كركدر تاكيم
قرآن

قرآن صحيح اولوب تلاوتنده اضعاف مضاعف ثواب حاصل اولوب
وغمازى فساده وارميه وهم الله تعالى بويرغى ادا اولنه ايلكيم الله
تبارك وتعالى بيورمشدر تجويد حقنده تاكيد ايله امر ايتمشدر
الآية ورتل القرآن ترتيلا وهم اهل ادا بو ايتى ذكر ايتمشلردر وقد
قال ربك رتل ثم الكن بصدره هكذا الكشاف نقلا يعنى ديمك
اولور تجويد الله تعالى پيغمبر حضرتنه امر ايتدى قرآنى تجويد ايله
اوقى ديو مجرد امرده خى قومدى تاكيده دخى ايتدى البته تجويد ايله اوقى
ديو كشافدن منقولدر رسول حضرت خود اجود مجود ايدى مراد
امتى درو امتنده ايله اولسه الله تعالى نك بويرغى طوتوب
علم تجويده واكا تعلق اولان قواعده رعايته مشغول
اولمق كرك تاكيم الله تعالى نك امرينه امتثال اولنمش كلدك
امدى بو قارئ قرآن يا بودركه مطلق حافظ اوله يا اهل علم اوله
اولكه حافظدر افتخار ايدر قرآن اوقمق ايله دو راغزلرين لوب
قرائت ايدجك اوقودقلرى قرآن احكام تجويده موافق دكلدر

سبینوته

استنکافلری واستکبارلری سببیله بیانده قلوب اقود قلمازلر هیچ
برفایده یوقدر بلکه عاصی وآثم اولورلر انلار کبی قاریه قرآن
ایدرکه ضیعک الله کما ضیعتنی یعنی قرآن حالک لسانیله دیرکه الله سنی
ضایع ایلسون نته کیم بنی ضایع ایلدک اول که طالب علم دور علمنی
قوتی مغرورا ولوب تجویده مرتبا ولان احکام معقیدا اولمیان
همان معنی متغیرا ولماسون دیو لیذ ذکلورسه او قورنا اوقیان
بلورلر دکلی بلور قرآن لحن ایله اوقیان وآنی دکلیین الله عاصی اولورلر
ایله اولسه تجوید علی نحوه فرض اولمایه فرض استخفاف ایتمک لکدر
حالا شهرلرده لحن ایله اوقیانلر شهرلری دو وتشدد طوبی بو علمه
تحطار جال والشد معظم شهرده کاینبغی قرآن اوقیان نادر قالمشدر
بلکه اکثرنده هیچ قالماشدر اولولر وکیجه دن کمسنک طلبه دخی یوقدر
بونا بده تکاسل وتکاهل کوسترمک قرآن رغبتی وحرمتی بلمکدن
کلور الله تعالینک امرینه امتثال ایتمیوب عاصی وآثم لقدن کلورینکم
شیخ جزری رحمة الله علیه بیورمشدر والاخذ بالتجوید حتم لازم من

[illegible]

لم

لم یصحح القرآن آثم وبو رساله شریفه یی تجویدک معتبر کتابلرندن اخذ
لیدوب جمع ایلدم وتورکجه عبارت کتوردم تا مبتدی اولانلره اخذ آسان
اوله وقواعد ایله دولدردم تا که منتهی اولانلره بو رساله جامع اولوب طالب
لرینه تعلیم ایتمکه رغبت ایدوب بن حقیری خیر دعا ایله یاد ایلیه لر وسهو
وخطامزدن اوتوری استغفار ایدهلر وکتابلر بونلردر که ذکر اولنور
نشر شاطبیه جعبری تیسیر سجاوندی درة جزری درة الوحید
تحفة الحفاظ حل الرموز قصیده جمال الدین وبعض فارسی رسالهلردن
الانام
دخی وار وترکی رسالهلرندن دخی وبعض علما جمع ایتدکلرندن دخی وار
در وبو یازدغم کتابلرک کزیده کلاملرن وقواعدلرین اخذ ایدوب جمع ایلدم
واندن اوتری بو رسالنک اسمین کزیده قودم زیرا هر کتابک کزیده سیدر
دیکری طقوز باب اینده تجوید قواعدلرین ذکر ایلدک هر بابن احیدقن سنک
ایچون برمعرفت خزینه سی حاصل اولور باب اول دیشلر اقسامی بیانیده
باب ثانی مخارج حروف بیانده در
باب ثالث صفات حروف بیانده در

قرة العین وسیل

یا

باب رابع نون ساکن وتنوین اظهار بیانده در
باب خامس ادغام مع الغنه بیانده دور
باب سادس ادغام بلا غنه بیانده در
باب سابع اقلاب مع الغنه بیانده در
باب ثامن اخفاء مع الغنه بیانده در
باب تاسع میم ساکن حکمی بیانده در
باب عاشر ادغام صغیر حکمی بیانده در
باب حادی عشر ادغام کبیر بیانده در
باب ثانی عشر رالرک تفخیم وترقیقی بیانده در
باب ثالث عشر لاملرک تفخیم وترقیقی بیانده در
باب رابع عشر مدات بیانده در
باب خامس عشر هاء کنایه بیانده در
باب سادس عشر وقفک احکام بیانده در
باب سابع عشر سکون وروم واشمام بیانده در

باب اماله اماله اکادر
لرکه اسرارها اولنسون
اوزرشنده اوقنه وحفظک
اماله سی بو یرده در
سوره هودده بسم الله
مجریها نقل من شاطبیدن
قراء حمزه والکسائی وحفص
وحفص مجریها بفتح المیم
واماله الراء وورش بین
اللفظین مع ضم المیم
والباقون بالفتح وضم المیم
الا ان ابا عمرو واماله الراء
ولم یمل حفص فی القرآن
الا مجریها ابو عمرو وحمزه
والکسائی نقل قرة العین

بلب

باب ثامن عشر کیفیت وقف بیانده در
باب تاسع عشر اشارة وقوف سجاوندی بیانده ..... در
باب عشرین سکته بیانده در
باب احدی وعشرین لحن جلی ولحن خفی بیانده در
باب اثنی وعشرین همزتین متصلتین بیانده در
باب ثالث وعشرین همزتین منفصلتین بیانده در
باب رابع وعشرین همزة مفرده بیانده در
باب خامس وعشرین فی نقل حرکة الهمزة الی ..... الساکن قبلها
باب سادس وعشرین ترک الهمزة فی مذهب ابو ..... عمرو
باب سابع وعشرین قرائة سبحنک وشکرونک
اسمین ابجد حروفلری بیانیده
باب ثامن وعشرین قواعد فاتحه بیانده در
باب تاسع وعشرین قرآنی ختم کیفیتی بیانده در
وباب جامع قرآن کریم اولدوغن بیان ایدر
اول دیشلر اقسامی بیانده در بلک که کرکدر که دیشلر نیجه قسمدر تا اول

حرفلرکه اول دیشلره مدخلی واردر ایوجه ادا اولنه بیلکم ادملرك اكثرينك
دیشلری اوتوز ایکی اولور والتی قسمدر ثنایا ورباعیه وانیاب و
ضواحك وطواحن ونواجذ برنجی ثنایادرکیم اوك دیشلریدر ایکی
یوقارو وایکی اشاغه ایکنجی رباعیه درکیم دورت دیشدر ثنایانك ارقاسنده
یکا ایکی صاغده وایکی صولده ایکیسی اشاغه وایکیسی یوقارو اوچنجی انیابدر
کیم دورت دیشدر رباعیه نك ارقاسنده یکا یوقاروده ذکر اولدیغی کبی
ایکی صاغده وایکی صولده دندان نیش ترکیم دیرلر دردنجی ضواحك
درکیم دورت دیشدر انیابلر ارقاسندن یکا صاغده وصولده ایکی
یوقارو وایکی اشاغی وبشنجی طواحن درکیم اون ایکی دیشدر هر
طرفده التیشر اوچ اشاغه واوچ یوقاروده در والتنجی نواجذدر
درکه جمله دیشلرك اوتسیده دورت دیشدر ایکی اشاغه ایکی یوقارو
ویکرمی سکزدن اوتوزسنیده وارینجه عقل دیشلری دیکله مشهور
ضواحك وطواحن ونواجذکه یکرمی دیشدر جمله سنه اضراس دیرلر
باب ثانی مخارج حروف بیاننده در بیلکل کیم تجوید اصطلاحنده
هر

احد هود

هر حرفی اوز مخرجندن ادا ایدوب وصفتلرینی یرینه کتوره بیلورتا بر شئ
اندن (انده) زیاده ونقصان اولمیه افراط وتفریط یوللرندن صقنالر اول مخارج
حروف وصفات حروف ذکر اولنور دیمشلردر که مخارج حروفدن اول بکی
حروفلرك کیفیتی بیان ایدر وصفات حروفلرك کیفیتی بیان ایدر حروفك
وزن واردر یعنی مخرجی واردرکی صاقن مخرجندن جوز تجاوز ایتمك ایله
ازغونلردن اولمیه سین وبلکل کیم اصل حروف هجاء عربیه مذهب اصح
قاتنده یکرمی طقوزدر وجمله نك یاننده قرآنك حرفلری که ثابتدر
اوتوز دورت حرفدر وبش حروفه حروف فرعی دیرلر بری اماله درکه
نه خالص الفدر ونه یاء خالصدر ایکنجی حرف اشمام درکه صاد خالص
ونه زای خالصدر الصراط کبی اوچنجی حرف تسهیل درکه همزتین بر یرده
جمع اولالر اکر همزه ثانیه نك اعرابی ضمه ایسه أَأُلْقِيَ کبی
اول تسهیل اولنور تسهیل اولدرکه نه خالص همزه اوله ونه خالص واو
اوله اکر همزه ثانی مکسور ایسه نه خالص یا اوله ونه خالص همزه اوله أَإِنَّ
کبی دردنجی حرف غنه درکه مشهوردر بشنجی حرف الف مفخمه دیرلر
دیرلر اندن اوتوری کیم بر لفظ ایله مخالط اولنورکه اول تفخیم

اولنور هیچ صورتی اولماز خَبْءُ ودِفْءُ کبی اکر ماقبلی متحرك ایسه ماقبلنك
حرکه سی جنسنك صورتنده یازلور دکوك همزه متحرك اولسون قرأ ویقرئ
وردؤ کبی کرك همزه ساکن اولسون لم یقرأ ولم یقرئ ولم یردؤ کبی
وبو همزه مجعوده کم بو حروفلر اوزرینه یازلور اونلر خط وکتابتده اول
همزه نك نصیبی وصورتی دکلدر اول علامت همزه درکندویه همزه دکلدر
اول کسنه کیم همزه ایله الف بردر وحجتی بودرکه الفك مسماسن ویرمك
استرلر قادر اولمازلرتا اولینه همزه مفتوح کتورمینجه والفی همزه عد ایتمشلر
در بوکا بناءً که هر حرفك اسمین دیدکده کندو مسماسی اول معلوم اولور
الفك اول حرفی همزه در ومبرد رحمة الله علیه دیمشدر که هر حرفك اولنده
اوزنانی تلفظ اولنمز الا کی الفك اولنده کندو اسمی ومسماسی دینلمز
وبو حروف هجانك مخرجین بلمك استیین بو مختصره نظر ایدوب
عمل ایلیه وامتحان مخارج حروف اولدرکه هر حرفك امتحان ایدرلر
اولا اول حرفی ساکن ایدوب ولینه بر همزه متحرك کتوروب تکلم ایلیه لر
هر یرده که قرار ایلیه اول حرفك مخرجیدر اندن اوله وشارح
جزری سویلمشدرکه حروف هجانك اسملری ایکی قسم اوزره در بری
اولدر

اولدرکه انونك اسمی ایکی حرف اوزرینه در اول متحرك ثانی ساکن مثال با وتا
وحا وخا وراء وزاء وطا وظاء وفا وها ویا وایکنجی اولدرکه اسمی اوچ حرفدن
مرکبدر مثال الف وجیم ودال وذال وسین وشین وصاد وضاد
وعین وغین وقاف وکاف ولام ومیم ونون وواو وغالب (بودر) قسم اولك
مخرجنك کیفیتی اولدرکه اولا اول حرفکه ایکی حرفدن مرکبدر انی ساکن
ایدوب ماقبلنه بر همزه مکسوره کتورملر مثال اِبْ اِتْ اِثْ اِعْ اِخْ
بونلاره بکزینه وار ایسه بوکا کوره فتحه وضمه ایله دخی بویله در
لکن میزاندن بونی اولی بولمشلر وقسم ثانی که اوچ حرفدن مرکبدر
اول حرفی فتحه ایله متحرك ایدوب وما بعدینه هاء سکته ساکن کتوروب
تاکوره لرکیم یرده دینلور مثال اَهْ وجَهْ وسَهْ وعَهْ وکَهْ وقَهْ ونَهْ
پس تلفظده نظر ایلسونلر صوتك ابتداسینه که اول حرفك موضعندن
ابتدا اولنور ایسه مخرجی اول یردندر بو اوچ حرفلی اولانك تجربه
سی ایلمکدر اولکه ایکی حرفدن مرکب ایدی که قسم اولدر ایدی اندن
تلفظده صوتك اخرینه نظر ایدوب لورلرکیم نه یرده آخر اولور
اول حرفك مخرجی اندندر بو ایکی طریقه که کیفیت مخرجدر ایکیسنده

گبی اولنور بو ضدّ اماله در که اولا بر کلمه‌یی خلط اولنور که اولا ترقیق در
فی الصلوة و مصلی الطلاق گبی و بعضلر قاتنده حروف اصلیه تکریر
سکزدر الیف ایله همزه‌یی برده و تشلر در اصح بکر همزه طقوزدر زیرا همزه
بر حرفدر که حرکه‌نك اوچیله ساکن اولور و اوچیله متحرك اولور
والف دخی دایم ساکندر هیچ حرکه قبول ایتمز و ساکن لکن فتحه ایله اولور
ضمه و کسره اولماز والفك خط و کتابتده نصیبی و صورتی وار در
اما همزه‌نك صورتی و نصیبی یوقدر اگر کلمه‌نك اولنده واقع اولسه
الف صورتنده یازلور حلقی اگرك مفتوح گرك مضموم گرك مکسور
مثل اَحَدَ و اُخُذ و اِبل گرك اولنه آخر حرف متصل اوله کاحَدَ و باخذ
و کابل اگر وسط کلمه‌ده واقع اولسه همزه متحرك ماقبلی ساکن ایسه کندی
حرکه سنك جنسی صورتنده یازلور یعنی مفتوح ایسه الف صورتنده
مضموم ایسه واو صورتنده مکسور ایسه یا صورتنده یازلور مثل
یَسأَلُ و یلؤُمُ و یَسئِمُ اگر کندو ساکن ماقبلی متحرك اوله ماقبلنك
حرکه‌سی جنسنك صورتنده یازلور مثل یأکل و یؤمن و بئس اما کندو متحرك
و ماقبلی دخی متحرك اوله تسهیل اولندیغی گبی یازلور یعنی طقوز وجه اوزرینه

در

در همزه مفتوح اولوب ماقبلی دخی مفتوح یا مضموم یا مکسور اوله و همزه مضموم
اولوب ماقبلی دخی مضموم یا مفتوح یا مکسور اوله و همزه مکسور اولوب ماقبلی مکسور
یا مضموم یا مفتوح اوله بو طقوز قسمك ایکی قسمنده ماقبلنك حرکه‌سی
جنسنك صورتنده یازلور اول ایکی قسم بودر که همزه مفتوح اولوب ماقبلی
مضموم اوله یاخود همزه مفتوح اولوب ماقبلی مکسور اوله بو ایکیسنده درکه
مؤجل مثلا واو ایله یازلور فئة مثلا یا ایله یازلور و بش قسمنده همزه‌نك
حرکه‌سی جنسی صورتنده یازلور اول بش قسم بودر که همزه مفتوح اولوب ما
قبلی دخی مفتوح اوله سأل گبی و همزه مضموم اولوب ماقبلی مفتوح اوله
لَؤُمَ گبی و همزه مضموم اولوب ماقبلی دخی مضموم اوله رؤس گبی
و همزه مکسور اولوب ماقبلی مفتوح اوله یئس گبی و همزه مکسور اولوب
ماقبلی مکسور اوله مقرئك گبی و ایکی قسمنده ایکی قول وار در بعضیلر کندو
حرکه‌سی جنسی صورتنده و ماقبلنك حرکه‌سنك جنسی صورتنده یازلمق
جایزدر بو ایکی قسم اولدر که همزه مکسور اولوب ماقبلی مضموم اوله سئل
گبی و همزه مضموم اولوب ماقبلی مکسور اوله یقرئك گبی و اگر همزه کلمه‌نك
آخرنده واقع اولسه ماقبلی ساکن ایسه همزه کتابتده حذف

بیله دخی جایزدر ولکن غلبهٔ استعمال واسطه سیله شارح مذکور اولکه
قسم اوله ثالث قسم ثانیه تعیین ایتدیلر بو کلامک مؤیدی اولدرکه مخارجک
کیفیتنی بعض قراء بیلمکله همین زیاده هاء سکته جعل ایتشلر یوقسه
اغزیک اوچیله بیله ساکن واوچیله بیله متحرک اولور حالا بو تجربه
ده حرف متحرک اولور اخرینده هاء سکته کلمک کرک یا حرف ساکن اولوب
ماقبلنه همزه کلمک کرک حرف اقله دوشسون صوتک اولنه بالفتح کرک
اخره دوشسون اخرینده بالفتح کرک و سیبویه خلیلدن نقل ایلر
که برکون اوز اصحابندن سؤال ایلدیکه کافی نیجه تلفظ ایلرسیز
شاکردلر ایتدیلرکیم کاف بیوردیلرکیم بوکیم سیز سویلرسیز اسم کافدر
مسماسن سویلک نیجه دیه لوم دیدیکده بیوردیلرکیم که قه جه فصل
مخرج اول مکانه دیرلرکه حرفلر اندن متولد اولور مخرج بعضلر قاتنده
اوچدر حلقیه هاء لب وخلیل بن احمد البصری قوتنجه طقوز مخرجدر حلقا
ولهات ونجره واسله وذلق ونطع ولثه وشفه وهوا وحلق بنیه
باشندن دلک کوکنه دکدر ولهات اول قرمزیجه اتدرکیم اغزیله حلقک
مابیننده یوقارو چکه دن آیرلدقده مابیننده صالنور ونجره بوراده
اغز

اغز اچوقلغیدر اشاغه چکه یوقارو چکه دن ایرلدقده مابیننده نجره دیرلر
واسله دلیک ابجه لکیدر وذلق دیل باشیدر ونطع یوقارو
دماغک شکنلرینه دیرلر ولثه یوقارو دیشلرک دبنده کی اته دیرلر
وشفه دوداقلردر وهوا اغز قوغی وهو اسپیدر وحلقی التی حرفدر
سیبویه یاننده بیریلر الف داخی حلقیدر همزه ع ح غ خ لهوی
ایکی حرفدر ق ک شجری درت حرفدر ج ش ی ض واسلی اوچ
حرفدر ص س ز لثوی اوچ حرفدر ظ ذ ث ونطعی اوچ حرفدر ط د ت
وذلقی اوچ حرفدر ل ر ن وشفوی درت حرفدر ف ب م و وغیر مدکی
وهوائی اوچ حرفدر ا و ی مدلو اولدقده وبعضلر دیرکه هر حرفک بر مخرجی
واردر اما ماهر مخرجلر اسمی بومقدر سیبویه قتنده مخرج اون التیدر
زیراکه اقصای حلقدن دوتار الفی و شیخ محمد جزری حضرتلری مخرج حروفی
اون یدی ثابت ایتشلردر و خلیل بن احمد مکی بن ابی طالب و ابی القسم هذلی
و ابی الحسن شریح بونلر اون یدی دیرلر و قطرب و جرمی و فراء و
ابن درید بونلر دیرکه مخارج اون درت مخرجدر مخرج نون و لام و
رانی بردر دیمشلردر اندن اتوری درکه ادغاملری بری برینه واجب

زیرا مجانس دیمشلردر بیت مخارج الحروف سبعة عشر
على الذي يختاره من اختبر مخرج اول اقصای حلقدر ایکی حرفدر
ء ه ایکنجی وسط حلقدر ع ح اوچنجی ادنی حلقدر غ خ بو التی
حرفه حلقیه دیرلر دوردنجی مخرج قافدر دیلک دیبندن و بوغازیله داجلک
ارسندن اکا غلصم دیرلر بشنجی مخرج کافدر دیلک دیبندن و داجلک
اغزدن یکا طرفندن اندن اکا عکده دیرلر بو ایکیسنه بیله لهوی دیرلر التنجی
مخرج اغزک الغبی ایکی جکه مابیننده دلیک اورتاسندن و یوقارو
دماغدن ج ش ی بونلره شجری دیرلر یدنجی مخرج ضاددر دلیک
یانندن و اضراسلردن نواجد و طواحن و ضواحک بیله بوکا ضرس
دیرلر وجانبی دیرلر و سکزنجی مخرج لامدر دلیک کنارلرندن یوقارو
دماغه یاپشدرب انیاب رباعیه و ثنایا ایله ایکی جانبندن بو دیشلرک
دیبنه شیخ جزری ضواحکی بیله داخل ایتشدر طقوزنجی مخرج نوندر
دلیک باشی اورتاسندن یوقارو ثنایانک دبلری اتندن در متحرک اولدقده
حالنده یاخود ساکن اولوب حروف حلقیه او غیره دخی اظهار اولنده
تده اوننجی مخرج را در نون مخرجینه یاقندر یوقارو دیش دیبندن ودیلک
التندن

التندن یکا میلی واردر و بعضلر اوستندن یکا میلی واردر دیمشلر ایکی
دخی جایزدر زیرا ایکسندن بیله تلفظ قابلدر را ولام و نونه ذلقی
دیرلر اون برنجی مخرج طا و دال و تادر بونلرک مخرج دلیک اوجندن و یوقارو
غی اتندن در و سجاوندی دیرکه یوقاروغی ثنایالردن ایکسندن بیله
تلفظ جایزدر بو اوچ حرفه نطعی دیرلر اون ایکنجی مخرج صاد و سین و زادر
بونلره دلیک اوجندن و اشاغه ثنایانک اوزرندن و یوقاروغی دماغک دخی میلی
واردر دلیک باشی قوردب براندن فاصلا اشاغه ثنایالک مابیننده
قاله بونلره اسلی دیرلر اون اوچنجی مخرج ظا و ذال و ثادر بونلره دلیک باشندن یوقارو
ثنایا و یوقارو ثنایانک باشندن در شویله که دلیک اوجی ثنایالرک باشنه
یاپشه دیشلری کیجه بر آز جوق طشره چیقه شویله کیم اکر دیشلری قلع
دلیک اوجی کسیله بونلره ذلقی دیرلر شیخ جزری لثوی دیر اون دردنجی
مخرج فادر آلت دوداغک اورتاسندن و یوقارو ثنایانک باشندن
در اون بشنجی مخرج واو غیر مدیدر و بایم در واوده دوداغک
قلماسی بر آز جق لازمدر حرف دکل ادغام اولانده ارتوجی
دوداغی یغوب برنلرک صد ایله واوی ادا ایتمک کرک و بادوداغک

تنوینلر و میم خشکنی بونلر سیبویه عکس دیمشدر یعنی میم تنوینلری باخشکندر

در بونلرک حرفه شفوی دیرلر اولی التسنجی مخرج هوائی در که حرف مدلر در

الف واو ساکن ماقبلی مضموم و یا ساکن ماقبلی مکسور بونلرک مخرج هوای

دهندر یعنی اغز قوغشدر اما بعض قرادیرکه الف حلق هواسندن و یا اغز

هواسندن واو و دوداق هواسندن بونلر هوائی دیرلر اولی یدنجی خیشومدر

یعنی بورون دلوکی که غنه اندن طشره کلور اول نون ساکن و تنوینک

مخرجیدر اخفاء مع الغنه ده وادغام مع الغنه ده و میم ساکن بایه ایرشنده

واقلاب مع الغنه ده و میم ادغام مثلینده ولام تعریف نونه ایرشنده

والناس کبی بونلرک جمله سی غنه در عندنک مخرج خیشوم در و نون

و میم غنوی دیرلر مخارج تمام اولدی باب ثالث صفات

حروف بیاننده در بلکل کیم صفات حروف ایکی قسمدر بری صفات متضاده

و بری غیری متضاده اولکه متضاده در اول صفاتدر اول مهموسه در

انوک ضدی مجهوره در ایکنجی شدیده در انوک ضدی رخوه در اوچنجی

مستعلیه در انوک ضدی مستفله در دردنجی مطبقه در انوک ضدی

منفتحه در بشنجی مذلقه در انوک ضدی مصمته در واولکه غیری متضاده

دربك

در یدی صفتدر برنجی صفیر در ایکنجی قلقله در اوچنجی لین در دردنجی

انحراف بشنجی تکریر در التنجی استطاله در یدنجی تفشی در و شیخ خالد

بیورمشدرکه بودردی صفتلرک دخی صواعلر غنه و بعضیلر علتك

ضدی صحت در دخی بر صفت در قلقله نك ضدی سکون دخی بر صفتدر

دیمشلر کلدك امدی بونلری شرح و بیان ایدلم تا هر برینك لغة

معناسی بلنوب اسان اوله مهموسه اول حرفلردر بونلر کلمه ده جمع اولنمشلر

فحثه شخص سکت همس اولوزی اشاغه صالمقدر و ازی خفیدر بونکر

اولنان حرفلری اندن اوتری مهموسه دیرلرکه انلرك اداسنده نفس جاری

اولوب ورنی تقلقله طشره چقار و حروف ضعیفلردر لر تلفظنده انلرك کبی

ایتمك اولمازن و جهر لغتده اوکسك اواز ایدیرلر مجهوره حروف مهموسه نك

غیریدر و صفت شدیده که اول طقوز حرفلردر بونکلر ده جمع اولنمشلردر ظل قوربض

اذ غزا جند مطیع بو حرفلری اندن اوتری مجهوره دیرلرکه بونلرك تلفظنده

نفس جاری اولمازن شویله که نفس انوك ایله کتمز بلنلور اجد آذان ام

کبی و شدیده سکن الا حرفلردر بوکلمه لرده جمع اولنمشلر اجد قط بکت

شده لغتده پکلك دیرلر بونلری اندن اوتری شدیده دیرلرکه

مخرجده سخت اولور داداز انلر ایله چکلن غایت توتلدن ایله که اَجْ

اَطْ اَدْ اَبْ و رخوه اولن اوچ حرفلر و بعضلر اون التی حرفدر لر واو

و یا و الفی رخوه علی ایدیرلر اون اوچ حرف بو کلمه لرده جمع اولنمشدر حث

شخص هز فظ اعض بنی واون التی حرف بو کلمه لرده جمع اولنمشدر حث

شص هز وضعث یا فذ وانلر اوتری بونلره رخوه دیرلرکه اواز

انلر چکلوربس اولمازسق انلر ایله اواز طشره چقار ایله که اَذْ

اَفْ اَغْ اَثْ اَخْ اَذْ اولکه بین الشدیده والرخوه در بوکلمه لرده جمع

اولنمشدر لن عمر و بعضلر لم یرو عنا دیمشلردر بو حرفلری اندن اوتری

بین الشدیده والرخوه دیلدیکه بو حرفلرده صوت تمام جاری اولماز

و تمام حبس اولماز مثلا اَجِلْ دیلدکده سیی ده تمام صوت جاری اولور

و اَضْرِبْ و اَقْعُدْ دیلدکده تمام حبس نفس و صوت اولور اما اِعْمَلْ وانْعَمْ

دیلدکده لام و میم ده نه تمام جری صوت سایی ده اولدیغی کبی ونه تمام حبس

صوت اولور یاده و حال اولدیغی کبی بس اوی حروف مهموسه نك کافیله

تاده غیری رخوه در و حروف مجهوره نك بشی که ظا و ضاد و غین و زا و ذال

مجهوره لر رخوه محض در الی حروفی اَجِدْ قطب در شدیده محض در و ساکن

حرفی

حروفی لم یرو عنا در بین الشدیده والرخوه در بر قول اوزرینه

ومستعلیه یدی حرفلردر بوکلمه لرده جمع اولنمشدر خص ضغط قظ

ومستعلیه لغتده اوتورجی بر لرکه تلفظنده دلی فارویه میل ایدر و بونلر

حروف تفخیم در و بونلرك ماباقی مستفله دیکوی ایکی حرفدر مستعلیه نك ضدی

در بونلری اندن اوتری مستفله دیرلرکه بو حرفلری تلفظ ایدنده دل

اشاغه جانبنه میل ایدر بوکلمه لرده جمع اولنمشدر ذکت شمس

علا فوز حرت بنی اجل و مطبقه دور تدر حرفلردر صاد و ضاد و طا و

ظا انلردن اوتری مطبقه دیرلرکه بو حرفلر تلفظ اولانده دل

طبق کبی اولوب یوقارو دماغه کیم برابر یده یاپشوب اوتری انطباق

صفات قوتلیدر دیبود و رت حرفلردن غیری جمله منفتحه در وانفتاح

آچلمقدر و انوك حروفی یکرمی بشدر اندن اوتری منفتحه دیرلر

انفتاح که انلری تکلم ایتدکده دل یوقارو دماغه یاپشمز و حنك

اعلا دلك آیرلور و مطبقه نك ضدیدر و مذلقه التی حرفلردر بوکلمه لرده

جمع اینمشلر فر من لب و اذلاق خفتدر و بو بر شیك طرف سنا

دیکلور بو حرفلره مذلقه اندن اوتری دیرلرکیم چقرو غنییدن

مصطظ

خفت ایله چقار مزلقه دردیك یعنی طرف لساندن اکرچه مزلقه
حرفلرینك اوچی شفوی واوچی طرف لساندندر جمله سینه مزلقه
دینلدی آسان وخفیف اولدیغیچون وصمت لغتده منع وثقیل
لکدر ومصمته یکرمی اوچ حرفلردر وبو حرفلره انلر اوتوری مصمته
دیدیلرکه منع ایدلدیلر ترکیبلرده عرب کلامندن بر صیغه کلمك لکدکه
اول صیغه رباعی مجرد یاخود خماسی مجرد اولوب جمیع حروفی مصمته
اوله هیچ بر حرفکه انك ضدی اولان مزلقه‌دن اندن اولیه ثقیل اولدق
جهتلریله بو سبیلدرکه اصحاب لغت عَسجَد و عسطوس اعجمی در
دیمشلردر زیراکه بو ایکی صیغه‌نك حروفی جمله مصمته در هیچ بر حرفی مصمته
نك ضدی اولان مزلقه دکلدر پس حروف تهجی ده هر بر حرفك بو اون
صفتلرك بشی اندن اولدق لازملر اوکه غیر متضاده دیرلر
بر نجی صفیر در که اوچ حرفی وار در صاد و سین و زا در صفیر لغتده
اجزیق در و قوش اوازینه هم دیرلر فارسیده هشت کرده بو حرفلری
تلفظ ایدرکن دیل ایله دیش اراسندن بو صفت حاصل اولور ایکنجی
قلقله در قلقله لغتده تپرتمك در وانلرك حرفی بشدر بودرکه
سویلنور

سویلنور
قطب جد بو نلره انلر اوتوری حروف قلقله دیرلرکه حالة سکونده
بونلرك مخرجی حرکت ایلروشتولرزل اولور وقلقله نك محلی سکونده
اوچنجی تفشی در که بر حرفی وار در اول شین در و تفشی لغتده
انلر اوتوری دیرلرکه انوك تلفظنده اغزدن یل قوپوب طشره یه
متصل اولور و بردخی دیشلرك صوبه سالدقلری جمیع یرینه
اولاشدرر وغی کبی نسنی دخی اغز ایله احاطه ایدر دوردنجی لین در
ولین یومشاقلقدرکه ماتصف ایکی حرف وار در واو ساکن
ماقبلی مفتوح ویای ساکن ماقبلی مفتوح بو ایکی حرفه انلر اوتوری
حرف لین دیرلرکه تلفظده بو ایکی حرفك تمام اداده یوموشقلق حاصل
اولور بشنجی انحراف در انحراف لغتده میل ایتمکدرکه دیرلر بوکه متصف
اولان حرف ایکیدر لام و را در انلر منحرف اوجهتدن اوتوری دیرلرکه
مخرجلرنده تکلم ایدرکن دیلك کناره میل ایدرلر تا اول جهتله که
لامده دیلك باشی دماغ الحوسینه و بوغاز طرفنه میل ایدر و دیلك
باشی ندره اکری اولور و رایه انلر اوتوری مکرر دیرلرکه مخرجنده
ایکی سویلنور والتنجی مستطیلدر بر حرفی وار در اول ضاد در واستطاله

بوینی چکمك لکدر واوزونلق طلب ایتمکلکدر و بو اختیار ایله
کوزل کشیدرکه هر کسه آنی رام ایدن فرمکن بر کلمه که زحمتلر
چکمش وله واوستاذ حاذقلردن بوب صناعت تعلیم اولوب بلمیانی در
مخرجه معتاد ایدوب تا اوزك غازی شرع یوغذن درست اوله
اما اوزونلق طلب ایتمك اولاعتبار ایله دیرلرکه مخرجنده اوزانور تا
لام مخرجنه ایریشور و بونك طریقی اسهل اولدرکه کندو مخرجنده
تمکین و ظادن ممیز اولان صفتی تحصیل ایدوب مخرجی مقابلنده
اولان مکاندن قطع نظر اوله و مستطیل ایله ممدود بیننده فرق او
لدرکه مستطیل مخرجنده جولان ومدود نفسده جولان ایدر یدنجی
حرف مد در که اوچدر واو یا ساکن اولوب ماقبلرینك حرکه لری
کندولرندن اولدیغندن حرف مد دیرلر و حرف علت دیرلر اکثر
ماقبلری اختلاف اولسه اصطلاح قراء مدیمز دیعند دخی
بر صفتی خیشومدر حاصل اولان ادانه دیرلر غنوی ایکی حرفده
نون ومیم در بو ایکی حرفده مدغم ومخفی اولدقده خیشومدن بر اواز
حاصل اولدیغیچون غنوی دیرلر وعلت واو ویا والفك صفتیدر بونلره
حرف

حرف علت دیرلر انلر اوتوری که اکثر احوالده حذف و ابدال اولنور
بو اوچ حرفدن غیری حروف تهجیدن بعضلر حروفك اقسامی اعتبار
ایله سکز صفته دخی ابانت ایتمشلر برنجی ضعیفدر حروف ضعیفه
ایکی حرفدر بری هاء تأنیث در و بری دخی نوندر هاء تأنیث
حالت وصلده تایه منقلب اولدیغیچون تنجیم ویرمکی نونك بغیر
علت ساقط اولدیغیچون لم یك کبی بونلره حرف ضعیف دینلدی ایکنجی
حروف ضرس در التی حرفدرکه انی جمع ایلمش زاد ذوده بو التی حرفك کتابتده
سایر حروفه متصل اولمدیغیچون بونلره حروف ضرس دینلدی اوچنجی
حروف اماله در بو اون طقوز حروفدرکه مجموع بود رفجنت زینب
کرها لمزود تمیس بونلره حروف اماله انك اچون دینلدیکه هر قنغی الف
اماله و هاء تأنیث اماله نك ماقبلنده بو حروفدن بری اولسه اماله‌یی
جایزدر بونلردن غیری بر حرف اولسه هر حالده جایزدکلدر مثال الف
النار والدار والبشری ومثال ها الجنة والرحمة والخلیفه
و بونلر بکزرلره وار ایسه انجق حالت وقفده اماله اولنوردور دخی
عربه مخصوص اولان حرفلردرکه ضاد و ظادر بعضلر انجق ضاددر

دیمشلردر زیرا که خا الفتح سریانی ده کلمشدر اما ضاد عربدن غیری

لغتده کلمشدر نجه کیم رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشلر

انا افصح من تکلم بالضاد بعنی ضاد ایله تکلم ایدنلرک افصحیم دیمک

در بشنجی فارسیه داخل اولمین حرفلردرکه سکز حرفدر مجموعی ضع

خظ نط قص التنجی متقاربنک ادغام المیوب متقارب کنرورده ادغام

اولان حرفلردرکه دورت حرفدر مجموعی منفرد یدنجی خطدن ناقص

اولان حرفلردرکه التی حرفدر مجموعی اَنْ لِیَا درهر نک ناقص اولدوغی

تنویندرکه جمیع اسماء نکره ده واقع در کتابت اولنماز داوُد

کبی واوی ناقص اولدوغی داود وطاوس کبی لامک ناقص

اولدوغی الذی والتی کبی یانک ناقص اولدوغی نبی ونذیر کبی

والغیک ناقص اولدوغی جمیع اسماء اعجمیه دن ابراهیم واسماعیل

واسحاق کبی سکزنجی خطده زاید اولان حرفلردر اول دورت

حرفدر هُوَیَاد رهانک زاید اولدوغی مثل قد وشیء ومثل

قوله تعالی فبهدیهم اقتده وفیه ونمه وبونلر یکرمی دواراسه

واوک زاید اولدوغی عمرو کبی عمرو مشبه الملاحق ایجون واولیک

کبی

کبی الیک یدمشبه اولماق ایجون وبونلر یکرمی دواراسه دیا

نک زاید اولدوغی من نبائ المرسلین وذی کبی وبونلر یکرمی دوار

ایسه والفیک زاید اولدوغی مائة میة دیمشبه اولماق

ایجون وواوضا یردن صکره اولان الفلر کبی مثل امنوا وهاجروا

کبی وبونلر یکرمی دواراسه کلدوک املای حروف هجاء عربیه جهر

بو ذکر اولنان صفتلردن نجه سی ایله متصف اولدوغی بیان

ایدلوم همزه جهر شدة تسفل انفتاح صمت مخرج سکون الف

جهر رخوه تسفل انفتاح صمت علة سکون من با جهر شدة تسفل انفتاح

مخرج قلقله تا همس شدة تسفل انفتاح مخرج سکون ثا همس رخوه تسفل انفتاح

صمت مخرج سکون جیم جهر شدة تسفل انفتاح صمت مخرج قلقله حا جهر رخوه تسفل

انفتاح مخرج سکون را جهر بین الشدة والرخوة تسفل انفتاح

انذلاق مخرج سکون تکریر انحراف زا جهر رخوه تسفل انفتاح مخرج

سکون صفیر سین همس رخوه تسفل انفتاح صمت مخرج سکون صفیر

شین همس رخوه تسفل انفتاح صمت مخرج سکون تفشی صاد همس رخوه

استعلا انطباق صمت سکون صفیر ضاد جهر رخوه استعلا انطباق

همس رخوه تسفل انفتاح صمت مخرج سکون خا همس رخوه استعلا انفتاح صمت مخرج سکون دال جهر شدة تسفل صمت مخرج قلقله ذال جهر انفتاح

صمت مخرج سکون استطاله طا جهر شدة استعلا انطباق صمت مخرج قلقله

ظا جهر رخوه استعلا انطباق صمت مخرج سکون عین جهر بین الشدة

والرخوة تسفل انفتاح صمت مخرج سکون غین جهر رخوه استعلا انفتاح

صمت مخرج سکون فا همس رخوه تسفل انفتاح انذلاق مخرج سکون قاف

جهر شدة استعلا انفتاح صمت مخرج قلقله کاف همس شدة تسفل

انفتاح صمت مخرج سکون لام جهر بین الشدة والرخوة تسفل انفتاح

انذلاق مخرج انحراف سکون میم جهر بین الشدة والرخوة تسفل انفتاح

انذلاق مخرج سکون غنه نون جهر بین الشدة والرخوة تسفل انفتاح

صمت مخرج سکون واو جهر رخوه تسفل انفتاح صمت علة لین مد سکون

یا جهر رخوه تسفل انفتاح صمت علة لین مد سکون **باب**

رابع نون ساکن وتنوین حروف حلقی اوغرایانده اظهار بیانیده در

ای طالب تجوید بکمل کیم کلام الله ده نون سکون ایله تنوینک

یکرمی سکز حروفه اوغرایانده بش حکمی وارد ربرنجی اظهار ایکنجی

ادغام مع الغنه اوچنجی ادغام بلا غنه دردونجی قلب مع الغنه بشنجی

اخفی مع الغنه اکر سؤال ایله سلر که نون ساکن ایله تنوینک

فرقی

فرقی نه در جواب بودر که نون ساکن بر نوندرکه خطده ثابت

ولفظده ثابت وصلده ثابت ووقفده ثابت اسمده کلور

وفعلده کلور وحرفده کلور کلمه نک آخرنده کلور ووسطنده

کلور وتنوین بر نون ساکن درکه تلفظده ثابت خطده ثابت

دکلدر وصلده ثابت وقفده ثابت دکلدر دخی لازم سابو تنوین

اسم اخرینده فعلده کلمز ووسطده کلمز نون ساکن وتنوین حروف

حلقه اوغرایجق اظهار اولنورلر یعنی نونک ساکن نکی اظهار او

لور **بیت** حروف حلقی التی دور رای نور عین ❀ همزه هاء حاء عین

وخاء وغین ❀ مثال نون ساکن من امن ومن هاجر ومن

علم ومن حکم ومن خبیر ومن غیره مثال تنوین آیة اکاد قوم

هاد علیم حکیم ویومئذ خاشعة وعین حمئة حجت اظهار

مخرج ابعاغ اولدیغیدر ونون ساکن وتنوین غین خایه ایرشنده

قرآ اختلاف ایلمشلردر ابو جعفر یزید بن القعقاع وابو نشیط

اخفا ایلدیلر وباقی قرآ اظهار ایلدیلر همزه وهاو عین وحاده اختلاف

یوقدر اظهار در وغین وخاده اختلاف وارد **باب**

خامس ادغام مع الغنه بیاننده در بشنجیسی نون ساکن ویا تنوین یومن
حروفنه اوغرسه ادغام مع الغنه اولنور وادغام مع الغنه
ده دورت شیء لازمدر یوقسه مع الغنه اولمز حالدر اولا بودرکی
اولدرکه نون ساکن ویا تنوین دن اثر قالدو ایکنجی اولدرکه
ادغام اولنان دایکنجی اولدرکه مد اولنه ودوردنجی اولدرکه
غنه اولنه اگر بو مذکوراتدن بریسی اکسک اولورسه
ادغام مع الغنه اولمق متعذردر زیرا غنه خیشومدن
کلن بر صوتدر کلمتینده دیرلر بر حرف تامدر ومکسیز غنه ادای
ممکن دکلدر وهر یرده کی غنه اولا بوردن مدی نونک لازمدر
وهم دیدیکن من غمر فیه اوزنلی بر مقدار اکلنوب تا خیشومدن
غنه ایله چکوب مدایدن اغزدن دکل بوردن کلکی سنلکدر
ادغام مع الغنه واخفاء مع الغنه واقلابده وقاتلده اولان
میم ساکن میمه اوغرسه ویا متقاربده اولان لام تعریف
نونه اوغرسه ادغام مع الغنه ایله اوقنور مثال ملک الناس
والناس ومیم ساکن بایه اریشنده اولرحی اخفاء مع الغنه
در

١٨

در بعض قرآیانده میم ساکن بایه اریشنده اظهار دخی شیخ
محمد جزری تصریح ایلمشدر نون ومیم که مشدد اولور البته
غنه لازمدر ان الله الجنة والناس وعم ولما وتما وثم کبیلرده
وهر بر حرفدن مع الغنه ایچون بر مثال کافیدر من نعمة ومن
مال ومن یوثق ومن وال الی شیء نکر مستمر ولو بقی
واحیة ودابة یوم مبدؤ وفراجلة بوله حوزن ادغام مع الغنه
ایدرلر بکر خلف بالیه واوی بلاغنه ایدر باقیسی مع الغنه اوقورلر
اما قجنکم نون ساکن وسط کلمده یایه ویا واوه اوغرسه اتفاقی
اظهار اولنور دنیا وبنیان وصنوان وقنوان کبی تمام قرآنده
بو درت کلیه مخصوصدر وحرف بونه اوغرسه قدده ادغام بلاغنه
اولنمغه جهت قرب مخرج اولدو غیلدر باب سادس
ادغام بلاغنه بیاننده در التنجی نون ساکن وتنوین دن صکره
لر حرف کلسه ادغام ایله اوقنور بی غنه ادغام بلاغنه ادغام
محضدر وبو ادغام ایکی حرف مقداری مدغم فیه ده اکلنمکلکدر
شده ایله غنه سیز وتنوین دن نون ساکندن اثر سیز ومدسیز

محمد ابن جزری بیوردر
وبین الاطباق من احطت
مع بسطت اکرمدغم
انبحق مستعلیدن
اولور نسه مختلف فیه در
الم نخلقکم کبی یعنی
حلقدن مد ادغامی
کامل ده اولور ناقص ده
اولور دیمکدر نتکیم
اظهار جائزدر کل در
والخلف بنخلقکم وقع
منه

وباب مع الغنه ده ذکر اولنان ادغاملردن غیری هر نه وار
ایسه قرآنده جمله سی بلاغنه در اکر ادغام تماثل یا تجانس
یا تقارب ده مثال من لدن ربک هدی للمتقین وغفور رحیم
وبونلرک ادغامی ادغام محض اولدی بی نون ولام ورا تجانس اولمه
لردر وبعضلر تقاربله جهت ادغام قرب مخرجدر که مجانسدر باب
سابع اقلاب مع الغنه بیاننده در یدنجیسی نون ساکن ویا تنوین
بایه ملاقی اولسه لر اول نون وتنوین میم قلب اولنور ومیم دخی
اخفا اولنور غنه ایله ادا اولنور بو دخی اخفاء مع الغنه در
ومیم ساکن دخی بایه اوغرسه اخفاء مع الغنه در خیشومدن که
کلرزدر بوردن مدی ایله ادا اولنور مثال نون ساکن ان بورک
والانبیاء ومثال تنوین سمیع بصیر کی اسکله بوردن وجه
قلبنک طرقین میمک مناسبی شفوی اولمقدر ونونک مناسبی
غنوی اولمقدر وبا ید مناسبتی شفوی اولمقدر پس غنه
سببلک نون ایله مجانس اولدی اتحاد مخرج سببیلدن با ایله
مجانس اولدی پس بو اجلدن اوقوری میم قلب اولمسی مقتضی
اولدی

١٩

اولدی باب ثامن اخفاء مع الغنه بیا
نندە در ودخی بکا کرکیم نون ساکن وتنوین بو باقی قالان
اون بش حرف اوغرسه اخفاء مع الغنه ایله اوقنور ه
بیت تا وثا وجیم ودال وذال وزا وسین وشین
صاد وضاد وطا وظا وفا وقاف وکافدر علی مثال ناصیة تنطق
مِن تحتها مِن ثمرةٍ قولاً ثقيلاً من جاء وعسا فاجزاءٌ من دابةٍ
انداداً دكاً ساجداً فانتم اءنذرتهم من ذريةٍ وترابا
ذلك صعيداً زلقاً انا انزلنا من سندسٍ سعة
من شاء شيءٍ شهيد من صلصالٍ ريحاً صرصراً منثورة
خضرة من ضل من طينٍ وحياةً طيبةً من ظهيرٍ ظلاً ظليلاً
من فضلٍ من قال عوجاً قيماً منكم من كان ملكاً كبيراً
وبلمک کرکدر که اخفاده لازم اولان ایکی غنه ونون ساکن
دن ویا تنوین دن اثر وحرکت اخفا بودر ورت شیء اخفاء
مع الغنه ده لازمدر واتفاقی در وقرآنده هیچ
بر احدی بو اون بش حرفده بو درت صفتک ترکی جایز

کورمزو قرادن بعضی بوکا ذاهب اولشلر کیم بو حروفده اخفایی
نونڭ مخرجنه قریب وبعیدنه کوره استعمال اولنور هر قنغی
حرفڭ مخرجی یاقین اولسه اخفاسی اولور وبعضیلر
دیمشلر که اخفا کبیرا اولور قافیله کافه اوغرینجق
اخفا اولورکه بو اون بش حروفڭ مخرجنڭ نونڭ مخرجنه
حروف حلق کبی بعیدی یوق کیم اظهار اولنه ویرملونه
حروف کبی قربی یوق کیم ادغام اولنه پس قرب ایله بعد
مابینده اولدوغی ایچون اظهار ایله ادغام مابیننده اخفا
لازم کلدی اگر سؤال ایدرلرسه که اخفاده جواب
ویررز کیم اخفا برحالتدر کیم اظهار ایله ادغام اورتا
سنده در زیرا اخفاده تشدید اولماز ادغام هود
تشدیدن خالی کلمز وبعضیلر بو جوابی ویرمشلر که
اخفا بر نوع ادغامدر وعاری در تشدیدن بو جواب
شاطبینکدر **باب** تاسع میم ساکن بو
حرفلرینه اوغرنجق وغیریلره اوغرنجق حکمی ندر بیان
ایدر

ایدر اولا حروف بو فه اوغرسه میمڭ سکونی اظهار
اولنمق لازمدر مگر باده اختلاف ایلمشلردر اصح مذهب شیخ
جزری یاننده اولدرکه اخفا ایله غنه اوله ومختار ابو
عمرو دانی ومجاهد ومصر اندلس قرالری جمله اخفا ایله
ادا ایدرلر مثال بأ نبئهم بأسمائهم ربهم بذنوبهم
واظهار دخی جایزدر اما میم ساکن واوه وفایه اوغرسه
خلافسز اظهار در مثال عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى
أَبْصَارِهِمْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ بِذَنْبِهِمْ فَسَوَّاهَا وبونلرده
میمڭ ساکن لکن اظهار ایلمه مبالغه ایلمشلردر اما سایر
حرفلرڭ جمله سنده میم ساکن اظهار اولنور مثال وَهُمْ
كَافِرُونَ أَمْ أَمِنتُمْ يَكْرُونَ أَمْ هُمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ کبی وبونلره
بکزرلره وارایسه **باب** عاشر ادغام
صغیر بیاننده در اوچ فصلده بیان اولنسه گرکدر بو
فصلده ادغام متماثلی بیان ایلدوم بونلرده صکره که فصللرده
متجانس ومتقارب اولانلری بیان ایدلوم ان شاء الله

تعالی ای حافظ اسباب بلکل کیم ادغام ایکی دورلودر بری
ادغام صغیر دری و ادغام کبیر اولدرکه ایکی بیله متحرک
اوله اگر متماثلین واگر متجانسین واگر متقاربین درر اولکی حرفی
ساکن ایدوب ثانیده ادغام ایدرسین ایکی قرا اولدوغیچون
اکا ادغام کبیر دیرلر قرا ایچنده ابو عمره مخصوصدر بونده ذکر
اولنسه گرکمز و ادغام صغیر اولدرکه اولکی حرف اولکی
ساکن در ثانیده ادغام ایدرسین بر نوع اولدوغیچون بوکا ادغام
صغیر دیرلر وادغام اوچ درلودر متماثل متجانس متقارب کلدک
امدی متماثلی بیان ایدلوم متماثل اولدرکه مدغم ایله مدغم
فیه ایکیسی بر حرف اوله ایکی واو وایکی یا وایکی تا وایکی میم ویا
ایکی ذال یا ایکی لام همان شرطی حرف اول ساکن
اولمقدر گرک ایکیسی بر کلمه ده اولسون گرک ایکی کلمه ده
بویله که مدغم اولان حرف کلمه اولک اخرینده اوله مدغم
فیه اولان حرف کلمه اخرینڭ اولنده واقع اوله بونلرڭ جمله
ادغام اولنور واجب لکیلدر زیرا قرا اوبنده متفق دیلر
وبر

وبرکل که مثلین دن حرف مد ادغام اولماز استثنا ایلمشلر
در قالوا واقبلوا الذی یوسوس وفی یوسف کبی مثال
ادغام یدرککم ویوجهه فاضرب به وان اضرب بعصاك
ربحت تجارتهم وقلوبهم مرضا آووا ونصروا [illegible]
وقد دخلوا اذ ذهبت الدابة صاخة الضالين
وبل کم وهلك کبی **فصل** کلدک امدی ادغام
متجانسه بو دخی ادغام متماثلین کبی ایکی فصل متفق علیه در
واجب الادغام در ومتجانسین اولدرکه مدغم ایله مدغم
فیه هر بری بر غیری حرف اوله اما ایکیسی بر مخرجده اوله
دطت ۵ ذث ظ ۵ لرن کبی وادغامڭ نوعی اولدرکه حرف
اولکی حرف ثانیسی شویله ادغام ایدرسین که برا ثرباقی قالمیه
زیرا ادغام حرف اولدن بدلدر ومقدار ادغام حرف ثانینڭ
مخرجنده ایکی حرف مقداری اکلنمکدر واکر حلقده در
واکر دلده در واکر طوطقده در مکر حروف مطبقه دن
طانڭ ادغامنده اثر اطباقده قالمق لازمدر کلدک امدی

مجانسنك مثاللرينه احطت وفرطت وعبدتم قد تبين
اثقلت دعوا اذ ثاقلتم اذ ظلمتم ودت طايفة
يلهث ذلك
اجيبت دعوتكما وان همت طردتم اذ ظلموا وبونلره بكزر نه وار ايسه
زيرا امثله نك جمله سين كوستورمك ممكن دكلدر مشهورلر ابناردن
بن اوج كافيدر **فصل** لام تعريف اون درت
حرفه قاتلده اتفاقي ادغام اولنور ص ض ط ظ د ذ
ر ز س ش ن ت ث ل لاجل الحفظ صضطظ د ذ ر ز س ش
ن ت ث ل وبو اون درت حرفه شمسيه ديرلر وباقيسنه كه لام تعريف
اظهار اولنور قمريه ديرلر **فصل** كلدك اما ادغام
متقاربينه ومتقاربين اولدر كه ايكي حرف اوله كه مخرجلري
بربرينه ياقين اوله يا قتلي حبيله ادغام اولنور واو قاقلي
سبيله اظهار اولنور پس ادغام دخي جايزدر واظهار دخي
جايزدر مثال ادغام متقارب ولقد صرفنا فقد ظلم قد سمع
الله ولقد جاءك قد جاء ولقد زينا فقد ظل اذ زاغت
اذ تبرا هل ترى من فطور وهر لام ساكن كيم وسط
كلمه

كلمه واقع اوله اول نونه متقاربينه ادغام اولنور ايله كيم
شيخ جزري بيورر حرص على سكون في جعلنا يعني حريص اول
جعلنانك لامنك سكوننه واظهار نك نونه كه حركه لو كبي
اولميه ومن يرد ثواب الدنيا لبثتم يلهث ذلك واصبر لحكم ربك
وبونك مثاللري كبي هان متقاربنده ايدوكن بلدوك
كفايت ايلر وبونلرك ادغامي ادغام جايزدر **باب**
حادي عشر ادغام كبير بيانندهدر ادغام كبير اولدر كه حرفينك
ايكيسي دخي متحرك اوله اولا حرفا وقلب ساكن ايدوب حرف
ثانيده ادغام ايده سبب بونده ايكي تصرف اولدوغيچون اكا
ادغام كبير ديرلر ابو عمروه مخصوصدر وادغام دخي جايزدر
اندن ايوري كيم مختلف فيهدر زيرا متفق اولان واجبدر
وبو ادغام دخي بونلرك خالي دكلدر يا متصلدر يا منفصلدر
در
بو ادغام دخي يا متماثلدر يا متجانسدر يا متقاربدر جملهسي جايز الادغامدر
مثال ادغام مثلين كه بر كلمهده واقع الحق بو كلمهده ابو عمرو
ادغام ايلمشدر ادغام قرآنده مناسككم سوره بقرهده ما سلككم سوره

مدثرده بونلردن ماعدا بر كلمهده مثلين دن ابو عمرو ادغام ايتمه
مشدر جملهسن اظهار ايلمشدر ومثلين دن ايكي كلمهده واقع
اولان امثلهدن بر قاچين ايراد ايدهلم تا كيم عاقل اولانلر غيري
سيني دخي اكا قياس ايليه خواه حرف اولدن ماقبلي ساكن اولسون
خواه متحرك اولسون ابو عمرو ادغام ايدر مثال فيه هدى
وانه هو ولعباده هل وان ياتي يوم ومن خزي يومئذ
ولا ابرح حتى يشفع عنده يعلم ما بين واذا قيل لهم ويستحيون
نسائكم وبحجك كثيرا والناس سكارى وشركة
نكون لنا وشهر رمضان وما اختلف فيه
وبكا بكزر سائر حروفدن هر برده كه واقع اوله الآخره
لفاندر كي حتى تجاوز على فلا يحزنك كفره انده ادغام
در
ايتمشدر اندن اوتوري كيم كاندن اول نون ساكندر
پس نونك كافه يانندهه اخفا اولنور پس بو قاعده مقرردر كه
نون ساكن اخفا حرفلرندن در مثلينه اوغرسه ادغام
اولنماز كنت ترابا كبي واكر مثليندن حرف اولسه تشديد
يامنون

يامنون يا تاء خطاب يا تاء متكلم اوله مانند قوله تعالى
واحل لكم ومس سقر وصواف فاذا وام موسى من انصار
ادغام
ربنا افانت تكره الناس وبونلره بكزر نه وار ايسه
ايتمديسه بونك كبي اكر حروف اولي مثلين كلمه معتل اوله
مثال ومن يبتغ غير الاسلام دينا ويخل لكم وان يك
كاذبا بونلر كبي اهل اداء مختلفلردر ادغام ايتمك كرك ديو ايتمك
كرك ابن مجاهد واصحابي بونك اوزرينهدرلر كيم اظهار
اولنه ابو بكر واخوتي وانلرك غيري انلردرلر كيم ادغام
اولنه صاحب تيسير دركه بن ايكي وجهله دخي اوقيشم بونك
ايله بله خلاف كوريشم قرادن بلمشم بونلر ادغامكر الله تعالى
بيورر يا قوم من ينصرني ويا قوم مالي حالا بو كبي بونلر
كلمه معتلدندرلر اما آل لوط هر برده واولسه قرآنده عامه
بغداديلر اظهارين طوتارلر وابن مجاهد دخي بيله ونسبين كلمه
اختيار
نك حروف ازلغيندن دمشدر وابن مجاهدك غيري ادغام

وبی دخی بویله اوقورلر دسورهٔ یوسفده اولان لکیلا
اهل ادانك ادغامنه جمع اولمشلردر وحال بوکه حروف
لكَ آلذِ ادغیر زیرا که ایکی حرف اوزرینه دربس انلرك
اجماعی دلالت ایدر آل لوطده صحت ادغام قلّت حروف
سببیله نزاع ایله که اظهار وابو عمروکه صاحب تیسیردر دیدیکه
اکر آل لوطده اظهار ایتمکلك صحیح اوله تیسیر اظهار ایلکلک
کلمهٔ آلك عین الفعلنده اعلال اولدیغیچون فی از اولدیغی
دکلدر اعلال اولدیغی که لفظ آلده قلب اولنان هادر هلك
همزه یه و همزه نك الفه زیرا آلك اصلنده اهل ایدی دیمشلر
ومعلوم اوله که اهل ادا کلمهٔ مستلزمده اختلاف ایتمشلر بو کلمه کی
شول کلمه ده دخی اختلاف ایتمشلردر که آخری واو اوله و واوك
ماقبلی هاء مضموم اولدیغی واو آخره لاحق اوله لا اله الا الله
الا هو والملائکة کبی دخی کَانَّهُ هُوَ وَاُوتِینَا کبی و بوکا شاهد
کبی ابن مجاهد اظهار ایدر وغیریلر ادغام ایلمشلردر صاحب
تیسیر

تیسیر ایدرکه بن ادغام ایلدم اوقیدم دخی قیاس بودر که ادغام
ادغام ایله اوقنه زیرا ابن مجاهد وغیریلر اَنْ یَاْتِیَ یَوْمٌ وَنُودِیَ
یاموسی مثللی یرلرده ادغام اوزرینه جمع اولمشلردر
مع هذا یانك ماقبلی مکسوردر وبر آخریله ملاقی اولمشدر
وابو عمرو دیمشلر اکر لفظ هونك هاسی ساکن اولسه
ویاخود بر حرف ساکن آخر واودن اول واقع اولسه فَهُوَ
وَلِیُّهُمْ کبی وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ کبی خُذِ الْعَفْوَ وَاْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ کبی مِنَ
اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ کبی نه که بونلرده بکن بردر ایسه اهل ادا
نکا بونلرك ادغامنده اختلاف ایلمشلردر اما الله تعالی
وَاللَّائِی یَئِسْنَ قولنده کی سورهٔ طلاقده در ابو عمرو مذهبنجه کوره
که یاء ساکن همزه دن بدل قلنور ادغام جایزدکلدر زیرا یاء بدل
عارضیدر وابو عمرو بوحکی تأبی ایدوب دیمشدرکه بوکلمه
بر کره اعلال واقع اولمشدر آخرنده یانك حذفی سببیله
بر اعلال دخی یاء ساکنی همزه دن بدل قلنق ایله واقع اولمشدر اکر

ادغام دخی اولنسه اوچ اعلال بر کلمه ده جمع اولمق لازم کلوردی
بو صورتده روا دکلدر اما ادغام کبیرك بر قسمی دخی ادغام متقاربدر در
بودخی ادغام متماثلین کبی بر کلمه ده واقع اولور وایکی کلمه ده
واقع اولور اما بر کلمه ده واقع اولان قافك جمع ضمیری اولان
کافده ادغامنه منحصردر بوشرطیله که قافك ماقبلی متحرك اوله
خَلَقَكُمْ کبی وَرَزَقَكُمْ کبی وَخَلَقَكُمْ کبی مذکور بونلری بکرزدر ایسه
اکر قافك ماقبلی ساکن اوله ویاخود کاف ضمیر جمع اولمیه بونلر ادغام
اولنمز میثاقك کبی و رزقك کبی و خلقك کبی دخی قرا اختلاف
ایتمشلردر اِنْ طَلَّقَكُنَّ ده ابن مجاهد واکثر اصحاب ابن
مجاهد اظهار ایتمشلردر ویزید دیمشلر که ابو عمرو یاننده
بونك ادغام لازملردر پس بوسوزدن معلوم درکه یزید دخی
اظهار صحیحتر ایتمشلردر مجاهد وصاحب تیسیر دیمشدر
ان طلقکن ده تانیث ایله جمعك اجتماعندن حاصل اولان
ثقلك نفی ایچون بن اظهار ایله اوقودم اما ادغام متقاربین کرایکی ده
کلمه

کلمه ده واقع اولان اون التی حرفده اولور اولحق زیاده اولمازکه بونلردر
ح ق ك ج ش ض س د ت ذ ث ر ل ن م ب بونلردر
حفظ ایچون سستش بحنك بزلرضغتم تقین اولنمشدر معلوم
اوله کیم بو ادغامك جوازی مشروطدر حرف اولك منون
مشدد اولمیوب وتاء خطاب وتاء متکلم وکلمهٔ اولك معتل
اولمامق ایله وَلَا یَحْزُنْكَ کبی وَالْحَقُّ کَمَنْ وَخَلَقْتَ طِینًا ولحم
یُؤْتَ سَعَةً و بونلره مشابهلر کبی اما حاء عینده ادغام جایزدر
ایلمك ایچون فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ ده درکه آل عمران سورهسنده
در ابو عبد الرحمن بن یزیدی یاسندن بو یلدر روایت ایلمشلر غیری
یرده حا جایزدکلدر پس فَلَا جُنَاحَ عَلَیْهِمَا کبی وَالْمَسِیحُ عِیسَی کبی فَاذْبَحْ
عَلَی النُّصُبِ کبی لَا یُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِینَ کبی یرلرده اظهار اولنور
ابو عمرو قافی کافده ادغام ایلر بو شرطیله که ماقبلی متحرك اوله
خَالِقُ کُلِّ شَیْءٍ کبی خَلَقَ کُلَّ دَابَّةٍ کبی اکر ماقبلی ساکن اولورسه
ادغام ایلمز وَفَوْقَ کُلِّ ذِی عِلْمٍ عَلِیمٌ کبی اما کافی قافده
فوق بیان

ادغام ایلمك ماقبلی متحرك اولمق ایله مشروطدر ونقدس لك
قالكه وكان ربك قدیرا كبی لك قصورا كبی اكر كافك ماقبلی ساكن
اولسه اظهار اولنور الیك قالكه فلا یحزنك قولهم كبی
اما جیمی ابو عمرو شیننه وتاده ادغام ایدر ایکی یرده اخرج شطأه
ده وذی المعارج تعرج ده اما شینی ابو عمرو سیننه ادغام
ایدر الحق بر یرده كه ذی العرش سبیلا در ابن یزیدن بلاسن
بویله روایت ایلمشلر اما ضادی ابو عمرو شیننه ادغام
ایلمشلر الحق بر یرده كه لبعض شأنهم در سوسی یزیدی
ویزیدی ابو عمرودن بویله روایت ایلمشلر اما سینی زاده
ابو عمرو ادغام ایلمشلر الحق بر یرده كه واذا النفوس زوجت
اما شینه كه الرأس شیبا ده در ابو عمرو اظهار ایلمشلر اما
صاحب تیسیر ایدر كه بن ادغام ایله اوقدم اما دالی تاده اكر ماقبلی
متحرك اولسه لتحرف اله ابو عمرو ادغام ایلر تاده الحق بر یرده
كه فی المساجد تلك در ذاله ده الحق بر یرده كه والقلائد ذلك در
سینه

سینه الحق بر یرده كه عدد سنین در شینه ایکی یرده كه شهد
شاهد در سورهٔ یوسفده وبری دخی سورهٔ احقافده ضا
ده ادغام ایلمشلر الحق ایکی یرده كه بری نفقد صواع الملك
در وبری مقعد صدق در واكر دالك ماقبلی ساكن اوله
اما دال كندوسی متحرك اوله یا كسر ایله یا ضمه ایله ابو عمرو طقوز
حرفده ادغام ایلر تاده ادغام ایلر الحق ایکی یرده بری من الصید
تناله در وبری تكاد تمیز در اما ذاله جمیع یرده ادغام ایدر
مثالی من بعد ذلك اما ثاده ایکی یرده ایدر بری یرید ثواب
در وبری لمن نرید در اما ظاده اوچ یرده ادغام ایدر الحق
بری یرید ظلما در آل عمرانده وغافرده واوچنجی من بعد ظلمه در كه
سورهٔ مائده ده در اما زاده ایکی یرده ادغام ایدر الحق بری
ترید زینة در وبری یكاد زیتها در اما سینه ده ایکی یرده
ادغام ایدر الحق بری فی الاصفاد سرابیلهم در وبری
یكاد سنا برقه در اما صاده ایکی یرده ادغام ایدر الحق

بری فی المهد صبیا در وبری من بعد صلوة العشاء در
اما ضاده اوچ یرده ادغام ایدر من بعد ضراء در كه سورهٔ
یونسده در وسورهٔ فصلتده در اوچنجی من بعد ضعف
در كه سورهٔ رومده در اما جیمه ایکی یرده ایدر الحق داود
ادغام ایدر ایکی یرده تحقیق ...
جالوت در وبری دار الخلد جزاء در ... بوكه ابن مجاهد
دالك ماقبلی ساكن اولان حرف ما دامكه حرف مد یا حرف
لین اولمیه ادغامی رد ایدوكوردی زیرا بونك مثللری دخی لوردی
وقرائتی اخذ قلر اخفا ایله كلمشلر در تا اجتماع ساكنین
علی غیر حده لازم كلمیه صاحب تیسیر دخی بوكا ذاهب اولمشدر
واجتماع ساكنین علی حده كه جائزدر اكا دیرلر كه ایکی ساكن
بر یرده جمع اولدقده اولكی حرف مد ایكنجیسی مدغم فیه اوله
اما دالك ماقبلی ساكن اولدوغی وقتده دالك كندوسی مفتوح
اولمیه مضموم ومكسور اولسه ابو عمرودن اولان روایاتی دالی الحق
تاده ادغام ایدر ... بر یرده ... احلدن ... الحق
ایکی

ایکی یرده عمل ایلدیلر بری تكاد تزیغ در وبری دخی بعد توكیدها
در اما تا ماده اكر تاء خطاب اولمیه ابو عمرو الی اون حرفده
ادغام ایدر طاده جمیع یرلرده الصلوة طرفی النهار كبی الصالحات
طوبی لهم كبی دخی نه كه بونلره بكزر وار ایسه اما ثاده تات
طائفة ده صاحب تیسیر ایدر كه بن ایکی وجهله اوقودم اما ابن
مجاهد اظهار ایدر وغیریلر ... ادغام اما ذالده
روا كوردلر صحیح
ابو عمرو جمیع یرده ادغام ایدر عذاب الآخرة ذلك والذاریات
ذروا كبی ونه كه بونلره مشابه اوله الثلاث ذا القربی ده ابو عمرو
ایدر بن ایکی وجهله اوقودم ومجاهد اظهار روا كورر
اما ثاده جمیع یرلرده ابو عمرو ادغام ایدر بالبینات ثم
والنبوة ثم كبی ونه كه بونلره بكزر وار ایسه اما واتوا الزكوة ثم
ثم حملوا التوراة ثم ده ابن مجاهد ادغامی روا كورمز فتحه
نك خفتی سبیله صاحب تیسیر ایدر كه بن ایکی وجهله اوقودم
اما ظاده الحق الملائكة ظالمی ده سورهٔ النساء وسورهٔ نحلده در

غیرده دکل اما ضادده الحق بر یرده ادغام ایدر که والعادیات
ضبحا در اما شینده الحق ایکی یرده ادغام ایدر بری ان زلزلة
الساعة شیء عظیم در و بری باربعة شهداء ده در صاحب
ایدر بنم شیخم ابو الفتح لقد جئت شیئا فریا ده ادغام ایلراو
نوردی کسره نك قوة سبیله اما ابن غیر کبی اظهار ایلراو قوم
عن الفعال معتل اولدوغی سبیله اما جیمده ابو عمرو جمیع
یرلرده ادغام ایلراو نور الصالحات جناح کبی ما ینه جملة کبی
تصلیة جحیم کبی و بوکا مشابهلر کبی اما سینده
دخی جمیع یرلرده ادغام ایدر بالساعة سعیرا کبی و الصالحات
سندخلهم کبی السحرة ساجدین کبی و بونلره مشابهلر کبی
اما صادده الحق اوچ یرده ادغام ایدر والصافات صفا در بری
والملائکة صفا و دخی فالمغیرات صبحا در اما زاده
الحق اوچ یرده ادغام ایدر بالآخرة زینا در بری فالزاجرات
زجرا در او دخی الی الجنة زمرا در اما ذالی ابو عمرو سینده
ادغام

ادغام فاتخذ سبیله ده ایکی موضعده و صادده ادغام ایدر الحق
ما اتخذ صاحبة ده اما تاء ابو عمرو بش حرفده ادغام ایلر اما ذالده
الحق بر یرده ادغام ایدر که والحرث ذلك در اما تاده الحق ایکی
یرده ادغام ایلیه بر حیث تؤمرون در بری بعد الحدیث یحلون
اما شینده هر یرده کر حیث شئتم حیث شئتما واقع اولدی ادغام ایلرو
بر یرده الحق ثلث شعب ده ادغام ایدر اما سینده هر یرده که
واقع اولورسه ادغام ایدر حیث سکنتم کبی الحدیث سنستدر
جهم کبی و نه کر بونلره بکزر و رایسه اما ضادده الحق بر یرده ادغام
ایدر که حیث ضیف ابراهیم در اما رای ابو عمرو لامده ادغام ایدر
اکر رانك ما قبلی متحرك اولسه سخرنا لکم یغفر لکم الله کبی و نه کر بونلره
بکزرنه و رایسه و اکر رانك ما قبلی ساکن اولوب لکن و یه مکسور
یاخود مضموم اولمیه ادغام ایلر المصیر لا یکلف کبی دخی کتاب الفجار لفی
کبی و بونلره بکزنلر کبی و اکر رانك ما قبلی ساکن اولوب راکن و یه مفتوح اولورسه
ادغام ایلمز الحمیر لترکبوها کبی ان الفجار لفی کبی و دخی بونلره مشابهلر کبی

دخی بلك کو کلدر کر ابو عمرو ایلر کتاب الابرار لفی ده دخی النار ربنا ده
و بونلره مشابهلر ادغامی عارض اولدوغی ایچون امالة ادغام حالنده بیلور تی در
اما لامی ابو عمرو راده ادغام ایدر جمیع یرده اکر لامك ما قبلی متحرك
اولورسه سئل بك کبی قد جعل ربك کبی و بونلره مشابهلر کبی
اکر لامك ما قبلی ساکن اولورسه بونلر جمیع یرلرده ادغام ایدر بو
شرطیله کر لام متحرك اوله و حرکتی ضمه یا کسره اوله الی سبیل
ربك و یقول ربنا و بونلره مشابهلر کبی اکر لامك حرکتی فتحه اولورسه
ادغام ایلمز یقول رب و رسول ربهم کبی اما قال رب ده ربکم قال رب ده
بونده ادغام ایلر کر کسه ضمیر متصل اولسون کر کسه اولماسون
الف ملك فوتی سبیله و قال رجل و قال رجلان ده ادغام
ایلمکده اختلاف واقع اولمشدر قیاسده بی دخی ذکر ادغام اولنر
اما نونی ابو عمرو لامده ادغام ایدر و راده ادغام ایدر جمیع
یرده اکر نونك ما قبلی متحرك اولورسه زین للناس لن
نؤمن لك اذ تأذن ربك رحمت ربك و بونلره مشابهلر اولانلر کبی
اکر

اکر نونك ما قبلی ساکن اولورسه ادغام ایلمز لسلیمن لك
باذن ربهم کبی اما و نحن له ده و ما نحن لکما ده و نحن لك ده هر بر
یرده واقع اولورسه ادغام ایدر نونك ضمه سنك لزومی
سبیله ما قبلنك سکوننه نظر ایلمز اما میم ابو عمرو باده اخفا
ایدر اکر میمك ما قبلی متحرك اولورسه باعلم بالشاکرین یحکم بربکم
اما قراء بوکا دخی ادغام دیولر حال بو که بو ادغام دکلدر زیرا
میمی بایه قلب ایلمك ممتنع در پس الحق میمك حرکتی کیتدی باده اخفا
اولنور اکر میمك ما قبلی ساکن اولورسه اخفا ایلمز بلکه اظهار
ایلر ابراهیم بنیه کبی الشهر الحرام بالشهر الحرام کبی اما باء حرفنی
ابو عمرو میمده ادغام ایدر الحق یعذب من یشاء ده هر سورهده
واقع اولورسه دخی یعنی بر لرده ادغام ایلمز بو ذکر اولنان
لرك جملهسی ابو عمرونك ادغام کبیرده اولان اصول و قواعد کر جمیع
کلمه یرلرده بونك اوزرینه قیاس و تتبع کرکدر صاحب تیسیر ایله
ابو عمرونك ادغام ایلدوکی حروف متحرکه لری تمامیه نقیش ایلدم ابن مجاهد

واصحابی ابن مجاهد مذهبنه کوره بیك ایکی یوز یتمش ایچ حرف
بولدم ونعم قرائت ایلدکه کوره بیك اوچ یوز بش بولدم دیو وفور آنا
بیننده اختلاف واقع اولدی حرفك جملسی ادتوز ایکی حرفدر الله
اعلم بالصواب فصل بلکیلکم ادغام صغیرده متجانس اولور ذلك
ادغام واجبدر تحرکه متماثلك ادغام واجبدر مکرر حروف شونلر
که بر برینه ایرشنده اظهاردر اولا میم ساکن بو حرفه
ایرشنده مثالی رَبَّهُم بِذَنبِهِم فَسَوّاهَا وَقُربِ ٱلْمَوْتِ دِینَکُم
وَلِیَ دِینِ مثالی باء ساکن اَبوابًا فاضرب فالحمد لکن ولیملل ثالث
واو ساکن فسوف ولسوف اوما ملکت خوفا من خوف اوهو الکبیر
یوم مثالی فاء ساکن اَفوجًا اما ادغام واظهارنك اختلافی اولان
بونلردر او یغلب فسوف وان یعجب فعجب یا بنی ارکب معنا اذهب
فمن ذهب فان ذلك یتب فاولئك نخسف بهم الارض باب ثانی
عشرده انك تفخیم وترقیق بیاننده در بلکیل کیم ای طالب قرآن
که کلام الله ده واقع اولان رالر بونلردن خالی دکلدر کیم تفخیم اولا

یا ترقیق یعنی یا یوغون اوقونور یا انجه اما اصل راده تفخیم در ترقیق اولدیغی
بو سببندندر اولکه سبب ترقیقدر ان شاء الله تعالی ذکر اولنور
کلدی امدی تفخیم وترقیق ندر بیان اولنسه ای طالب التجوید بلکل کیم را
بونلردن خالی دکلدر کیم کلمه نك اولنده واقع اولور یا وسطنده واقع
اولور یا اخرنده اولور اولکه اولنده واقع اولور بونلردن خالی دکلدر که
متحرك اولور اوچ حرکه ایلر فتحه ضمه تفخیم اولنور رَسُولُ رُؤُسِ کبی
اولکه کسره در ترقیق اولنور رِجَالٌ کبی اما اول راکیم کلمه نك
وسطنده واقع اولور بونلردن خالی دکلدر که حرکه ایله متحرك
اولور یا ساکن اولور اولکیم مفتوح یا مضموم در حکمی تفخیم در رَبَّنَا
وَیَشرُونَ کبی مکسورك حکمی ترقیقدر وَفِیهَا کبی محصل کلام
را هر یرده که متحرك اولور کندو حرکه سینه تابعدر کرك کلمه نك
اولنده کرك وسطنده کرك اخرنده فتحه ضمه یوغون کسره انجه
اگر وسطنده یا اخر کلمه ده را ساکن واقع اولورسه ماقبلنه
تابعدر ماقبلنه نظر ایدرز اگر ماقبلنك اعرابی فتحه یا ضمه در تفخیم اولور

اگر کسره ایسه ترقیق اولنور مگر که رای ساکنك ماقبلی کسره عارض
اولور یا متصل یا منفصل اولور مثالی ارجعوا وان ارتبتم ام ارتابوا
من ارتضی کبی بونلرده دخی اتفاق تفخیم در بو ساکنلك رانك
کرك سکون اصلی اولسون کرك وقف سببیله اولسون نُذُرِ وَانشَقَّ
القَمَرُ کبی کرك اصلنده ساکن اولسون وکرك شَرْزِمَهٌ اَرسَلنا تَرْزُقَانِهِ
فَانذِر فَکَبِّر فَطَّرَ کبی اما ماقبلنك کسره سی اصلی ایدیکی انجه
اوقنور مگر که ما بعدنده حرف مستعلی واقع اولور ایله اولدیغی
کل قراء اتفاق ایله تفخیم ایدرلر مثالی مِرصَادًا سورۀ نبأده
وَلَبِالمِرصَادِ سورۀ فجرده وقرطاس سورۀ انعامده وارصادا
سورۀ توبه ده ومن کل فرقة سورۀ توبه ده وقرآنده بو لبشی
یردن غیری یقیرا یعجك یوقدر وسورۀ شعراده فِرقٍ ده
اختلاف واردر بعضلر دیمشلر ترقیقدر بونده اوتوری
کم حرف استعلا دخی مکسوردر پس راکیم ایکی کسره مابیننده
واقع اولسه حرف استعلا مانع اولمز زیرا که ایکی کسره بر استعلادن

قوتلودر پس ترقیق ایلك کرك وبعضلر تفخیم دیمشلر انلرك اوقوریکم
حرف استعلایدر ایشته بر کلیدك شمدی ولیکن بکم را ساکن
ماقبلی دخی ساکن بونده ماقبلنك ماقبلنه نظر اولنور اگر فتحه وضمه
ایسه یوغون اوقنور والا کسره ایسه انجه اوقنور اگر
رانك ماقبلنده اولان ساکن حرف یا اولسه که اولیانك ماقبلی
فتحه اوله اولیا حرف لین اولور بوکره یا ید تبعیته ترقیق اولنور
یاده بر لین لك واردر که فتحه نك تفخیمانك آلخیر وبو را ساکن
اولور ماقبلی دخی ساکن اولسه اولماز لاکره وقف حالنده ذکرا
التقاء ساکنین علی غیر حده جایز اولماز الا وقفده
یا حروف مقطعاده الص یرم کبی با الآن کبی یرده اولور
رانك سکونی عارض اولسه مثالی شکور غفور لیلة القدر
خیر من الف شهر غیرامر مطلع الفجر النار واحد القهار اگر
رای ساکنك ماقبلی ساکن اولور حرف استعلادن اولسه
وانك ماقبلی مکسور اولور مثالی مصر وعین القطر کبی بعض علما

محمد ابن الجزری بیوردر
ور قق الراء اذا ما کسرت
کذاك بعد الکسر حیث
سکنت ان لم تکن من
قبل حرف استعلا او
کانت الکسرة لیست
اصلی کسره رم

اولر

قرائتدن بو صورتده ترقیق دیمشلردر شیخ جزری نشر
ادلو کتابنده دیمشدر که بن کلمۀ مصرده تفخیم ا
عتبار ایلدم اما قطرده ترقیق نظرا للوصل وعملا بالاصل والله
اعلم وورشک راده علاحده حکمی واردر هر رانک که ماقبلی
کسره یا یاء ساکنه اولیه اول ترقیق ایلر خواه را کندوسی
مفتوح اولسون یا مضموم اکر رانک ماقبلی ساکن اولسه
واول ساکن حرف یانک غیری ولیه وانک ماقبلی مکسور اولسه
بونک حکمی ترقیقدر مکر که ماقبلنده اولان ساکن حروف
استعلادن اوله خادن غیری بونلرده رای مفخم کندر غلیظ
اوقور حکمی را تمام اولدی **باب ثالث عشر**
لفظة الله ده وغیری کلمه ده اولان لامارک تفخیم وترقیق
لری بیانده ایدر بیلکلیکم ایمۀ قرائتک اتفاق ایتمشلردر لفظة الله ده
واقع اولان لامه اکر ماقبلی مکسور ایسه ترقیق اولنور
بسم الله وبالله ولله وفی دین الله احد الله کبی واکر
ماقبلی

٣٢

ماقبلی مفتوح یا مضموم ایسه تفخیم اولنور مثال قل هو الله احد نصر الله
عبد الله وبونلره بکزر نوار ایسه اما ورشک لامی تغلیظ ایلر اول
وقت که لام مفتوح اولوب ماقبلنده مطبقه حرفلرندن بو اوچ حرف
اولیه یا مفتوح اولیه یا ساکن صاد طا ظا مثال الصلاة ویصلون
والصلوة مثال طا الطلاق ومعطلة وبطل مثال ظا قوله تعالی واذا
اظلم ویظلمون وبونلره بکزر نوار ایسه ولا صلی وفصلی
ده هم احتمال تغلیظ واردر هم ترقیق واردر اما ترقیق اقیسدر
اکر لامک ماقبلنده دخی بو اوچ حرفدن بری ایسه انک مابعدنده
واقع اولسه هم احتمال تغلیظ واردر هم ترقیق احتمالی واردر لکن وصل
حالنده بناء بو صورتده تغلیظ اقیسدر ورشدن غیری
جمله قاریلر لفظة الله غیرسنی هر نه یرده وار ایسه ترقیق
اوقودیلر کرک متحرک اولسون کرک ساکن کرک ماقبلنده
واقع اولسون کرک مابعدنده لامده اصل ترقیقدر تفخیم
تبعیة ایلر مکلی در **باب رابع عشر**

یعنی بو اوچ حرفلردن بری اولدیکدر والله اعلم

مدلر بیانندهدر ای طالب تجوید بیلکل که اصل حروف مد
اوچ حرفدر واوی حرفلری در وبو واو یا کاه حرف مد
کاه حرف لین اولورلر واوی چونکم ساکن اولوب ماقبلی
مضموم اولیجق حرف مد اولورلر الف خود دایم ساکندر حرف
مددر ماقبلی مفتوح اولور مثال اوتینا واو یا ساکن
اولوب ماقبللری مفتوح اولیجق حرف لین اولورلر خوف
کبی اکر بو واو یا متحرک ایلر ساکن اولیلر حرف لین دیرلر اکر واو
ضمه ایلر ویا دخی کسره ایلر اولیلر کندو [illegible] حرف مد اولورلر
والا بر غیری حرکه ایلر متحرک ویا بر غیری حرکه ایلر ساکن اولورلر
حرف علة دیرلر زیرا قراء اصطلاحنده بوده رکه بیان اولنان
بونلری بیلدکدن صکره شمدی مدلرک احوالن وحکمن دخی بیلمک
کرک کلدک ایمدی بو مدلرک اصلی واردر وفرعی واردر اولا
اصلیدن بیان ایدهلم مد اصلی عبارتدر اول امتدا
دن که حاصل اولور ذات حرفدن که تلفظ قلندیغی اولده
مثال

٣٣

مثال قال یقول قیل وبو مدی اصلی بو اسملر ایله دخی تسمیه ایدرلر
مد طبیعی ومد ذاتی ومد قصر ومد اشباع اکثر بر چوقلری
لوده طبیعی استعمال ایدرلر کلدک ایمدی بو مد طبیعینک
حکمی بیان ایدهلم بیلکل که حرف مد یا کلمه اولوب بر کلمه ده
اولسه بر الف مقداری چکلور والفک مقدارینده سوز چوقدر
بعضی دیرلر اغز آچیلان مقداری چکلور بعضی در حرکتک ا
شباع مقداری در ایلر که حرف متحقق دیرلر بر الف ایکی
فتحه دن عبارتدر ویا ایکی کسره دن ویا واو ایکی ضمه دن پس
اول مقداره اشباع ایلر که حرف مد ادا اولنه باتاثاحاخا
وبعضلر برحق بو مجرد وبعضلر صایدقلری مقدار تجز حالاته ایسه
بو مدی طبیعی بر الف مقداری چکلور مثال قل هاتوا برهانکم
ان کنتم صادقین ولم یولد اوجاءونا ایلافهم الذی
بونلره بکزر نوار ایسه وبو حرف مد بر الف دن زیاده چکلمز
مادامکه بر سبب اولمیه وبو حرف مدک زیاده چکلمسنه سبب

اوچ نسنه در بری همزه ایکنجی شدّه اوچنجی ساکن هر قنغی حرف
مدّك بریسی همزه یا شدّه یا ساکنه اوغرسه زیاده چکلور
طبیعیدن ارتوق اولا حرفلرك همزه یه اوغرمسی بوندن خالی
دکلدر کیم یا متّصل اولور یا منفصل اولور متّصل مدّ واجبدر ایکی
الف و اوچ الف و درت الف مقداری چکلور بش دخی دیشلر مثال
متّصل جاء جیٓء سوٓء شاء مدّ متّصل اولدر که حرف مدّ ایله همزه
بر کلمه ده واقع اوله منفصل اولدر که اوّل کلمه نك اخرنده واقع
اولوب و اخر کلمه نك اولنده همزه واقع اوله بو کا مدّ منفصل دیرلر
انکیچون که هر بریسی بر کلمه ده در و مدّ نیسه مدّ جائز دیرلر انکیچون که
قرّائك اختلافی وار در مثال منفصل انّا انزلناه بما انزل قالوا
آمنّا وفی اذانهم و معناسی بکزدلر و الا ایسه و بونی دخی بر الف
و ایکی و اوچ الف و درت الف مقداری چکلور و بش دخی دیشلر
کلمه نك امدی اولسیدر که حرف مدّ تشدیدله اوغرسه حکمی ندر دیرسه حکم
حرف مدّ تشدیدله اوغرسه دی اکا مدّ عدل دیرلر و مدّ لازم دخی دیرلر
مثال

حرف مد

مثال الضالّين الحاقّة ودابّة وصاخّة آتیك اتّمه و مدّ تمکین
دخی دیرلر درت الف مقداری چکلور و بش دخی دیشلر مقطعات
نلده اولان مدّلرك شدّه ایله اوغرمشیدر بو قبیلدندر الٓمٓ نٓ والقلم
یسٓ والقرآن الحکیم طسٓمٓ کلمه نك امدی حرف مدّ ساکنه اوغرسه
حکمی ندر ساکن ایکی دورلو در بری اصلی دور و بری عارضی در
اوّل اصلی بیانی ایدلوم که سکونلکی انونك ذاتیدر اولا
حروف مقطعاتدر که اکا مدّ لازم دیرلر که بو حروف لرده صاد
و قاف و لام و کاف و میم و نون و سین در بونلر اسم حرفلردر
و سماعیله سکونی ذاتیدر فصل اخرنده ذکر اولنور و بونلرك حرف
مدّ اولنوره درت الف مقداری اولجه ر و اوچ دخی جائزدر و
عین که وسطی حرفلیدر دورر زیرا که بانك ما قبلی مفتوحدر اول
دخی اوچ الف مقداری چکلمك اولی در و درت دخی جائزدر
امّا اولسبب که بونلری مدّ ایدرمك كورك سبب اولدر که
بو مقطعات درت دولو حرفلردر بیسی الف ذکر اولنسه هیچ

اولوخی

برحکمی بو قدر طارها و یا و را و ها در بونلرك هیچ بو قدر که
اسملری تلفظ اولنوب بو اشباع حاصل اولور و مدّ تزئینی دخی
در بر الف مقداری چکلور ارتوق چکلمسه بکر قاری جاهل اولور دخی
قسم عین در اوچ حرفدر واو و یا ساکن در و حرف لینی
در و بوی برده که اسم عین در حکمی حرف مدّ حکمی در وصلده و
وقفده امّا حرف لینی سببی برده وصلده مدّ اولنمسی جائز کورلمز
امّا وقفده حرف لینی ساکنه اوغرسه حرف مدّ حکمنده در طول
و توسط و قصر جائزدر و حدّ درت دخی بو بری حرفلر که ذکر اولندی
مدّ کسبتّ بو در که بو حرفلرك اسمی اوچ حرفدن مرکبدر
اورتاسی [illegible] اولان حرف ساکن مدّ حرفلر و اخرنده اولان
حرفده ساکن واقع اولمشدر التقاء ساکنین اولوب یعنی
حرف مدّ بو برده ساکنه اوغرمسی لفظله چکلور و هم مدّ واجب
اولنمور ندر بو حرفلرك اسملری ایکی اوکه مدّ ایلدر
مثال آلآن و الذّاکرین مدّ سکون اصلی تمام اولدی کلمه نك ایکی
سکون

سکون عارضی حکمی حرف مدّ سکون عارضیه اوغرسه اوچ
الف مقداری چکلور و سکونی عارضی دیدکر اول حرفلر که
وصلده متحرّك ایدی وقف سببیله ساکن اولوب ما قبلنده حرف
دوشمك ایله التقاء الساکنین حاصل اولوب بر مقدار چکلمك
لازم کلدی بو مدّ دخی کیمی بر الف و کیمی ایکی الف و کیمی اوچ الف
و کیمی درت الف و کیمی بش الف مقداری چکلیلر و بو مدّه مدّ سکون
عارضی دیدیلر مثال ربّ العالمین الرّحیم یوم الدّین و نستعین مستقیم
بربّ النّاس ملك النّاس اله النّاس من شرّ الوسواس و النّاس
یعلمون تعلمون غفور شکور و صدور و بونلرك بکزرلری وار ایسه

باب خامس عشر هاء کنایه بیانندن

در وهاء کنایه بو هادر که ضمیر مفرد مذکّر غایب اولور و بو هایه
اکر مضموم ایسه واو دیتولر اولور اکر مکسور ایسه یا دیتولر اولور
فحدّه بر حکم یو قدر بو ایکیسی دخی حالت وصلده دور امّا حالت
وقفده واو و یا ایکیسی دخی حذف اولنورلر زیرا که زایددرلر

ضمه‌دن وکسره‌دن متولد اولمشلر ایدی چونکه واو وحرف
اولدی یولوه دخی اکا تابع اولوب حذف اولور وبو حالده یعنی حرکه
احوالجیبوده دورت صفتلری خالیه کلور بری بو کیم ماقبلی وما بعدی
متحرک اولور مثال مالُه وما کسب لا یؤخذه سنة ولا نوم به
انشاء وامرأته حمالة من علم الا عانة اجلر قرائیلر
ایدرلر ثانی اولدر که ماقبلی ساکن اولوب ما بعدی متحرک
اوله هیچ کسنه صله ایتمز مکر ابن کثیر کم صله ایلر وحفص کیم عاصمک
راویسیدر موافقت ایلدی فیه مهانا اوزرینه مثال عقلوه
واجتباه وهداه ومنه کبی ثالث اولدر که ماقبلی وما بعدی
ساکن اولور قراءدن هیچ کسنه صله ایتمز مثال منه الثنا علیه
الله رابع اولدر که ماقبلی متحرک اولوب ما بعدی ساکن اوله
انی دخی قراءدن هیچ کسنه صله ایتمامشلر غالبا الله وله
الجوار هاء ضمیرک دخی حکمی تمام اولدی والله اعلم بالصواب

باب سادس عشر وقفک احکامی

بیاننده

بیاننده در وقف اصطلاحده قراءده کلمه‌یی ما بعدندن کسمکدر
چونکه قاری ایچون بر نفسده سوره‌یی یا قصه‌یی تمام ایتمک ممکن دکلدر
لاجرم وقف اختیار ایتمک لازم کلدی چونکه استراحت وتنفس
اوتوری نا انزن صکره ابتدا ایتمک اوله بلکه کلکه علماء دیار مغرب
وصاحب تیسیر وابو عمرو انتد قوطبی کبی وقف اوچ مرتبه‌در
تام وکافی وحسن وشیخ جزری رحمة الله علیه بو طریقی اختیار
ایتمشدر وهم بو مثلدر وهی تقسم الی اربعة تام وکافی وحسن
کلامک امدی بونلرک تقسیمن تا کیم هر برینک معنیسی بلوب
فهم ایته‌لر یعنی اولا وقف تام اولدر که وقف اولنان کلمه‌نک
ما بعدینه تعلقی قالمیه نه لفظی یوزندن ونه معنی یوزندن مثال مالک
یوم الدین وایاک نستعین واولئک هم المفلحون وفواصل
اولان مثاللردر واعزة اهلها اذلة بونلر کبی وتام انلر
اوتوری دیرلر که سوز تمام اولدی مخاطب ایچون انتظار
یوقدر اما اولکه وقف کافیدر اولدر که اوزرینه وقف اولان

کلمه‌نک ما بعدینه علاقه‌سی معنی یوزندن اوله لفظ یوزندن وقف
کافینک مثالی بو ورزقناهم ینفقون وابتدا ایله و
الذین یؤمنون وقف ایلن من قبلک وابتدا ایله وبالآخرة
بونلره بکزرلر وارایسه وکافی انلر اوتوری دیرلر که وقف
انلره خوبدر ومخاطبه کفایه ایدر وانلرک ما بعدلرندن ابتدا کلی
جایزدر وقف کافی دخی تام اولدی وقف حسن وقف صالح
دخی دیرلر اولدر که موقوف علیه اولان کلمه‌نک ما بعدینه تعلقی
قالمشی اوله لفظ یوزندن نه که معنی یوزندن وبوکا وقف حسن
اوله جهتلر اوتوری دیرلر که معنی مفهومدر نفسی الامرده
وقف انلره مفیددر وحسندر اما ما بعدلرندن ابتدا جایز
دکلدر قبیحدر مکر که یینه اوقودوغی کلمه‌دن اولکدن باشلیه
مثال وقف حسن الحمد لله دیوب وقف ایدوب باشلیه
رب العالمین ولیس الله دیوب وقف ایلسه ابتدا ایله
الرحمن الرحیم اما اکر آیتک باشنده اوله ما بعدندن ابتدا

ایتمک

ایتمک جایزدر اکرچه تعلق لفظاً هم وار ایسه‌ده مانع اولماز وجارک
کلامی بودر کم تعلق فواصلده اولور مانع اولماز وقفه زیرا که
رؤس آیتلرده وقف ایتمک سنتدر وبو رسول الله علیه السلام
حضرتلرندن محقق ایرشمشدر کلانه امدی قبیح انی بیان ایده لوم
وقفا وصل ودیرکن سببی یکه بو وقف دکلدر بلکه لازم وقف
ایسه‌دی قبیحدر حسن قتیل ذکری خوشی کلام ایلیکی اتما فرهتلر
تاخلیق خبر دار ایلمک ایچون لازم کلدی چونکه انواع وقوف ذکری
اولندی لازم کلدی قبیحی دخی ذکر اولنه زیرا لازملردر قاری
قاریدر کیم معرفت وقوف حاصل ایلوب انلره رعایت ایتمز مشغول اوله
ومواضع قبیحه‌ده وقفدن اجتناب ایلیه وترکنه مشغول اوله
مثلا قبیح وار واقبح وار مثال وقف قبیح بسم وقف ایلیه‌سی
والحمد ورب وایاک وصراط الذین وغیر المغضوب ومالک
اوزرینه بوکا وقف قبیح انلر اوتوری دیرلر که معنی تفهیم اولنماز دخی
ایچون وخایندن اولماز دغندن اوتوری وبو قسمده جایز کلدر

دورت دیدیکمز سبب سنجم

وقف ایلمك مكره ضرورتلر كه انقطاع نفس ولرات اما بعدندن
باشلیوب كتمك جایز دكلدر بلكه كرو سندن باشلیوب قرائت
ایلمك كرك قبیح تمام اولدی كلمه امری اقبح دخی دیلیوم بعضی
اقبح اولان مواضعده وقف كفردر دیمشلر اما شیخ جزری وقف كفر
یوقدر دیر انكیچون كیم بو نلرده وقف ایتمك اعتقاده مبنی در ذیرا اهل
اسلام اولان خود عدا ایله كفره مرتكب اولمازلر شیخ جزرینك
اشبو قولنده دخی دلالت ایدر كیم وقف كفر كلام اتمه دیلو قلدر

بیت ولیس فی القرآن من وقف وجب ولا حرام غیر ما له سبب

وعلماء قرآدن دیمشلر در كه فلان موضعده وقف جایزدر دكلدر
یا كفردر یا حرامدر جمله سنك معناسی اولدر كه اندن ما بعدندن
ابتدا ایتمك جایز اولمازلر كه وقف ایتمك قابل اولمازلر دیمكدر كه شیخ
جزری رحمة الله علیه نشر ادلو كتابنده بیان ایلمشلر
كور مزمیسن ضرورتله انقطاع نفسده وقف جایز اولور
اما ما بعدندن ابتدا ایدوب قرائت ایلمك اقبحدر انكیچون

دیركه

دركه دو ردنجی ما قبلندن باشلیه یعنی دونوب عاده ایلیه پس
قرآن عظیمده هیچ موضوع كه وقف اندن حرام اوله یوقدر
و مبسوط اولی كتابده دخی بو مقرر اولمشدر باب
سابع عشر وقف و سكون ورروم واشمام بیانندهدر
وقف اوچ نوعدر اوزرینه در اولی اسكان مجرد دركه روم
واشمامدن عاری ایكنجی روم در اوچنجی اشمامدر دو ردنجی
تا و تأنیث دركه اسم مفرد اخرنده اولور وقفده یا لیجك ها یه
ابدال ایتمك در نعمت ورحمت كبی بشنجی فتحه تنوین عوض
الف كتورمك در علیما و حكیما كبی و بونلرك كلیسی وقفده جایز
در اما اسكان مجرد اصلدر ای طالب قرآن بلكل كیم وقف
اوستاد لرا وج قاعده اوزره با تفاق ایلمشلر در اسكان
و روم واشمام در اما اسكان وقفده اصلدر زیرا اول
كلمات كه وصلده متحرك اولور وقفده ساكن اولور وقفك
معناسی تركدر و حركه دن قطعدر دخی ابتدا انك ضدی در

وساو یلر اما اكثر و اقل ایله فرق اولنور ثلث و ثلثان مقداری
ایله روم اولدر كه حركه نك ثلثی كتوریب ثلثانی ترك ایده سی اختلاس
اولدر كه حركه نك ثلثانی كتوروب ثلثی ترك ایده سی روم ضمیه مخصوصدر
كسره ده دخی دیمشلر اما اختلاس حركه نك ثلثنده استعمال اولنور
و روم مخصوصدر حال وقفده وصلده اولماز اما اختلاس لغری
كلمه مخصوص دكلدر یهدی یخصمون نعما كبی و اشمام اولدر كه
سی شفتی ضم ایدوب بلا صوت دوداقلرك ایله ضم جانبینه
اشارة ایده سی صوت قطع اولنوردن صكره اشمام بعیدلر یاننده
یوقدر مكر ضمه ده كوفیلر یاننده نیچه كه مضمومده وار مكسورده هم
وار اندن اوتوری كه دوداق ایله اشارة ایتمك اولوركسره
جانبنه دوداغی نیچه كه ضم جانبنه یوقاری اشارة ایلدركی
اشاغه كسره جانبنه صالكل اكرچه اشمام ضم شفتی در ضمه جانبنه
اندن بو حركه ده دیمشلر ولور لجی اوله بلكه اشمام عرف قرآده
دورت نوع اوصنعه در اولكی اولدركه خلط حرف بحرف صراط

پس نیچه كیم حركه ابتدانك لازمیدر پس سكون دخی وقفك خاص
اولمغه كركدر وبعضلر دیركه روم واشمام دد ذیرا معنی حركه
اوزرینه در پس روم واشمام اولدر حركه كی لوسترملزكه
وصلده بوده در و معنی ده بوده كه كلامك اداری روم ندر بیان ایده
لوم روم اولدر كه وقف ایلدن حرف آخرك حركه اوزرینه
شویله وقف ایده سنكه بی سكون محض كبی و راب محض دخی
دربو بزه تلفظ ایده سنكه اعوالك نلنی ثلثانی رفع ایله
وقرآء بویله تعریف ایلمشلردر كه روم براواز ضعیف در كه سن آنی
تلفظده شویله ادا ایده سنكه یاقندكی اولاندر ایشیده اوزاقده
اولانلر اواز ایشتمیه اكر او اوزاقده كی اشته تمام حركه
اولمز و هم روم بویله تعریف ایلمشلر كه رومدن قولاغك حصه
سی واردر كوزك حصه سی یوقدر اشمام بونك خلافیدر كه
كوزك حصه سی وار قولاغك یوقدر كلامك اولی روم واختلاس
فرقنده در روم وار اختلاسی وار ایكیسی دخی بعض حركتدر

وساویلر

اشمامه کیجه ثانی خلط حرکت بحرکت قیل غیظ سیئت سیئت بو اشمام ایدر
بالکسر والضم دور ثالث خلط حرکت بسکون در لا تأمنا اشمامی
کیجه بو بین السکون والضم دور دردنجی وقف اشمامی بودر بو
اشمامدن مراد اشمام لفظی در وایچ عضودر روم اول ضعیف
آواز جوزدر که هم مضمومده هم مکسورده وارد در واجماع در بونکا اوزرنه که
مفتوحده اشمام وروم یوقدر اما روم ده مفتوح اوزرنده کرشدی اول
شیخ جمال الدین سمرقندی مفتوح مشدده جایز کورر وتحفة
الحفاظده بو بیت ایله بعض قاریان آورده اسلک
روم مفتوح مشدد کرده اند وعماد الدین علی الشریف القاری
الاسترابادی سالک سننده شویله بیان ایلدکه شیخ محقق
محمد جزری نشرنده دیمشدر که حفص مشدده مفتوح اوزرنده روم
ایدر مثال صوافّ وکانّ ومن صدّ وعلیهنّ اما شیخ جزری تابع
ایدر هیچ بر علما جایز کورمزدیر که خطا ایلدیلر کسنه بونلره روم
ایلیه شیخک منع بونلره اولدوغی دیر که خطادر اولکسنه ایچون
کیم

کیم وقف ایلدی روم اوزرنده التقاء الساکنین دن اوتوری
بلکه صواب کوتاه ایلمه در بونده وقف ایتمکلر نشئت ایلدی دخی جمع
ساکنین ایلمزلر اگر ساکنین اوزرنده وقف ایتملک معنیدر
وشیخ برهان الدین جعبری که شرح شاطبیده ذکر بعض
قرای جمال وقف ایلدیلر روم مشدده مفتوح اوزرنده بو غلطدر
در مثال علیهنّ ومن هنّ ومن صدّ وبلکه کوکرکدر روم ضمه ده
کسره ده در اشمام الحق ضمه ده در اختلافسز وهرنه که ساکن
اولسه وقفده جایز ایسه اشمامده دخی جایزدر زیرا که اشمام دخی
سکون محضدر الحق زیادلکی صوت قطع ایتدوکدن صکره ضم
شفتین ایله ضمه جانبنه اشاره ایلمکدر ودخی اول انتقال
حرکت ایتدرمک کوکلکدر وصله ایدر ایکی اولوق ایدن الحق
ایدلک کیی پس ساکن اولسه وقفده هرنه جایز ایسه اشمامده دخی
جایزدر مثال نستعین طول وتوسط وقصر اما روم ده الحق قصر
جایزدر زیرا دیدن ثلث حرکه وارد در پس وقف اولان حرف

ممنوعدر

متحرک اولدیغی وصل حکمنده اولدیغی حرفه ساکنه اوغرادیغی بجه که
وصله متقهر ایدر روم ده دخی بر نقهرا اولدیغی پس یدی وجه
اوزرنده جایزدر وحرف لین دخی وقف حالنده حرف مد
حکمنده در هر بیده داخل اولمشدر مثال الخیر والموج غیر
بونلرده دخی یدی وجه اوزره قرائت اوقنور بکسونلکده درت قرائت
مثال من خوف والصیف زیرا بری روم اوچی ساکنده
اما اولکه مفتوح اولور مثال لا ضیر وسوف که بونده اوچ
قرائت اولنور زیرا بونده روم جایزدر ونه اشمام الحق ساکن
جایزدر وشمردک صکره الحق بیان ایده لوم که انده نه روم
جایزدر ونه اشمام الحق ساکن جایزدر اول اشیادر اولکه
کلمه نک آخری اصلنده مجرد ساکن اوله که اصل قرائتده سکون
اوزرنده در اعرابی یوقدر که روم واشمام انده صحیح پس ساکن اولدیغی مثال
ثم فانذر وربک فکبر وثیابک فطهر فاهجر فاصبر بونلری بکرزنه
نزول ایسه ایکنجی تحتینی دن عوض اولنور کسر ایکن مثال اطیعوا الله
ثانی

ثانیا غدابا دهاقا ترابا کذابا فبونلره بکرزنه ایسه اوچنجی
تاء تأنیثدر که اسم مفرد آخرنده اولور وقفده هایه بدل
اولنور بونده دخی ساکندر غیری صحیح مثال القارعة راضیة هاویة
نار حامیة محمدة بونلره بکرزنه ایسه دردنجی اولدرکه
کلمه نک آخرنده وقف اولنان حرف مفتوح اولور ساکن اولمدن
غیری چاره یوقدر زیرا فتحه ده نه روم وارد در ونه اشمام الا
سکون اوزرنده وقف اولور مثال کراما کاتبین یعلمون
ما تفعلون رب العالمین صراط المستقیم وبونلره بکرزنه ایسه
بشنجی حرکه عارضه در خواه نقلدن اولسون مثال من استبرق
خواه التقاء الساکنین دن اولسون مثال قل ادعوا الله لم یکن
الذین واشتروا الضلالة وقف وروم واشمام تمام اولدی
والله اعلم بالصواب

باب ثانی عشر

کیفیت وقف بیاننده در که قرآنده وقف بش وجه اوزره کلور
وبو حرفلرده کلور وهر حرفک اوزرنده بش وقف ایلمک کرکدر

بلکه کم ابو الحسن که مشایخ قراءدندر بویله بیورمشلردر که قرآنده وقف
یدی وجه اوزره در برنجی اولدر که ها و واو زیرینه واقع اوله
اکا وقف تنفس دیرلر اندن اوتوری که وقف ایتدوکی حالده کی
ها اوزرینه کلور کرکدر که سبکجه وقف ایده کسره مکتوبه یه کی
مثال الحاقة ما الحاقة ما البر قیمة یوم دخی بونلره بکزرلردر
ایسه مکرها نک ما قبلنده حرف مد اوله اوچ الف
مقداری چکلک کرکدر انوک چونکه متری سکون عارضی اولدی
مثال ثقاة فاعبدون لاریب فیه بونلره بکزرلردر ایسه
ایکنجی وقفه وقف اضافه دیرلر اندن اوتوری که یای اضافه
اوزرینه واقع اولدیلر کرکدر که اعراب اوزرینه وقف
اولنه تا کسره سقط بایز دیلر اولر مثال نکیر ونذیر ومتاب
وعذاب فاتقون فارهبون ولی دین وبونک کبی لوردر ایسه
اکر یای اضافیدن اول الف کلسه اکر وقف ایدرسه اکر وصل ایدرسه
ایکی حالده دخی فتحه اوزرینه اولملو کرکدر مثال هدای وعصای
وایای

وایای اوچنجی بیر وقفه اصم دیرلر وقف اصم اولدر که مشدده
اوزرینه واقع اوله کرکدر که اعرابنی بیدا و اشکار ایده لر
و تشدیدی سویلیه لر مثال اینّ المفرّ وتبّ خفیّ اکر تنوینلو
اولورسه بر اعراب اوزرینه وقف ایلیه لر دوردنجیسی
وقف ارسال دیرلر وقف ارسال اولدر که وقف حرف قافیه
اوزرینه واقع اولمش اوله حرف وقف الف اوله
اغزی اچوب حلقی ایشارت ایلیه وطبیعتدن ارتوق چکمیه مثال
علیما حکیما سمیعا شیئا فترضی سواءً بناءً بونلرک امثالندر
ایسه بشنجی وقف قصر در وقف قصر اندن اوتوری دیرلر که
زیرا حالته وقفه چکلکه و سببی قدر قصره منحصردر مثال الاحد
الصمد لم یلد ولم یولد کفوا احد علیکم منهم نحدث
فارغب النجم فلق ما خلق فی العقد حسد حطب النـ
مدایخیه کرتینی جا هلقدر وبونلره بکزرلر ایسه
التنجی وقف مدرملا اولدر که وقف اولاحر کتی عارضلق ایله

ساکن اولوب ماقبلی حرف مد اوله هر وجهله کوکرکه مد اوله زیرنده
وقف ایده لسنه ایله کیم عنترا غمید ایلمرکه بعض علما دیمشلر
در کیم غایت باطل اولور وبو مد مجایزدر طول ونوسط
وقصر مثال الرحیم یعلمون خبیر بصیر هم المفلحون
عذاب الیم یسیر مریب وبو وقفده شویله مد ایده کیم
کویا با الف روح قنارکی بوغازنده برلکیز زمزمه
وتحریک ایتمیه یدنجی وقف همزه اوزرینه واقع اولشده
اکر وقف اولاحر کتی تمام اولمز اکر آخری حرف همزه اولوب وما قبلی حرف
مد اولورسه اولسا همزه کورکی براعرابیله اولسون کرکه تنوینلو
حالنده وقفده اولسون کرکدر که براعرابی تمام کوستره نرکه
روم کبی ناقص اولمیه مثال الخلق ما یشاء وهم اغنیاء
سمیع الدعاء من سوء اولیاء وبونلره بکزرلر ایسه
بو جوده اوزرینه اولاسلحه وقفده تمام اولدی الله اعلم

باب در تا شعر وتوقف جاوندی بیانند

بلکه کم

جعفر
بلکه کم ابو جعفر محمد بن طیفور السجاوندی قدس الله روحه ویجعل الجنة
مرتبه ابتمشدر و هر برینه بر برهان واضح ودلیل دکش تقریر
ایلمشدر اینی وقف بو حد لازم مطلق جایز مجوز رخص
لازمک علامتی م میم کتورمشدر ومطلقک ط طا کتورمشدر و
جایزک ج جیم قومشدر و مجوزک ز زا قومشدر و مرخصک ص صاد
قومشدر وقف لازم ترک ایله معنی تشبیع اولور وکذلک حقت
کلمة ربک علی الذین کفروا انهم اصحاب النار م اندن اوتوری
اکر وصل ایدرسک الذین یحملون العرش صفت اصحاب النار اولور
وقف مطلق اولدر که وقف ایلدیکی کلمه دن ما بعدندن ابتدا اولنه
اندن اوتوری کم اسباب اتصال موجود اولماز ایلدکه الله تعالی
بیورمالک یوم الدین ط اندن اوتوری که اوصافه کرتمام اولدی
ایاک نعبد ابتدا ایسه در وقف جایز اولدرکه وقفه ایچون
دلیل اوله ووصل ایچون دلیل اوله الله تعالی بلقیس قولندن
خبر ویررکه قالت ان الملوک اذا دخلوا قریة افسدوها وجعلوا

أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً ج بونك اوتوريكه وَكَذَٰلِكَ يَفْعَلُونَ شايد
قول بلقيسه ولا وصل ايلك كرك وروا دركه ابتدا قول اخدا
اوله توقيع يعني بلقيسه وقف ايلك كرك دراما وقف وصلدن
اولىدر ومجوز اولدركه هم وقفه وجه وار هم وصله اما وصله
وجه قويدر وظاهر قوتي اله كرحق سبحانه وتعالى يسوره وعلى
أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ ز انك اوتوري كه وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ
بو عطفدر وعلى ابصارهم غشاوة اوزرينه لكن يعني بو پوشش
بر ديدههاى ايشان وعذاب في الآخرة ووقف مرخص اولدركه
ايكى سوزك ولو بربرينه متعلق اما هر بري افاده ده تام معنى
اولمديكى له قوله تعالى هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ
بِنَاءً ص انك اوتوريكه واترك عطف جعل ويزرينه وايكى
دخي كه جعل وانزل در الذي نك صله سيدر لكن هر بري
بر معنى تام قابلدر اگر كسلمكدن اشتغال اولدر بو موضعده كه
وقف لجون بر وجه اولمسه بو وده وقف ايتمكه رخصت اولور اما ق
علامة

علامت قد قيل در كه ايتمدن بركسنه انده وقف ايتمش اولدر اما
ك علامة كذلك در اگراكه وقف بريره كلسه لو يعني بر بري اردنجه
ايكيسنك دخي علامتي براوله و دليل دخي براوله وقفك علامتي
وعلتي ايكيسي بر كذلك ديرلر وعلامتي كاف ك قويرلر اما لام الف
علامت در كه بونك وقف يوقدر وهر موضعده وقف در وبعض
وصل ايتمشلر اولدر اول موضعده لا قاف ولام الف قويمشلر وقد
قيل ولا الفحه ديمكدر باب ثالث عشرى سكته
هر ساكن كيم همزه اوغرسه اول سكته اولنور حمزه وخلف
وابن ذكوان وحفص وورش يانلرنده وباقي جمله همزه وصل
ايدوب سكوده قرائت ايدرلر اما سكته ده حرف مد اشتها
ايلدكدن انلرك اوزرينه سكته جايز كورمزلر وعلما اسندن
سكته ايدرلر واول ساكن اوزرينه سكته بر سبب
اولدركه تاهمزه بيانده وتحقيقي اوله همزه نك مخرجندن اداسي
مشكل اولدر وعن الجودي دركه بو قوم سكته ايدرلر وورشدن

بيان ننده دور ايكل كه كلام الله ده صح

همزنك حركه سن ما قبلنده اولان ساكنه ويروب همزه يي حذف
ايدر وباقي اظهار ايدرلر كلمك امدى بو حرف ساكن همزه ايله
بر كلمه ده واقع اولور وهم ايكى كلمه ده شيخ جزرى نشرنده يورركه
ايكسنده بيله سكته اولنور ايكى كلمه شاكه حرف مدده اولمدين
آمن ومن اسا فتز الارض عليهم اءنذرتهم وبركلمه شال
والضمان والقرآن ودي والخبيء ومسؤلا وسكته ايدرلر وقف
مابينده فرق اولدركه وقفده هم صوت قطع اولنور وهم نفس
اما سكته صوت قطع اولنور نفس قطع اولمار فرق بودر لجون
وجوه دخي در سببي بيكي سكته ايدر وبعض مشايخ براز
اكلنديلر تا بوغايته دك كيم سامعلر صانيلر كيم وقف ايلدي
يند كوردلوكيم سكته اوزرينه كيجدى ربونك دخي
مقدار كفايه ايدر فصل وقرادل بود ورت موضعده
سكته ايدر چوقدر اول الكهفده عوجا قيما تنوين الف
ندر عوجا اوزرينه ايكنجي يس ده من مرقدنا هذا لونه
الخ

خلالى كوف تق مار

في بيان لحن بالحكل كه لحنك لغت معنيسي وار اصطلاحده معنيسي وار لغت معنيسي تغيير در اما اصطلاحده معنيسي بر شيئه اوزرينه زياده اتمكدر حال بودركيم اول زياده واول نقصان في نفس الامر جائز دكلدر لحن جلي دخي ايكي قسمه منقسمدر بر قسمي مفسد صلوة در قارئه منسوبي من فوع قاسيه كه معني متغيير اولا انعمت عليهم وبر قسم مفسد صلاة اولميا شويلكه تغيير كه معنى انتقاله متغيير اولميا غير المغضوب

الفوا اوزرينه در اوچنجي سورة قيامتده وقيل من راق اولور
ساكن اوزرينه در دردنجي سورة مطففين ده كلا بل
ران بليك لا اوزرينه در تعريف سكته ده ديمشلر ودكر السكتة
قطع الصوت آنا ولازمانا السكتة قطع الصوت دون التنفس
باب احدى وعشرين لحن جلي وخفي بيانندهدر كلام
لحن ايكى در لودر بري لحن جلي وبري خفي در جلي اولدركه آني
جميع كسنه بيلور قاري وغيري قاري تبديل حروفكه وتبديل
اعراب كبي ونشديدلو اولان خفيف اوقويه سن وخفيف
اولان مشدد اوقيه سن يامدي قصر ايدوب يا قصري مد ايده سن
وهر نسنه كه انلك معنى فساده وارة اول لحن جلي دركلرك
امدي لحن خفي بيانك ايده لوم بعنايت الله تعالى لحن خفي
اولدركه آني قارى قرآن بيلور غيرى قارى انى درك ايتميه
مثلا تشديد ري حرفلرك زياده ويا نقصان ايده وحرفلرى حدلرندن
زياده يا آرتق جكمه عشر افراد ايله دخي لحن خفي دندر كه ترك

ایکی حرفلرك حقی برلوبرنه ادا ایتمك قرآن خوانه
لازمدرکه هر حرفك حقنی وهر کلمنك داستنی بویله
ایلیه که اوزك حقینی دخی اوزك ایله تلفظ ایتمکه قادر
اوله اندن صکره ادا ایلیه وبیر یورده حروف هجانك
هر برسنده نه حکم وار ایسه هر برنی برقاچ نوعنه
ایراد ایدلوم تا عاقل اولانلر باقی دخی انکا قیاس
ایلیه لر اولکی الف دن باشلیه لوم تا یایه وارنجه الف
اولدرکه تفخیم وترقیق ایله وصفلنمز بلکه ماقبلنه تابعدر اگر
ماقبلنده اولان مرقق اوله اولدخی مرقق اولور اگر مفخم
اوله مفخم اولور یعنی حرف مستعلیه وار مفخم ولام مفخم یاننده
مفخم اولورکه یقوی دیرلر ماعدا حرفلرده مرقق اولورکه غنی دیرلر
همزه حروف مجهوره وشدیدة المخرج در اوزك ایچونه بو صورت
[illegible] اولماز ثقیل اولمغی جهتدن که اکا جاری ایدرکه بین بین وکاه ابدال
ایلیه کیم [illegible] اوقودکاه حذف وکاه تحقیق وغیری صرفلرده

هیچ بویوقدر وکورکدرکه کلمه نك اولنده [illegible] بوغولدن قوتدن
حفظ ایدوب نطق ایلیه مثال الحمد [illegible] الذی ءانذرتهم
باوجود که مابعدنده الف اوله آتی آمین وآیات اگر حرف مغلظ اوله
حفظی اکد واکثر اوله اتسه واللهم یا حرف مفخم اوله
الطلاق اصطفی واصلح واکر مابعدنده مجانس ویا متقارب کلمه
دخی حفظ سهولتی اشدجه واوزك ترقیقنده آرکدا اولسه
مثال اهدنا اعوذ اعطی احطت احق اکثر خلق بونلرك تلفظنه
شویله ادا ایدرلرکیم استفراغ ایدرکبی همزه اسرع حرف بیان ایتك
لکنده ایو جهد ایله تا مخرجنده دیشار ولر خاصة کر واودن صکره
کله واذا جی وفادن صکره فاتنا والفدن صکره یا ایها الذین
صکره حتی اذا والسماء [illegible] صکره کلی همزه رعایت ایتك کرك
تا مخرجنده دیشی اولمسی چونکه ما بینده اولنه کرك [illegible]
کورك [illegible] همزه نیچه تیز سویلیه صریح سویلیه یوقسه
یا اولور جبی موضعنده صریح سویلیه زیرا که مخرجی اشدنده

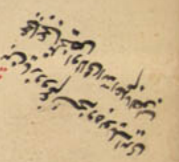
و حلقلك اخوندر و همزه بی دیکلکی بر دربن توبدك
برنسنه چقار سن اوزك مخرجندن اوزاقلغی بذلت
دنشقنترك وقوسعفه اوخنا ایتمشلردر مثال النسکم
ونسجلهم وبی بالکلون سبل با حرف مجهور وشدیده در
اگر مثلنه اوغراسه ادغام لازمدر فاضرب به ان اضرب
بعصاك مجانسنه اوغراسه یغلب فسوف یابنی ارکب
معنا ادغام واظهار ایکیسی بیله جایزدر اما اوقو ایدیشحه
اظهاری لازمدر فلیکتب والبحار فانصب والی
وبادن صکره حرف مفخم کلسه بطر وبغی وبصلها [illegible] ترقیق
ایتمك کرك اگر ما بیننده الف واقع اولسه باطل وباغ ولا
سباط ترقیق ابلغ اوله اگر ایکی حرف مفخمك ما بیننده واقع
اوله کورکدرکه ترقیق بذله حذر ایده وکرکدرکه شدة ذهابنده
حذر ایلیه خاصة کیم بادن صکره حرف خفی کلسه مثال بهم
وبه وبهاو بالغ وباسط وبارئکم با حرف ضعیف اوله

بتلثر وبزی وبسا حتیم وهرکلمه کرساکن اوله اشد
اولور وجهرشدة که اندن در اشدا اولمق لازمدر مثال ربوة
انوابا الحج والقبل والبصر نجیکم باساکن اولوب ما بعدنده حروف
استعلا کلسه مبالغ قلقله محفظ ایتك کرك تا بای عجمی اولمیه
وابصر فسوف یبصرونه وابصارها وابقا وقضا خوبته
واقع اولیجق قلقله وشدتی لازمدر تا حرف مهموسه
وشدیده در مخرجی حروف اطباقلر رکلمه ده جمع اوله جد واجتهاد
ایتمك کرکدرکیم آتی خالص تا ایده سن یوقسه طا اولور
مثال فاختلط فان استطعت افتطمعون ولا تطرد وتصلیه
وبطهرون مستطیرا واکر طا سابق اولسه ینه خالصجه
ایتمك کرك احاطت وکشطت واکر فانه ایرشسه
ایکیسنده خالصجه بیان ایتك کرك درمثال تقتلوه ولا
تقربوا واذا النعمنا تغییرا اگر قاف اوکنده ساکن اوله
رعایت ایتمك کرك یوقسه طا اولور مثال دنقا والعیکم

وَأَتْقَنَ وأبو حذر ايلك كرك تا نك ماقبلنده سيی ساكن
واقع اولنده تاكيم داله وطایه منقلب اولمیه مثال مُسْتَقِيمَ
وَإِنْ اِسْتَطَعْتَ وَأَنْ لَوِ اسْتَقَامُوا وشدة تاده تحفظ
ايلیه وبعضو مردلر تاء ساكن سيی كبی چقارلر
خاصه كه ساكن اوله ماننده فِتْنَةً وَفَتْرَةٍ ويتلون
وَاتْلُ عَلَيْهِمْ وسيبويه بو جهتلردن اولوری تالی قلقاله
حروفنده داخل ايلمشدر لكی تحفظ تا ايله أَلِدُ تَرَدَّدَ مكرر
اولنده مثال تَتَوَلَّوْا تَتَوَفَّاهُمْ تَتَّبِعُهَا ونالوه بكرزنه وارسه
تا حرف مهموسه ضعيفه هر كاه كه ساكن اولسه جيم
تحفظ كركه بعضیلر زحمت اولور غنرلن ادغام ايدرلر
وَلْنَغْم ولبث وهر يرده كه اندن صكره حرف استعلا كلمز خصا
ابو داود ايلك مثال أَخْتُوهُمْ يَتَّقُوكُمْ الكوز عجم بولخا دايله
ايله كرك
مزلرسين ادا ايدرلر خالصه جيم حرف مجهوره وشديده
در واجبدر انوك تحفظ تا مخرجنده ادا اولنه يوقسه
غيری

غيری مخرجنده ادا اولنوردیلرانك ايله داغلور شين اداولنور
اكوخلو مجهوليرنه مشتهل دا الجوريدلر مجانس
اولدوغندن اوتوری دیل شيی جانبنه اشاد ارینه و قنكر
جيمدن صكره حرف مهموسه كله جهر وشدة سببی ايله احتراز
اردوز كرك اِجْتَمَعُوا وَاجْتَنِبُوا وَاجْتَبَاهُ وَخَرَجَتْ وحلبه
اَجْسَامُهُمْ اكوانده صكره زا كلسه تَجْزِي تَجْزُونَ وجزی
وَالرِّجْزَ بونلرده احتياط ايدوب سين تاشيی ايله فارقيم
وَتُجَادِلُونَا وَمِنَ الْأَجْدَاثِ وَأَجْدَرُ تَجْزِي وَالرِّجْزَ زجرة
وَاجْرِمُوا اَخْرِجْنَا وبونلرده صاقنلون زا اولميه
وها اوكندن رعايت التسوه كه تا جيم اولميه او اجهرق
كبی حا مهموسه واجبدر انوك اظهارنده دقت ايلك
كرك باوجود كه مجانسنده ومتقاربنده ايرشدن مثال
فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَسَبِّحْهُ فَاصْفَحِ هنيما وزحزح عَنِ النَّارِ
اظهاد ايدنلر يايننده اعلی مخرجنده ادا ايدوب حرف استعلاده

بافی اولنده زيفی ايلك كرك اَحَطْتُ وَالْحَقُّ والحقت وهما
كاهكه ايكی استعلا حرفنك وسطنده واقع اولر تحفظ واجبدر
حَصْحَصَ وبوكا بكرزنه وارسه ظا حرف مهموسه ومتعايدر
وانوك حكمه دادغام وتخليص وبيان نيی حكيملر يبس
هر كاهكه ملاقی شين يانا اوله وَلَاتَخَشَوْهُ وَتَخْشَى
وَتَخْشَى وَتُخْتِلِفُ وَاخْتَارَ مُوسَى وما اختلط وخلق وخالق
كبيده واجبدر خانك تفخيم وجميع حروف استعلا كه مفتوح
اوله تفخيم واجبدر غَلِظَ وَطَفِقَ وَصَعِدًا وَضَرَبًا اكر حروف
استعلا الفه اوغرسه لرانكی اوله خالق وصادق
وضالين وطايف وظالم كبی ابن طحام الاندلسی كندو تجويد
كتابنده ديمشدر كه مفخمات اوچ قسم ديرلر بری اولدر كه
تفخيم انده متمكن اوله واول اولدر كه حرف استعلا
مفتوح اولسه اولسه يرده كه حرف استعلا مضموم اوله اشارق
اولور واول يرده كه حرف استعلا مكسور اولا ردخی اشارة
اولور



اولور دال حرف مجهوره شديده در فجنكم ساكن اولوب
ملاقی تا اوله ادغام اولنور عَبَدْتُمْ قَدْ تَبَيَّنَ اكر لام سه ملاقی
اولسه يا خود رايه ملاقی اولسه اظهار ايلك كرك
اكر احتياط ايچيه سك ادغام اولور لقد لقينا ولقد اتيتم
ولقد رادته ولقد رای ونيه بونك كبی درنونه ملاقی
اولسه قد نری وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اُكْتُدِ ويند بونك
كبی دهر كاهكه ملاقی اولسه بو حرفلره حا وخا ورا وفا
وقاف وبونلردن غيرنده انوك جهرنده تمام مرتبه همت
كوسترمك كرك يوقسه تا اولور شال يَدْخُلُونَ وَيَدْخُلُهُمْ
وَلَا تَدْرِي وَالْمُدْحَضِينَ وَكَدْحًا وَالْوَدُودُ وبدله
وَادْفَعْ چونكه تا يه تبديل ولور واجبدر كه يولرين نرخ
تا احتراز ايله لر ذال حرف مجهوره ورخوه ددخی ظا ملاقی
اولسه ادغام تام ايله ادغام اولنور اِذْ ظَلَمُوا اِذْ ظَلَمْتُمْ
بو ايكی لفظلردن غيری قرآنده كلمشدر فجنكم دايرملاقی اوله

لازمدر كه ذالك ترقيق اداولنه يوقسه ظا اولور
زا النجيم اولانده اطباقدن واستعلادن صقنمق كرك
ايكيسيه دخي لحن اولور مثال اذ ظلمهم ونذر قومه
وكذر ما كان ونذرت وذا اذكركم وذرعها وحذر الموت
ور ابو قيق او لاي اولسه انذر قومه وانذر عشيرتك
ود تحرك الساكن نونه اوغريسه فنبذناه واذ نتقناه
وبونلر كبيلرده ذالك ترقيق وانفتاح واستفالنده اهتمام
واجبدر وهركاهكه حرف مفخم اكا مجاور اوله والا ظايه
منقلب اولور ذرهم وذرية اذ ذكرهم والاذقان خاصه
كه اللذين وحذورا ونحن الكنا [illegible] مشابه اوليه منتظرين
ومحظورا وكذلك الناير وبعضلر انواعيله تلفظ ايدرلر كر
محاله اولور ورا حرف مجهوردر ورخوه ايله شديد بيننده
ومنفرددر تكريرده بو صفت بونك لازميدر غلط جهتندن
اوذي جوهر ذاتده در حركه سی مقدردر ايكي حركه دن في سيبويه

دركه

ديكر رانك تلفظ ايدلدن كويا ايكي كره طشره چقا وقفده
روشنلكي زياده اولور هركاهكه مشدد اوله تلفظده انوك
ايله توصل ايدرلر رسانلق ايله بي تكرير ودشوارى مثال
ذرة وقرّ كان وخر موسى والراء واشدد حر ولهو فرع تحكم
نونه ملاقي اوله الخي بيان ايلمك كرك يوقسه نونده مدغم اولور
مثال فنبذناه نغفرنا لدو امرنا واغفرنا واصبر نفسك ولتنظر نفس
واذكروه فانذرتك وينه بونك كبي لام يانشده ويغفر لكم وننذركم
اظهار ايدرك يانشده ابوعمرو ادغام ايدر نقادسنده اوقوري
وبو جمله تجانسده در ولازمدر انوك بياني ضاده ملاقي اولسه
قرضا وعرضا وعرضه وارضا وترضيها وكرضعنكم وزا
حرف صفير مجهوردر واونك جهري حفظي وبياني لازمدر
خاصه كه ساكن اولوب حرف مهموسه دكادر اوغرسه
سين اوليه اعجزت وما كنزتم وينه بونك كبيلرده حرف
مجهوريله اوغرسه مثال تزدري ليزدادوا ومزجات

ويزجي سحابا ومزدجر اكر لام اوغرسه بنه بويله
اظهار ايده وازلفت وازلفنا وليزلقونك وراسيه
اوغرسه بونك كبيدر وزرك وزرا سين حرف صفير
مهموسه در انك انفتاح واستفالي بياننك كوسترمك
كركدر خاصه كه هركاهكه مطبق حرفنه اوغريه تا اطباق
اني جذب ايدوب صاد ايلميه بسطة ومسطورا ونسطع
وابسط ويبسط ولو بسط اته وبونك كبيدر لامه اوغرسه
سلطنهم وسلطان وبويله در هركاهكه انلر
اوليا آندن صكره قاف كالدنى رقه ورفق ايله تلفظ
ايده خواه ساكن اولسون خواه متحرك مثال بالقسط
ويسقيه المقسطين لا اقسم لقسم وفي سقر وسقام
وتساقط وتحفظ ايده بياننده بو حرف ملوثه غردد
مستقيم مسجد من المسجونين والاخرا اولور وهرزمانكه
سين رايي مفخمه اوغرسه رانك تفخيمي خالص ايليه

يوقسه

يوقسه سيني صاد ايدر مثال سورا وفي السرد
ومن اسرف واسترهم واسرابدو سرجا وسراجا
واسررت لهم اسرارا وفي السرد واسترهم بونلرده هب
صقنمق كرك وبونك كبيلرده تاكيم لحن خفي اوليه وشين
حرف مهموسه در وتفشيله منفرددر جهورياننده هركاهكه
ساكن اوله خالصجه تفشيلكني بيان ايلمك كرك
لمن اشتراه ولا تشتروا ولا تشطط واشدد ويشربون وفي
مشيك وهركاهكه مشدد اوله تفشلكي اظهار ايليه
فبشرناه نبشرك وبونلرده دخي شجرة وبشرهم بحرينهم
كوكلدركه تجانسيله تفشي ارتوق اوله حروف مهموسه
هركاهكه مجهوريه ايرشه يا عكسي اوله هر بيننك بياننه
اليوجه تأمل ايتمك كرك يوقسه بربرينه منقلب اولوب
والفاظ تلاوت انك ايله مختل اولور ومعنا متغير اولور
ومعاني متغير اولمغله لحن جلي داخل اولور وصاد حرف مهموسه

ومستعلیه ومطبقه در هر کلهکه طایه ایرشه اکرحقی
صالحجه اطباقلرک اعطا ایلمسک سببی اولور یا خود
زا اولور مثال اَصْطَفَی وَاصْطَفَیْنٰكَ وَاصْطَنَعْتُكَ فَاصْطَا
دُوا اَصْطَبِرْ وَیَصْطَلُوْنَ وَیَصْطَرِخُوْنَ وبونك کبی در تایه
اوغرسه حَرَصْتَ وَلَوْ حَرَصْتُمْ یَصْطَرِخُوْنَ وبو کلمه لرده چوق
صقنق کرك تا صاد سینی اولمیه وسین صاد اولمیه وبیچ
وَعَصَمَ تَصْلُحُوْنَ یَسْبَحُوْنَ وَیَتَخَاصَمُوْنَ وَاَنْتُمْ تَحْسَبُوْنَ تَشْکُرُوْنَ
ثُمَّ نَكَسُوْا اِصْرًا وَكَانَ یُصِرُّوْنَ وَمَا یُصِرُّوْنَ وَصُوَاعَ
الْمَلِكِ وَسَوَاءً وَالْحَصَاتِ وَالْحَصِیْنِ وَالْحَسَنَاتِ وَالْحُسْنٰی
وَنَصْرًا عَزِیْزًا وَنَشْرًا وَهٰذَا نَصَبًا وَبَیْنَ الْجَنَّتَیْنِ نَسَبًا
وَاَبٰی لِیُصْرَفَ مِرَاطًا وَفِیْ اَیِّ صُوْرَةٍ وَبِسُوْرَةٍ صَبْحًا
سَبْحًا وَنُفِخَ فِی الصُّوْرِ وَبِسُوْرٍ لَهُ وَلَوْ حَرَصْتُمْ وَحَرَسًا وَلَا
وَصِیْلَةٍ وَالَیْهِ الْوَصِیْلَةُ حَصِیْرًا وَهُوَ خَبِیْرًا بِالْبَصَرِ وَبَصِیْرًا
نَصِیْرًا الْاُمُوْرُ وَتَسْیِیْرُ الْجِبَالِ وضاد حرف مستطیل مجهوره
مطبقه

مطبقه ومستعلیه در وحروف اولر اسنانه هیچ برحرف اونده
بوناك مشقتلو یوقدر وقاری مابینده آزکسنه آنی مخرجندن
چقارمیه قادر اولور بعضی آنی ظا مخرجندن چقاررو بعضی زا
مخرجندن وبعضی آنی صریح لام مفخم ایلرو بعضی اشمام
زا کبی ادا ایلر نطقده ایله کوستروب ریاضت چکوب بلنك
یا نبی اعزا سلر ایله تا صواحکرك نوا جزه دك آشنا ایلك
کرك تا ضادی ادا ایلکه قادر اولر بوقسه غیری موضوعدن ادا
ایدوب نطق ایتمسی ممکن دکلدر خصوصا که ظا ایله ملاقی اوله
مثال اَنْقَضَ ظَهْرَكَ وَیَعَضُّ الظَّالِمُ وَبَعْضَ الظَّنِّ باخود مفخم
انوك جوارنده اولر اَلْاَرْضِ اَرْضًا اَرْضُ اللّٰهِ یا اکامشابه
اولان حروف تجانس اولر اَلْاَرْضُ ذَهَبًا ذَلُوْلًا وندروه
کندوسی ساکن اولوب ما بعدنده تا کلسه توصل ایتمك کرك
انوك اظهارنده اوتفری واستثقاله واسهاله کیله
مثال اَفَضْتُمْ وَخُضْتُمْ وَعَرَّضْتُمْ وَاِذَا مَرِضْتُ وبنده اشکاره

الارض

جقارمق کرك بو حروفلر اوغرسه بنده طاجیم نون لام در
مثال فِیْ اضْطُرَّ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ وَفَرَضْنَا وَمَنْ یَّحْضِیَ
وَیَقْبِضُ وَلْیَضْرِبْ فَاضْرِبُوْهُنَّ وَخَضِرَةٌ وَخُضْرَةٌ وَالْخَفْضِ
لَهُمَا وَنُقَیِّضْ لَهُ وَفِیْ تَضْلِیْلٍ دا اَضَلَّتْمُ دفضل اللّٰهِ
وَذُوْ فَضْلٍ دا اَنْ غَضُوا اَلنَّسَاءَ وبوده یکلرمزده محافظه لازم
مدغم اولور دا ولکن لا یتوقفون قوآیاتنده اولدرکی اکی
ظاد کن خالصه ایله تلو انوك ایله آنی کندو مخرجندن ادا ایدلرلر
واستطاله حقی ویره لرده نحی بی لفظکرا کامشابه اولمه
صاقنه لر مثال دا لَا الضَّالِّیْنَ وَالضَّآئِنِ وَضَلَّ مَنْ تَدْعُوْنَ
وَضَلَّ وُجُوْهٌ وَغِیْضَ الْمَاءُ وَمَا تَغِیْضُ الْاَرْحَامُ وَالْكَاظِمِیْنَ
الْغَیْظَ وَاَضَلُّنِیْ كَثِیْرًا یَظَلُّوْنَ دَوَاكِنَ وَلَا یَحُضُّ مِثْلُ حَظِّ
الْاُنْثَیَیْنِ وَظَلَمُوْا هَضْمًا نَحْوَ كَیْفَ اَسْتُرُ بِ خَضَرِ الْمُحْتَظِرِ
وَنَاضِرَةٌ اِلٰی رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ضادك ضاده بکرك ظای ظا
حرف مجهوره رخوه مستعلیه مطبقه در وتفخیم حرفلرینك اقواء
قالوله
در

لم

در ولازمدر انوك حقنك توفیه سی وبلی اکا مجاورینه
یوقار و دماغه طبقلنده بیت دوشکلك لطشا بالمتقطه
مِنْ نُطْفَةٍ فَطَرًا لِّیَطْغٰی نَطْبَعُ وخاصه کرشده اولرظرنا
ان یَّطَّوَّفَ اکراطباق تبیب دالسیدی دال منقلب اولور ایدی
ذکرو الده جهر اولمسه ایدی تا اولور ایدی وجمله حروفك اطاقلر
بویلدرد اکر مطبقلغی ویرسلر جوارینده منقلب اولور
نه زمانکه ساکن اولوب مابعدنده تا کلسه ادغام
اینمك کرك سهولت ایله اثر اطباق طا باقی قالور شرطلر
وبو ادغام کامل اولمز اکر سبب مجانسه اولمیا بیدی طا ادغاملی
تاده جایز اولمازایدی اولر توم جهنده کرطاده وار ایدی
مثال بَسَطْتَ اَحَطْتُ فَرَّطْتُ حافظ ابوعمرو قولنجه
ادغام تام ایلدیسه اطباق باقی قالی ممکنمدر وظا حرف
مجهوره رخوه مستعلیه ومطبقه در تایه اوغرسه استعلا
واطباق حقی ویرملك کرك اوعظت وبو کلمه دن غیری یوقدر

واظهارنده خلاف بوقدر وفايه ايرشنده اظهار اولنه
والآ ثنا اولور ولا جهتدن كه وقا ايله تا مابينلرنده اشتراك
وارد رهمس دخي كم ساكن اولوب نونه ايرشسه خالص
ظا ايلمك كرك بونده ادغام اولور وحفظناها وحفظ
وعين حرف مجهوره در كوك متحرك اولسون كرك ساكن
انوك بياننده سعي ايلمك كرك تكلف سيز يعمهون
ورفعنا والاعمى فاخلع نعليك ده رجمكم حروف
ملاقي اولسه احتياط ايله ولا تتبع اهواءهم
ارجع اليهم ودع اذاهم فاتبعها فلا تطعهما ولا تطعه
الم اعهد ومن يتبع خطوات يتبع غير واسمع
غير اكر حرف مهموسه اوغرسه بونه اظهار در تانا وفا
ونا ورشين وصاد والآخاير منقلب دلور بونلره اوتوري كيم
حادي مهموسه در يوم البعث ولا تغشوا اعترنا فعفوا
ويعتذرون واليعفوا وما اعترفوا ومن يعش والمعصرات

ويامعشر

ويامعشر ومن يعض واستغفر واحتراز ايلمك كرك غنه
تفخيمدن باوجودكه انلرك حكمي المفكه والعالمين وعلمني
وغين حرف مجهوره ومستعليه در دخي كم حروف حلقك برنه
ملاقات ايلسه خالصجه خا مخرجندن آيرمق كرك زيرا غين دخي
وحادك دخي زيرا متقاربلر بويله كه شدة سيز مثال افرغ
عليه ثم ابلغه وينه بونك كبي در غينك حكمي سيكي يا شين
يا نا ثا يا فا كلسه انلره تسهيل كركز بوقصده خاير منقلب
اولور فاغسلوا وجوهكم ويستغشون واستغشوا
واذا يغشى المغشية فاغشيناهم ومغتسل
ومن اغترف ولا يغتب ولا تغفلون ومن اغفلنا
يغفر لكم بغيا فاغرينا فاغرقنا ولا يغني واغلالا
فاغطش وفا حرف مهموسه در وبو قولده دخي نفشي درنه
زمانكه ميما نسينه ايرشسه اظهار اولنور واويايم
يستخلف من بعد تلقف ما صنعوا وتخطف من ارضنا ولا

تخف

ونبشره ون والقرآن بابر ملاقي اولنده ادغام اظهار
جايزدر اول كلمه الحق بودر نخسف بهم ثاني سحي بوقدر
وادغامي دخي كسايندر مفرد اشترك در وهركاه كه ماقبلي
طا واقع اولسه طاير برخوجه امعان ايلمك كرك
بوقسه تا اولور زيرا تا ايله فاده اشتراك وار مهموسه
اولمقدن مثال من نطفة الامن خطف الخطفة والاطفال
والطغواء والبطغوا وقاف حرف شديده ومجهوره در مستعليه در
انوك شدة وجهر واستعلاسي بيانندن منبع لازمدر
والا كاف منقلب دلور ياغينه مثال يقتلون يقسم
وليقترفوا ويقترين ومن يقنطى ولو انفقت ولمن خلق
ومقيم ولا تقنطوا واقصد فاقصص وفلا تقهر ولنقص
وتقشعر وينه بوده كه ساكن در كرك وصلده كرك وقفده
قلقله سيني كوسترمك واجبدر وساكن اولوب كافه
اوغرسه الم نخلقكم ده ادغام واجبدر متفق عليه در استلا

ابقاسنده

ابقاسنده اختلاف واردر ابو عمرو وانك ابي طالب جمهور باقيلري
يانلرنده محضدر بي ابقا صفت ومكي بن ابي طالبك وتا
تابعلرينك يانلرنده ابقادر احطت يرقياس وفرطت احطت
مابينلرنده اولدركه طا زايلدر قاف اوزرينه اطباق ايله
والله اعلم وكاف حرف مهموسه وشديده در
ومستفلدر انوك حكمي ابو بيت ايلمك كرك خالصجه يو
كاف كوسفندن اولور شدتنده اهتمام كوسترمك
كرك خاصه كرر تردد ياماكرر اولر حرف مهموسه انوك
مجاوري اولر يشرككم يدرككم الموت ونكتل وكشطت
ولام حرف مجهوره در هركاه كه رايه ايرشسه انده قلب
ايدوب ادغام اولنور جهر شدة تقاربلرنده اوتوري مثال
قل رب قل ربكم بل رفعه الله وقل ربكم بل ران هر حين
نونه ملاقي اولسه وكنزو سي ساكن اولر اظهار واجبدر
مثال ومن يبدل نعمة الله وانزلنا وارسلنا

فيظللن ويأكلن وقلن وجعلنا الكفلنا ولا
تجعلنا بونك كبى در قلنك لامى نونلر ايرشنده
وتايه وسينه وصاده قل نار جهنم وقل نعم وقل قالوا
وقل سلام وقل صدق الله بو نحو موضوعلرده ادغام
ايتمديلر طاده دخى اظهار ايدر فيكم غلظة ولام تعريف
الوئديله همزه وصل اولدقده اون دورت حرفده ادغام اولنور
بو اون دورت حرفده لامى اولنده منقلب اولوب مدغم فيده
ادغام اولنور واول حرفلره شمسيه ديرلر واول اون
دورت حرف بونلردر نون ودال وتا وطا وثا ورا
وزا وذال وظا وصاد وضاد وسين وشين
ولام وباقى قلان اون دورت حروفده اظهار اولنور
انلره قمريه ديرلر ولام مفتوحك ماقبلنده صاد يا طا يا ظا
واقع اولسه بو شرطله كه يا مفتوح ويا ساكن اولهلر
لام تفخيم اولنور وسائرى روايتنجه مثال الصلوة فصلب
الطلاق

الطلاق ومطلع ومطلع ومن اظلم وظلموا ولفظة الله
ماقبلى مفتوح ومضموم ايسه تفخيم اولنور مكسور ايسه
ترقيق اولنور ولفظة اللهم ماقبلنده اولان لاملرك
تفخيمندن حذر ايلمك كرك لام ترقيق ايله خالص ايلمسك
لازمدر اصل ترقيق در تغير ايله تفخيم اولنور انك كلامنده مثال
جل الله واجل الله ومن اضل الله وفضل الله وتفعل
الله ومن يضلل الله وميم حرف غنه مجهوره در انك
غنه سى خيشومه كلكودر انك ظهور مدغم يا مخفى اولدقده پس
اكر متحرك اولسه انك تفخيمندن حذر ايلمك كرك خاصه كه
انك صكره حرف مفخم واقع اوله مثال مخمصة ومرض ومريم
وما الله بغافل وهركاه كه انك صكره الف واقع اولسه
احتراز تفخيمندن اكر اولور اكثر خلقك ديلى بو ميمك تفخيمنده
جارى اولور خاصه كه عجم ايله تركه چوقدر مثال مالك يوم الدين
الرحمن وما انزل فما انزلناه وما انزل ولقاوما من نه

زمانكه ساكن اولر انك ايكى اوچ حكمى واردر اولكى ادغام اولنمه
غنه ايله مثليه ايرشنده يعنى كم نون ساكن ميمه ايرشنده
بجه ادغام اولنمسه بو حكى اولاده ايلكه اداوا ادغام اولنه
وهر ميم مشدده كه وار بوكاه اخلال مثال دمرنا ويمم وثم
وحمالة وضم والم وهم من وام من ايكنجى اخفادر بابه ايرشنده
ومختار شيخ جزرى وحافظ عمرو ابن مجاهد وتابعلرى
باتلك بودر واهل ادانك عملى بونك اوزرينه در مصرده وشامده
واندلسده وبلاد مغربده مثال يعتصم بالله ربهم ويوم هم
بارزون وغنه سنى اظهار ايتمك كرك يعنى كه قلبنده اخفاء
الغنة ايدى بو حكى الجة ايكيسى برادا ايلمك يلدر هيچ فرق
يوقدر انبياء والنبوت وبعض اهل ادادن بو مشايخ
قرادن طريق قرات اخذ ايدنلر ديرلر اهل ادا اظهار ايدرلر
ابو الحسن بن المنادى ومكى بن ابى طالب القيسى وعراق
وسائر بلاد شرقيه ده اظهار ايدرلر وبو قول اكرك ايكسى
دخى

دخى صحيحدر ومرجحدر اما اخفى اولى در اجماعلرى
اولنور يكه اخفا اوزرنده وابو عمرو بو اخفاده ادغام ايليه
اعلم بالشاكرين بوكا بكزرلرده اوچنجى اولدركه اظهاردر
باقى حروفلرده مثال عليهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم غيركم
ثم امثالكم لهم جنات تجرى امة ام خلقوا الحديثة
املكهم لهم ذوقوا امراء ربهم رمزا وسالمون فامحوا
يمسهم امرهم بكم ضعفا عليهم غير المغضوب عليهم
ولا الضالين وهم فيها لهم قلوب اما واوده
وفاده اظهار اولنور غيرلردن زياده كوكدر تجانسلكى
حيثيتلرندن اخفى اولميه واظهار ايلدكده كوكدن صقنمك
كرك اظهارك مناسب ميمك سكوتى اسكان كوسترمكدر
ونون حرف غنه مجهوره در وغنه سى ميمدن اصلركدر
خيشومدر وميم مخرجى اردو قرب اولدرى اجلدن پس
كذلك كم الى تفخيم ايتمدن تحفظ ايله لو اكر متحرك اولور خاصه كه

مابعدنده الف وله مثال اِنّا وَاَتَأمُرُونَ النّاسَ وَاِنَّ
اللّهَ ونَصَرُوا وَنَكَصَ وبزى وَاَنكَ ساكنلكى
حكمى ادغام واظهار واخفا واقلابدن ذكر اولنشدر
واحتراز ايلمك كرك اوله نوك اخفا سنده كروقفده آخرنده
كلور العالمين يوم الدين يوقنون نستعين يعلمون
فارهبون فاتقون يس نون آخرنده ديلمز نون مخرجنده
قويوب نونك ساكن اولدوغندن سامعلره ايشتدوره
اخرلى نا ى صدا ير كبى اوزادب كشيده ايله كر نون لرى حالده معلن
وغيرى محفللرده جاهللر قرائت ايتدوكلرى كبى الله تبارك
وتعالى صاقليه بيوك لحن در قاريلر نونده اهمال ايدرلر
وقف حالتنده ايشتدرمزلر وها حرف مهموسه در
قچن كيم ساكن اولريا متحرك لايق اولان اولدركه
تكلف ايله الخبيث ايلوب اظهار ايليلر مثال يستهزئون
وعيلا ومن اهتدى ويصلها من اهلك ويرة وحجرت
واهتزت

واهتزت عليهم قلوبهم سمعهم وابصارهم ويك
صفتنى كوكلرده ساكن اولوب ماقبلى مكسور اولنده كالهاء
اهدنا اهتمام بوما قبلنده اولان كسره لى بو غايت اينك
كرك يوقسه امالة شكل اولور اوله ايسه جايزدركل
وبونك اظهارنده سعى ايلمك كرك حرف حلقه اغزه يندن
انّ الله عليم وهاقدر الله حق والله خبير ولله
غيب السموات اخاصه كرا ايكى الف مابيننده واقع اولدسنا هاوضحها
وطحيها وعمدناها ارسيها اذا جليها سويها
فجورها وتقويها زكيها وبونلرك بنده اظهارنده كتابيه
ماليه سلطانيه خير ايريه وقفده سكون اوزره
تحفظ لازمدر يوقسه وصلده ساكن اولوب تلفظ ادغام
ادغام اولور واجب لكلمه كرك بركلمه ده اولسون كرك
ايكى كلمه ده مثال يوجهه من يكرههن وصلا اولور غى
هاى ضمير حكمنده ذكر اولنشدر اكر ايكى هاى متحرك جمع اوله

واو يا ساكنه اولوب ماقبلنده مفتوح اوله حرف مدّ اوله

البتة اظهار لازم اولور مثال جباهم على وجهها وجهه
وفيه هدى وبونلرك كبى هاى اظهارده تقيد كركدر واو
حرف مجهوره در اكر متحرك اولسه فتحه يا ضمه يا كسره ايله
احتياط كركدر تا هم يرا غيرى حرف اولوب فاء غنيه نا تلفظ
اولنه ايله قاصرلر اولك حقنده مثال اِقاوت نوقرت جدله
ووفت ووري وحشرت اولدوقده حقى ويرمك كرك
عدد وعدو لوو وفتح ايله ساكن اولنده حرف لين
اولور اول فتحه لى خالص سويلمك كرك تا امالة شكل اولميه
مثال يوم وخوف اوفاملكت اولالك فاولى اولاتم
ثم موتيه كوكبا لولا اوق ونصروا اوونونهم موتا ماقبلنده
اولان فتحه نك فتحه لكن ايلوب ايله زير ايلمك رحمتدر
ويا حرف لين اولور كه صفتى كركدر ماقبلنده اولان فتحه لى درست
سويلمك كرك مثال عليهم ولديهم وكيف الطير قريش
الصيف بيت الذى كيدهم ليلة خير عين اليقين والخيل
ارايت

ارايت فويل ورايت الناس وخلق بو ايكى حرف لين دن
غايت ايله غافللردر بو حرفلين سبب دلوب ماقبلنده
اولان فتحه غايت ايلمز حمت اولور اكر فتحه بيّن اولسه
امالة شكل بونسنه اولور كه هيچ قرآن اداسى دكل غالب
تركيده شويله بيله ايله سويله ايلبير لوم بيلير لوم اى آدم اى
اى حلو بو آصلا دا ايتمكه قرائة صفا ذاعراب وحيلا ا ا
سيزك عقليكزه كلور يوسنه كورليم تا عقليكوز تجود
ايده كه بونده براداوارد كه قرآن اعرابنده مخالف تركيه
بركسنه اوشاجو نحو ادقو ميه قويننده نجه ايلرسه اعتراض
ايلر وكم يدلر اوله اد ايله كلور اب ت ث ح خ رز
ططاف حى بونلرك اعرابى نه بادر نه بحدر نه تادر
نه فى در نه ثادر نه خى در نه خادر نه جيمدر نه خادر
نه فى در نه زادر نه زى در نه زادر نه زيدر نه طادر
نه ظى در نه ظادر نه طى در نه فادر نه فى در نه هادر

ننذرهم درت، تنذرهم دردت، تنذر لهم دردر **باب** اثنی وعشرین
بو کلمه‌ده اولان همزتین متلاصقتین بیاننده در بو کلمه‌ده
اول ایکی همزه که بر کلمه‌ده اولالر و ایکیسی مفتوح اولا مثال ءَأَ
نتم ءَأَنذرتهم وءَأَنتم بونلره بکزرنه وار ایسه قراء
حرمیین وابو عمرو وهشام همزهٔ ثانی تسهیل ایدرلر وورش
الفه تبدیل ایدر وقیاس اولدر که بین الهمزة والالف
اولدر وقالون وهشام وابو عمرو ایکی همزه مابیننه الف ادخال ایدرلر
وابن کثیر همزهٔ ثانیه‌ده اول الف داخل ایتمز وقرانک
باقیسی ایکی همزه‌یی دخی تحقیق ایدرلر **فصل** اگر حرکه‌ده
مختلف اولسه‌لر شویله‌کی بری مفتوح دیکری مکسور اولسه
مثال أَئِذَا كُنَّا وأَإِلَهٌ مع الله وَأَئِنَّ لَنَا بونلره
بکزرنه وار ایسه نافع وابن کثیر وابو عمرو همزهٔ ثانی
تسهیل ایدرلر وقالون وابو عمرو همزه ثانیه‌ده اول الف
داخل ایدرلر وباقی قراء همزتین تحقیق ایدرلر وهشام
دیکر

دیکر اولان قراءتنده که ابن ابو الفتح‌دن اوقودم همزتین
مابیننه الف داخل ایدر و اول قراءتده که ابن ابو الحسن‌دن
اوقودم همزتین مابیننه الف داخل ایتمز دیو بیورمشدر
اعرافده أَئِنَّكُمْ أَئِنَّ لَنَا أَجْرًا والصافاتده أَئِنَّكَ
أَئِفْكًا وفصلتده أَئِنَّكُمْ دخی بو یرده خاصه همزهٔ
ثانی تسهیل ایدر **فصل** اگر شویله که مختلف اولالر که
بری مفتوح و بری مضموم اولا اولا اوچ یرده در آل عمرانده
قل أَؤُنَبِّئُكُمْ وصادده أَؤُنْزِلَ عَلَيْهِ والقمرده أَؤُلْقِيَ الذِّكْرُ
نافع وابن کثیر وابو عمرو ایکنجی همزه‌یی تسهیل ایدرلر وقالون
مابیننده الف ادخال ایدر وهشام اول قراءتده که ابو الحسن‌دن
اوقودم همزتین تحقیق ایدر وهمزتین مابیننه الف ادخال ایتمز
وهمزه ثانی تسهیل ایلدکده مابیننده داخل ایدر باقی صورتلرده
قالون ایتدوکی کبی ایدر قرانک باقیسی همزتین تحقیق ایدرلر
وهشام اول قراءتده که ابن ابو الفتح‌دن اوقودم همزتین مابیننه

الف ادخال ایدر بعضیلر که همزتین فتح و کسر ایله مختلف اولدقده
ایلدی واقعه‌ده اعلم **باب** ثالث وعشرین
همزتینک ایکی کلمه‌ده اولدوغی بیاننده در بل کلکیم همزتین
ایکی کلمه‌ده اولا اگر ایکیسی دخی متفق اولالر کسرده هؤلاء
إن كنتم ومن النساء إلا بونلره بکزرنه وار ایسه ورش وقنبل
همزه ثانی‌یی یای ساکن کبی ایدرلر ابو عمرو دیکر علی بن خلفان
ورش‌دن بویله اخذ ایتدیکه همزه ثانی‌یی یای ساکن مکسوره
ایلدی البقره‌ده هؤلاء إن كنتم نورده على البغاء إن أردن
تحصنا بو ورش‌دن مشهوره دراده نزلنده قالون وبزی
همزه اولی‌یی یای مکسور کبی ایتدیلر وابو عمرو ساقط ایتدی
وقرانک باقیسی جمله همزتین تحقیق ایتدیلر اگر همزتین مفتوح
اولالر ایله که جاء أجلهم وشاء أنشره بونلره
بکزرنه ورش وقنبل همزه ثانی مد کبی ایلدیلر وبزی وابو عمرو همزه
اولی‌یی ساقط ایتدیلر وباقی قراء ایکی همزه‌یی دخی تحقیق ایتدیلر
اگر

اگر همزتین متفق اولالر ضمه‌ده بو یرده‌در واقع اولمشدر سوره
احقافده أولياء أولئك ورش وقنبل همزه ثانی‌یی واو ساکن
ایتدیلر وقالون وبزی همزه اولی‌یی واو مضموم کبی ایتدیلر وابو عمرو
ساقط ایتدی وباقی قراء ایکیسنی دخی تحقیق ایتدیلر ابو عمرو
دیدیکم هر یرده که متفقینک همزه اولی تسهیل اولدی ویاخود
ساقط اولدی الف که اوزن اوکنده در تحقیق ایله اوزرینه
تمکین بولور اعتداد ابهام جایزدر قصر اولمز اوزنی اوقوربکه
لفظنده همزه معدوم و وجه اول اوچ جهدر واگر همزتین
بو یرنده مختلف اولالر حرکه‌ده هر حال اوزرنده که اولالر السفهاء
ألا ومن السماء أو مما والشهداء إذا حضر ومن يشاء
إلى صراط مستقيم وجاء أمة بونلره بکزرنه وار ایسه
حرمیین وابو عمرو همزهٔ ثانی تسهیل ایدرلر وباقی قراء ایکیسنی
دخی تحقیق ایدرلر وتسهیل بو همزه‌نک عارض همزتین‌دن
بو بابده اولماز الا حالت وصلده زیرا ... همزتین اولماز

الّا اولدقلرنده وبو ایكی بابده همزه‌نك تسهیلنك حكمی بودركه
همزه ایله اول حرف مابیننده تلفظ ایلیه‌لركه همزه‌نك اعرابی
انده بعضا اوله وبو تسهیل اولوقت اولنوركه همزه
مفتوح اولمیه اگر همزه‌نك حركه‌سی فتحه اولورسه تسهیل
اولنمز مگر همزه‌نك ماقبلی مكسور اولدوغی زمان همزه یا ایله
تبدیل اولنور ویا دخی فتحه ایله متحرك اولور زیرا كسره وضمه
یانك اوزرینده ثقیللدر مثال مِنَ السَّمَآءِ اَوِ ائْتِنَا ویاخود
همزه‌نك ماقبلی مضموم اولدوغی زمانده همزه واوه تبدیل
اولنور واو دخی فتحه ایله متحرك اولور زیرا ضمه وكسره
واوك اوزرینده ثقیللدر مثال كَمَا اٰمَنَ السُّفَهَآءُ اَلَا اِنَّهُمْ
ودخی بلدك گركلر كه همزه مكسور اولوب وماقبلی مضموم اولدوغی
صورتده ایكی وجه اوزرینده تسهیل اولنور بری اولدركه
همزه واوه تبدیل اولنور ماقبلنك حركه‌سنه تبعیت ایله كه
ضمه‌در وبری دخی اولدركه یا همزه ایله همزه مابیننده اوقونوركنده
حركه

حركه‌سنه تبعیت ایله كه كسره‌در وجه اول مذهب قرادركه
مذهب مختاردر وجه ثانی مذهب اهل نحودركه قیاسه
موافقدر وبلكل كه چونكه همزه‌نك مخرجی اقصای حلقدندر حرف
ثقیلدر چونكه ایكی همزه متحرك بربره جمع اولدقده ثقلت كمالی بولنور
اول ثقلتی قرا دورت وجه اوزره تخفیف ایدرلر بری ابدال
ایله كه اَءِنَّ وَاٰمَنَ وَاِيمَانًا ایكنجی حذف ایله اوچنجی تسهیل در
دوردنجی ادغام وتخفیفلر بودر وبرده تسهیل دیرلر وقرا دخی
كاهی انلرك اصطلاحی استعمال ایدوب دیرلر تسهیل حذف
وتسهیل ابدال وتسهیل بین بین وبونده مصنفك
مرادی تسهیل بین بیندر باب رابع وعشرین همزه
منفرده بیاننده در بلكل كه ورش همزه منفرده‌یی تسهیل
اولدقده كه فاء الفعل یرنده اولدركه ساكن
كرك متحرك مثال ساكن يَاْخُذُ يَاْكُلُوا يَاْلَمُونَ
هَيُؤْثِرُونَ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ وَالْمُؤْتَفِكَةَ وَالَّذِي اؤْتُمِنَ

وَالْمُلْكُ اِسْتَوٰى مثال متحرك يُؤَدِّهِ اِلَيْكَ وَمُؤَجَّلًا
وَالْمُؤَلَّفَةِ وَهُوَ اُذُنٌ وَلَوْ يُؤَخِّرُهُمْ وَلَا تُؤَاخِذْنَا
لكن همزه‌یی ساكندن استثنا ایلدی وتُؤْوِي
اِلَيْكَ وَالَّتِي تُؤْوِيهِ وسایر باب الایواء نحو الْمَاْوٰى
وَمَاْوٰيهُمْ وَمَاْوٰيكُمْ فَاْوُوا اِلَى الْكَهْفِ ومتحركدن
استثنا ایلدی وَلَا يَؤُدُهُ حِفْظُهُمَا وَتُؤْذِيهِمْ بونلری
وهر بونلر كبیری استثنا ایلدی رِءْيًا وَتَارِ بِجَارِ
وَمَا تَاْمُرُ فَاْذَنْ بونلرك دخی استثنا ایلدی
اول همزه‌یی كه الف صورتنده اولور دخی جمیع استثنا ایلدكلری
همزه ایله اوقودی وباقی قرا همزه منفرده‌یی جمیع مواضعده
تحقیق ایلدی فصل ورش همزه مفرده‌یی تسهیل
ایلدوكی كبی بو لفظلری دخی تسهیل ایلدی بِئْسَ وَبِئْسَمَا
وَالْبِئْرِ وَالذِّئْبُ وَلِئَلَّا جمیع قرآنده وكسائی كاتبع
اولدی اَلذِّئْبُ كلمه‌سنده الحق ترك دو همزه‌ده وباقی قرا
جمیع

جمیع ذكر اولنان امثالده همزه‌یی تحقیق ایلدیلر هر یرده كه
واقع اوله باب خامس وعشرین همزه متحركه
نك حركه‌سنی ماقبلنده كه ساكنه نقل بیاننده در بلكل كه
همزه متحركه بر كلمه‌نك اولنده واقع اولوب وماقبلنده اولان
كلمه‌نك آخرنده بر حرف ساكن واقع اولا كه اول حرف ساكن
حرف مدك غیری اوله ورش اول همزه‌نك حركه‌سنی ماقبلی
اولان حرف ساكنه نقل ایدوب وهمزه‌یی لفظدن ساقط
ایلدی وبو حرف ساكن كه بو همزه‌دن اول واقع اولور
اوچ ضرب اوزره در ضرب اول اولدركه اول ساكن
تنوین اوله مِنْ نَبِيٍّ اِلَّا وَمِنْ شَيْءٍ اِذْ كَانُوا اَوْ كُفُوًا
اَحَدٌ وَحِينَ اِنْ عَبْدُ اللّٰهِ وبونلره بكزرلر وارسه
وضرب ثانی اولدركه اول حرف ساكن لام تعریف اوله
الْاَرْضِ الْاٰخِرَةِ وَالْاُولٰى وَالْاٰنَ وَالْاُذُنَ
وبونلره بكزرلر وارسه وبو لام تعریف اگر خطده لام [illegible]

لكن قرايانندن جاري مجرى منفصلدر وضرب ثالث اولدركه
اول حرف ساكن سایر حروفدن اولمیه دن مثالی مَنْ
آمَنَ وَمَنْ اسْتَبْرَقٍ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَالَمْ اَحَسِبَ
النَّاسُ وَقَالَتْ اُولٰيهُمْ وَقَالَتْ اُخْرٰيهُمْ وَخَلَوْا اِلَى
وَلَقَالُوا اٰلْئٰنَ وَبَنَى اِبْنَيْ وَذَوَاتَى اُكُلٍ وبونلركه نروايت
واصحابلره يعقوب ورشدن روايت ايلشكه بو جملردن
بر حرفدن استثنا ايلشلر سورة الحاقه ده. واول بودر
كتابيه اني ظننت كه هاى ساكن ابتدايلر وهمزه
قطعدر اوتوري واستثنادن اوتوري تحقيق قلديلر
بن بو وجه اوزره اوقومشم مصر مشايخلرندن اوتوري اوله
ياد ع ايله در وباقي قرا جميع صور متقالده همزه ايله اوقودلر
وحرف ساكن كه انده ايلودايدي خالصيله سكوني ايله قلدي
وقرا اختلاف ايلشلر الآن وقد كنتم والآن
قد عصيت ده كه واقع در سوره يونسده عادا الاولى كه

واقصر

واقعدر والنجم سوره سنده ورده اقصصده وبو اختلاف
بياني موضوعنده كلسه كركدر ان شاء الله تعالى باب
سادس وعشرين ابو عمرو ترك همزه ده مذهبي بيانندهدر
بلكه ابو عمرو ذكر عنارده اوقومشدر ياقراتنده درج ايلشلر
ويا ادغام كبير ايله اوقومشدر هر همزه ساكن كه فاء الفعلده
وياعين الفعلده ويالام الفعلده واقع اولمش اولرترك ايلمشدر
مثالي يُؤْمِنُونَ وَيَأْلَمُونَ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ وَبِئْسَ وَبِئْسَمَا وَالْبِئْرِ
وَالرُّؤْيَا وَرُؤْيَاكَ وَكَأْسٍ وَجِئْتَ وَجِئْتُمْ وَشِئْتَ وَشِئْتُمْ
وَشِئْنَا وَفَادَّارَأْتُمْ وَاطْمَأْنَنْتُمْ بونلره بكزرنده وارسه
مكرد يكم همزه نك سكوني جزم سببيله اولر بويله كه اِنْ نَشَأْ
وَنُنَبِّئُهُمْ وَتَسُؤْهُمْ اَوْنُنْسِهَا وَيُهَيِّئْ لَكُمْ وجمله اون
همزه لركه جزم سببيله ساكن اولمشلردر اون طقوز يرده در
وياخود بنا كلمه سببيله ساكن اولدي اويله كه انبئهم واقرأ
وَارْجِئْهُ واولاشيكه بونلره بكزنده وجمله اول همزه لركه بنا سببيله
دهي مع

ساكن اولمشلر اون بريرده در ياترك همزه اول يرده ثقيلدر
ذكر همزه دن مثالي تُؤْوِي وَتُؤْوِيهِ وياهمزه نك اولمسي
سببيله مهموز غيري مهموزه ملتبس اولور بونك كبي وَرِئْيًا
وياهمزه نك تركي سببيله بر لغتدن خارج اولور وبر غيري
لغته داخل اولور مُؤْصَدَةٌ كبي ابن مجاهد بو سببلر واسطه
سيله جميع بو مثاللرده همزه نك تحقيق ايتمكلكي اختيار
ايلدي وبن دخي تحقيق ايله اوقودم وقتم ذكر همزه مجرده
اولر بويله كه يُؤَلِّفُ وَيُؤَذِّنُ وَيُؤَخِّرُهُمْ ابو عمرو الحون
مخالفت يوقدر تحقيق همزه ده وبالله التوفيق باب
سابع وعشرين قراء سبعه نك وشاكردلرينك اسملرين
والجد حرفلريله رموزاتن بيان ايدر نظم

مولدي نافع مدينه اي همام : بصره بوعمرو وابن عامر اولدي شام
عاصم وحمزه علي كوفه ديدي : مكه اولدي مولد ابن كثير
يدي اوستاد اولدي قرا نظير : هر برينده ايكي شاكرد اي بشير

نافع

نافع اوستاد اولدي شاكردلركا : ورش وقالون اولدي بل اوكيد صوكا
هم ايكنجي دده ابن كثير : بزي وقنبل كا شاكرد اي پير
بنه ايكنجي ابو عمرو اي جوان : دوري وسوسي اولديلر تابعان
ابن عامر دخي دردنجي امام : اولدي شاكرد ابن ذكوان وهشام
داخي بشنجي عاصم اي خليل : حفص وبو بكر هم اولدي دليل
حمزه در التنجي اوستاد اي جوان : خلف وخلاد اكا تابع بي كمان
اولدي يدنجي كسائي اي امين : دوري وبو الحارث اولدي يقين
شيخ دوري نك ايكي وقدر در : اول كسائي ايله دخي بو عمرودر
قاريلرك اختلافيدر تمام : مصحف الحمد هر نجون بر كلام
اوستادلركه قراءت بلديلر : حرف ابجد ايله اشارت قلديلر

يدي قارينك حروف هجا ايله رموزلرين بيان ايدر ابجد ترتيبيله

رمز نافع بل ا اي باخبر : ورش ب ج قالون اولدي اي پير
د اولدي نكته ابن كثير : ه بزي ز قنبل اولدي اي كبير
ح ابو عمرو اولدي دوري ط دردر : ي دخي علامت سوسي در

نافع شیخ ا — قالون راوی ب — ورش راوی ج
ابن کثیر شیخ د — بزّی راوی هـ — قنبل راوی و
ابو عمرو شیخ ز — دوری راوی ح — سوسی راوی ط
ابن عامر شیخ ک — هشام راوی ل — ابن ذکوان راوی م
عاصم شیخ ن — ابو بکر راوی س — حفص راوی ع
حمزه شیخ ف — خلف راوی ص — خلاد راوی ق
کسائی شیخ ر — ابو الحارث راوی ش — دوری راوی ت

ابن عامرک هشام اولدی ل ابن ذکوان م اولدی ای همام
ن عاصم بلکه ابو بکر اولدی ص ع رمز حفص قلدی اوستاده
ف حمزه ض خلف درای پسر نکته خلاد ق اولدی مکرّه
ر کسائی س ابو الحارث دررمه داخی بکلان ت نشاء دوری دردره

ذکر قرّای سبعه بر سبیل اجتماع

عاصم و حمزه کسائی بر بکره ث نشانی دیرلر کای پسر
عاصم و عمرو حمزه ابن کثیر هم کسائی ابن عامر ای کبیر
منفرد چون بر بره جمع اولدیلر قاریلرکا نشان خ قویدلر
کوفه لرله ابن عامر دورت اولور انلر رمزی نشان ذ اولور
عاصم و حمزه و علی ابن کثیر ظ اولور هر دورده رمز ای کبیر
عاصم و حمزه ابو عمرو عیاره رمز اولدی غ اولدی ای ولی
ش اولور حمزه کسای بیر ثواب حمزه و حفص کسائی یه صحاب
نافع و شامی یه عم درای همام نافع کسائی هم دیرلر سما
پس ابو بکر و علی و حمزه یه صحبه اولدی رمز اولدی ای قید
مکی

مکی و ابو عمرو هم رمزای جوان حق نشان اولور ایکسی عیان
مکی و عمرو و ابن عامری نفر اوقی هر اوچنه ای قاری
اتفاق نافع و ابن کثیر حرمی اوقی رمز اولدی ای خبیره
کوفیان و نافع سن حصن بیل بونلریله قلبکی سن سبل

فی بیان وقف غفران

وقف غفران اولدی قرآنده تمام کربیلورسن اولورسن اهل کلام
اولیاء بل عبادی اوّل یسمعون اوقی سورهٔ الم
فاسقا داخی لا یستوون در عقب سجده الم ایکسی بولدی نظام
یازلور بشی داخی یسرده او ما لنا رهم اکا قیلدم
ثانی العباد من قبلنا ثالث در سکا العلام
اعبدونی و من خلفهم خامس ملکده یقبض اوندن اولدی تمام
چونکه سوز خوابیورید خوش روحنه اولسن یوز سلام
کیم که ضامن اولور بوا و وقفه بن اکا ضامن روز قیام
وعده کیم ایلدی بهشت خدا ایده مومنه عرض کوی تمام

سجده الم تنزیل الکتاب
افمن کان مومنا کمن کان فاسقا لا یستوون
وما لنا الا نتوکل علی الله وقد هدانا سبلنا

دیمه آنی کیم ترجمه ایلدی سن محمود ارهوی بیکام
باب ثامن و عشرین قواعد فاتحه بیاننده در
بلمک کرککه ائمه کرام قرّاء سبعه درلر رحمهم الله تعالی بیورمشلردر که
هر کیمسنه سورهٔ فاتحه اوقیانده اللی یدی یرده رعایت ایده
جمله شیلری رعایت ایدوب هر بری تحقیق ایدوب نجه ادا
ادا ایلدرسه سورهٔ فاتحه درست اوقومش اولور
بسم الله الرحمن الرحیم بائنی با اوقویه
الحمد لله دینلده دولته دیمه تا فارسی اولمیه پس کرکدر که
الحمد دینلده دال ایله حرکه سن ضعیفجه دیه لله دینلده لام
کسره سی شایدجه دیه و لفظ الحمد اوزرینه وقف ایلیه
و سکتدن دخی صاقنه صاحب کتاب تیسیر ایلدرکه بن اوستادمدن
سؤال ایلدم ایدرلرکه سورهٔ فاتحه ده یدی یرده شیطان
ادی وارد ردر للکه و هرب کبه وکنغ وکنس کبه بو یدی یردر
سورهٔ فاتحه ده ن ادی یوقدر و لا یوقدر اخی دکلدرکه
اولر

اولر و خلقاله دیدکلری بوطوغری روایتدکلدر اما شیخ
الاسلام ابو الیسر زکریا القاری ادلو کتابنده کتورمشدر
درکه بر کلمه نک آخری کلمهٔ اخری نک اولینه اولشدرسه
نماز باطل اولور بونک مثلی قرآنده چوقدر احتراز ایتمک
کرکدر شیلا و من یوق شیخ نفسه ده فتنه دیمه امرأة
سوء ده اسوء دیمه لومة لائم ده تلائم دیمه
دخی بونک کبی یرلرده بر کلمه نک آخرینی بر کلمه نک اولنه اولشدرسه
حتی علما اتفاق ایلشلردرکه اکر بر کمسنه ایاک نک کافی
نستعین نوننه اولشدرسه و تشدید ایله اوقسه
نمازی باطل اولوردیس کرکدرکه لله رب العالمین
دینلده هر رب دیمه بلکه هانک کسره سی ضعیفجه
درانک فتحه سی قوتجه تلفظ ایلیه و دخی لله اسمنی
روشنجه سویلیه رقیقجه دیه غلیظ دکیله و دخی
بلمک کرکدرکه لله لفظنک اوزرینه وقف و سکته کتورمیه

اتفاق دیسو که خطادر بلکه بعضیلردر

کورر و دخی لِیَتَدبّروا نک دربنده تشدیدینه مبالغه ایلمک
کورکلر و دخی رب العالمین نک عیننه حرکه ویرنده
غنه دن صاقنق کرکدر یعنی خیشومدن دیمک دکلدر اغزی
اچوق دوتوب بیان حلقدن دیمک کورک بورندن دیمک
کورک و دخی الرحمن الرحیم اداسی زمانده الرحمنک الرحیمک
میمنک حرکه سی غنه دن صاقنق کرکدر پس اغزی اچوق
دوتوب ادا ایتمک کورکدر و راءلرک تشدیدینه زیاده مبالغه
ایتمه مک کرکدر تا بجه رالر ظاهر اولمیه یستر کیم زمانه
خلقنک بعضی بر حرف مشدده تشدیدینه اول قدر
مبالغه ایلورکه بجه حرفلر زیاده اولور سبب اولدرکه تشدیدک
حقنی بلمزلر و تشدیدک معناسی بر حرفی بر حرفک
ایچینه قیوب اول ایکی حرفک بدلینه حرف ثانیه برشدت ویر
مکدر یعنی حرف ثانیه ایکی حرف مقداری اکلنمکدر و قرا
بیورمشلردرکه احذر الاتکاء علی المشددات یعنی مشددلک

تشدیدینه

تشدیدینه مبالغه ایلمکدن نهی ایلمشلردر و مصلیلری چکندیره
لکذا اتدن دخی نهی ایلمشلردر لکذات دیو مد ایلدوکی زمانده
بوغازنی بر برینه اوروب غرغره ایلمکه درلر و قرآن القاری دلوا
کتابده کتورمشکه تشدیدک ترکی ایله نماز باطل اولور مکر
اول تشدید اولسه که لام تعریفک بدل اولا آنوک ترکیله
نماز باطل اولماز مثالی التائب الثاقب الراء الطاهر بونلرده که
لام ادغام اولنور و اول حرفلر اون دورت حرفلر بو مثلاً
یرده نماز باطل اولماز و غنه سببی اولدرکه لام تعریف اظهار
مخل معنا ایرشمز اما تشدیدک ترکی جایز اولمیان یرده تشدیده
زیاده مبالغه ایلیوب حرف زیاده کتورمک کرکدر و دخی مالک
یوم الدین کیبوم دیمه پس کافک اعرابی ضعیفجه دیوب یانوک حرکه
سی قوتلیجه دیه تا کیبوم اولمیه و دخی مالک لفظنک اوزرینه
وقف و سکته ایلمیه و دخی یوم الدین دینه زمانده بو ایکی
کلمه ده غنه صاقنه یالک حرکه سی کشاده جر دیه دخی

واو یاء سکونی تیزجه دیه تا بوردن حاصل اولمیه و جمله
ساکنلرده بو اسلوب اوزره تیزجه ادا ایلیه و دخی الدین
دالینک حرکه سی کشاده سویلیه و دخی یوم الدین اوزرینه
وقف ایلینه نون اوزرینه رومه اجرا ایلیه روم دیو
حرکه طلب ایلینه بر اواز ضعیف پیدا ایلمکه دیرلر و ایاک نک
الفنه حرکه ویرن زمانده غنه دن صاقنه دیلینک اوجی
دماغ جانبینه ایلیجه زیرا اغزده روشن ادا اولنمق اولماز
و دخی ایاک ده یایه حرکه ویرن زمانده غنه دن حذر ایلیه
و تشدید ایاک ده مبالغه ایلیه بلکه ملایمجه اوقویه
تاکه شیئی اوازه سی پیدا اولمیه و دخی نعبد دبیه
کاف تشبیه کبی اولمیه پس ایاک نک کافینک حرکه سی
ضعیفجه دیوب نعبد نک نوننک حرکه سی قوتلیجه دیه و دخی
و ایاک نک واوینک حرکه سی کشاده دیرکه تا هر ایکی حرف
کنز و خز خندی دیمک اولمیه و ایاک ده ایاک یی مبالغه اولان

ادایی

ادایی رعایت ایلیه و دخی نستعین دیمه پس ایاک نک
کافنک حرکه سی ضعیفجه دیوب نستعین نک نوننک حرکه سی کشاده
دیه تا کلمه اولمیه و دخی نستعین نک تاسی کشاده دیه و قول
عظیمده هر بر یرده سین ساکن کلورسه انی کلمه البته بی
کشاده دیمک کورکدر و دخی نستعینک عینک حرکه سی ویرکه
غنه دن حذر ایلیه و دخی نستعینک آخر نوننک حرکه سی
ویرنده اشمام ایلیه اشمام دودکلری دپرتمکدر صوت اولمادن
ایله پس اشمامی اعمی اولان کیمسه فهم ایلمز و اشمامک ادا
سی بویله اولور که دیلک اوجی نونک مخرجندن قوب
الدن صکره ایکی دوداقلری ایله اعرابه اشارت ایلمکدر
و اهدنا نک الفنه حرکه ویرنده چکمزلیکه ملایم دوتمق کورکدر
و اغزنی اچیق دوتمق کرکدر و غنه دن حذر ایلمک کورکدر و دخی
اهدنا یی اویله ادا ایلمک کرکدر که ادا ایلدیکی کمسه نک
کوکی حرکه ایلیه و اهدنا نک نوننه حرکه ویرن زمانده غنه دن

حذر ایلیه واغزنی زیاده آچه که ایستر کسنه لر بیلدکم الف
ایلدر و دونك فتحی قرآن عظیمده چوقدر ذاقا الشجرة
که ودعواتهه ربهما که وقالا الحمد لله الذی فضلنا
که بونکر کبی که اوازنی بونلر اوزرینه بلنل ایلیه و بونلر
کبیلر اوزرینه که الفه شابد اولا وفتحی الصراط نك صاد
تشدیدنده مبالغه ایلیه وفتحی طای تا اوقومیه یعنی طبقه
اوقومیه وفتحی بورادە صراطی سین ایله سراطا اوقومق
دخی جایزدر و کورکدر که تای مستقیم طا اوقومیه وحرکتی
دخی کشاده دیه وفتحی صراطه تنوین کتوره و صراطك
طاینی تا اوقومیه و قرآنده صراطی سین ایله اوقومق جایزدر
وفتحی الذین نك لامنك تشدیدنده مبالغه زائل ایلیه
وفتحی انعمت نك همزه سنی مخرجندن برخوشجه ادا ایلیه
وفتحی انعمت ده عینه حرکه ویرنه مرتعشدن حذر ایلیه
وعینی کندو مخرجندن که بوغازك اورتاسیدر ادا ایلیه

واغزنی

واغزنی اچوق دوته وفتحی علیهم دیمه بس حرکه تانی
انعمت ضعیفه دیوب وحرکه عای علیهم قوجه دیه
وفتحی علیهم اوزرینه وقف ایلیه زیرا امام سجاوندی
بونیله بیورمشلردر که علیهم اوزرینه وقف یوقدر اما
امام منصور عراقی که کاری قرآنده جمله دن ایلودیرلر
ماوراء النهرده علیهم اوزرینه وقف جایز کورمشلر وفتحی
لفظ غیرك یاسنی سکونی وخوشجه رعایت ایلیه وفتحی
مغضوب میمنك حرکه سنی ویرمکده غنه دن حذر ایلیه
وفتحی غینك سکونی سرعت اوزره طوغری ادا ایلیه تا که
حذر ایلیه وفتحی ضادی کندو مخرجندن سویلیه ذالك مخرجندن
یا ذا مخرجندن یا ظا مخرجندن سویلیه زیرا اکثر ائمه نمازی
باطل ایلدر حتی بعضیلر [illegible] دیو فقه شریفده کتابه منا قبله کتور
مشلردر که الت نمازی باطل ایلر وفتحی بعلیهم دیمه لیس
مغضوب باسنك اعرابی ضعیفه علیهم ده حرکه سی

قوجه دیه وفتحی علیهم نك میمنك سکونی طوغری اوقومیه
وفتحی ولا الضالین ده واوی کندو مخرجندن برخوشجه
ادا ایلیه اکر ایلمسه میم ترك اولور بو سبیله کریم
واو ایکیسی بیله شفوی دیرلر مثللکلر بلوای عارتدیلر حرف
مشبعیله بیانی بابنده بتمام بیان اونمشلردر کسنه که اول
بابی مطالعه ایلیه بو معنالردن مستغنی اولور وفتحی ولا
الضالین نك ضادینك تشدیدنده چوق مبالغه ایلیه وفتحی
مدینك حکم کندو مبالغه ایلیه زیرا الحق لریانده بو مد
دورت الف مقداریجه دورت دیکیم بابنده اتدم بو قسمك
بیانی تمام اولمشدر وفتحی بیلمك کرکدر که بو مرتبه عدلردن اولور
وکرکدر که دلیل اوجنه حرکه ولا الضالین نك نونی [illegible] لامنك
مخرجنه قویوب اندن صکره یا اوزرینه مد ایلیه باب مدنده
بیان اولنمشدر اوزره و فی سورة فاتحه ده ایکی یرده
وقف واردر بری الدین ده دیکری نستعین ده دوربراجوا

ووصل

وصل او وقف وقطع ومد وتشدیدك بیانی اولدیغی
کورکدر که قرآن عظیمده جمیع یرده بو اسلوب اوزره استعمال
اولنور و هر کیم که سورة فاتحه ده الکی یری رعایت
ایلیه وسایر سورلرده دخی بونلری اوزره اوقومغه
قادر اولور لایق اولور که امامت ایلیه مسلمانلر بنجه [illegible]
خوفیله داکر کسنه بو قواعدلری حفظ ایتمکله قادر اولمیه
[illegible] اوقومیه بلمیه اوزرینه واجبدر که امامت
ایلیه الخ کندو نمازینی قیله بنجه اندیشه ایله و امامت که
امر عظیمدر عهده سنه آلمیه والحمد لله رب العالمین
وصلی الله علی سیدنا محمد وآله اجمعین الطیبین الطاهرین

باب تاسع وعشرین قرآنی جمع کیمکدر

و جامع قرآن کیمکدر بیانی ایلدیکی کورکدر که حق سبحانه
جمله قرآن عظیمی بردن دنیا کوکنه رمضان ایده قدر کیجه
بسندن نازل ایتدی و الله تعالی یرجالده کندو قتره ایله

... تعالی جل

خبر ویردی بیوردی انا انزلناه فی لیلة القدر واندن صکره
جبرائیل امین واسطه سیله آیت آیت ونجم نجم وسوره سوره
حوادث حسبیله حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم
کوره اولدقجه کتوردیلر تا حضرت پیغمبرک عمری شریفی
تمام اولنجه قرآن عظیم دخی تمام نازل اولمشدر وجبرائیل
امین بیان بیورمشدر که فلان آیه فلان آیتدن مقدمدر
وفلان سوره ده در وفلان سوره فلان سوره دن مقدمدر
وبو آیه فلان آیتن آردنجه در وفلان سوره ده در وفلان سوره
فلان سوره نک اردنجه در وحضرت پیغمبر صلی الله
علیه وسلم اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعینه
بو اسلوب اوزره تعلیم بیورمشلردر حتی حضرت عثمان
رضی الله عنه بویله روایت ایلمشلردر که چونکه قرآندن بر
سوره نازل اولور ایدی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
کاتب وحیه بیوررلر ایدی که بو سوره‌یی فلان سوره نک اردنجه
قوی

قوی وانلر نازل اولسه ایدی دیرلر ایدی که بو آیتی فلان آیتک عقبنه
قوی و قرآن عظیم لوح محفوظده دخی بو مصحفلرده یاز
لدیغی ترتیب اوزره در و حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلمک
زمان شریفلرنده دخی بو ترتیب اوزره اوقور ایدی
رسول علیه السلام و بونی دخی بلمک کرکدر که جامع قرآن
عظیم حضرت عثمان رضی الله عنه دکلدر بلکه کیم اولدیغی
کلمه جکده بیان اولنور ابن عباس حضرتلرندن روایت اولنور که
حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم بر سوره نک تمام اولدیغی حکم
بیورمزلر ایدی تا کیم بسم الله الرحمن الرحیم
نازل اولمینجه چونکه نازل اولور ایدی سوره ختم اولوری
دیو بیوررلر ایدی وصاحب کتاب دخی بیوررلر که اوستادلرندن
بویله استماع ایلدم که جبرائیل امین بسم الله الرحمن الرحیم دیوب ابتدای
اوقورلر ایدی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک
معلوم سعادتلری اولنور ایدی که بر آخر سوره در و سوره لرک

وسوره لرک اولرین دخی جبرائیل امیندن سؤال بیوررلر ایدی
اندن صکره کاتب وحی یازرلر ایدی و صحابهٔ کرام دخی کاغدلر اوزرینه
وخرما یپراقلری اوزرینه یازرلر ایدی و قرآن عظیم ازبرلرلر
ایدی و بو ترتیب اوزره بیلورلر ایدی و تمام قرآن صحابه ایله
بیله ایدی چونکه حضرت ابی بکر صدیق رضی الله عنه خلیفه اولدیلر
یمامه ولایتنده مسیلمه اولور کذاب پیغمبرلک دعواسن ایلدی
حضرت ابی بکر صدیق رضی الله عنه اصحاب کرامی یمامه
ولایتنه غزایه کوندردی عظیم جنک ایلیوب مسیلمهٔ کذابی
قتل ایلدیلر تاریخده بویله بیان اولنمشدر که مسیلمهٔ کذابک
جنکنده اصحاب کرامک اهل قرآن لرندن التی یوز اولو کسنه
جنککنده
شهید اولمشلردر بو کاینده اول صحابه کرامک مبارک
خاطرینه خوف عارض اولدی که اهل قرآن مرتفع اولدقلریله
قرآن عظیم یر یوزندن کوتوریله پس الله تعالی شانه
حضرت عمرک قلبنه الهام ایلدیکه قرآن عظیم جمع ایدوب
برمصحفه

بر مصحفه یازه فی الحال فاروق حضرت ابی بکر صدیقه
واروب حال عرض ایلدی حضرت ابی بکر صدیق بیوردیلر که
بو ایشده فکر تأمل ایدنا جم حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم
جمع ایلمدیلر و جمع ایلک دیو امر ایلمدیلر بعده زمان حضرت
ابی بکر صدیقک دخی مبارک قلبلرینه الله تعالی شانه الهام
بیوردیلر که خیر قرآن عظیم جمع ایلیوب بر مصحفه یازمقده
در زید بن ثابت حضرتلری بیوردیلر که بر کون حضرت ابی بکر
صدیق بنی استدی بن دخی واردم که حضرت عمر دخی
انده در حضرت صدیق اکبر بکا واقع حالی بیان ایلیوب
قرآن عظیمی جمع ایلمکی تکلیف بیوردیلر بو کار ایسه بکا
داغلری اغرلکلری بر بنجه کوندن صکره الله تعالی بنم قلبمه
الهام ایلدیکه خیر قرآن عظیمی جمع ایلمکده در و بن ایسه
حضرت رسول صلی الله علیه وسلم زماننده کاتب الوحی ایدم
امینه قرآن عظیمک جمله سنی حضرت پیغمبر قرأة الملائکه نیک

آخرکر قرآنکرنده بیلدر حاضر ایدم پس قرآن عظیم اول ترتیب
اوزره جمع ایلمکه توجه ایدوب تختهلرده و کاغذلرده یاز
لانلری و طاشلرده و اغاجلر یپراقلرنده یازلنلری و اصحاب
کرامک خاطرلرنده محفوظ اولانلری جمع ایلیوب رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم آخر قرائتی استماع ایلدیکم ترتیب
اوزره یازدم سوره برائتک آخرینه وارنجه لقد
جاءکم رسول من انفسکم سورهسنک آخرینه وارنجه
خاطرمدن کتدی بو کز هرکسنهدن طلب ایتدم خزیمة بن
ثابت انصاری حضرتلری یانلرنده بولوب یرینه یازدم چونکه
سوره احزابی یازارکن من المؤمنین رجال صدقوا ما
عاهدوا الله آیتی که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمدن
استماع ایلمشدم بیلوردم انی دخی طلب ایدوب
حضرت خزیمه انصاری یانندن بولوب کنزو موضع عند الحاق
ایلدم چونکه مصحفی تمام ایلدم اکا مصحف امام دیو آد

اوقودیلر و حضرت علی رضی الله عنه حضرت ابی بکر صدیق
حقنده بیوردیلرکه اعظم الناس اجرا فی المصاحف ابو
بکر هو اول من جمع القرآن بین اللوحین مادامکه حضرت
صدیق اکبر سند خلافتده ایدیلر مصحف امام یانلرنده ایدی
اول زمانکه دار البقایه انتقال بیوردیلر حضرت عمر یاننده دوردی
حضرت عمر رضی الله عنه دار البقایه انتقال بیوردنده صکره حضرت
حفصه رضی الله عنها و عن ابیها که رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم زوجه سیدر و حضرت عمرک قزیدر انلر یاننده دور
ردی تا حضرت عثمان رضی الله عنه خلافتی زماننده عراق و شام
فتح اولدی و خلق مابیننده هیچ بر مصحف یوق ایدی و قرآن
عظیمک قرائتنده اختلافات کثیره واقع اولدی بلکه خلق
بربرینی تکفیر ایدوب و قرائتلری انکار ایلمکه باشلدیلر چون
حذیفة بن الیمان عراق و شام طرفینه غزایه واردی خلقک
بو اختلافلرینی کوروب چوق الم چکوب عثمان رضی الله عنه

کلدکلرنده بیوردیلرکه امت محمدی دریابه که کتاب الهیده
یهودیلر و نصرانیلر کبی اختلاف ایلمزدن اول پس حضرت
عثمان بوخی ایشیدیجک جمله اصحاب کرامی جمع ایدوب
قرائتده اختلاف واقع اولدوغی حکایت ایدوب بیوردیلرکه
بنم خاطرمه کلور که مصحف امامدن بریچه مصحفلر یازدروب
هر بر یره ارسال ایلیهلم تا خلق اکا اقتدا ایدهلر اصحاب کرام
بیوردیلرکه خوب رأی بیوردیکز و حضرت علی دخی بیوردیلرکه اکر بن
دخی خلیفه اولسم ایدی حضرت عثمان ایلدوکی کبی ایلردم
پس حضرت عثمان مصحف امامی حضرت حفصهدن کتوردوب سعید
بن عاص حضرتلرینه امر ایلدیلرکه کتابت ایلیهلر و بر روایتده
دخی وارد در که عبد الله بن زبیر و سعید بن عاص و عبد
الرحمن بن حارث اوچ کسنهلر املا ایلدرلر ایدی و زید بن
ثابت حضرتلری کتابت ایدوب بونلره بیوردرلر ایدی که
اکر سیزک بر مشکلکز اولور ایسه قریش لغتنه مراجعت ایلک

املا ایدرلر و زید بن ثابت حضرتلرینه امر ایلدیلر ع

زیرا قرآن عظیم قریش لغتی اوزره نازل اولمشدر پس بونلره
بر مشکل دوشدی سوره بقرهده بر لفظی تابوت اوقودی بریسی تابوه
اوقودی چون حضرت عثمان رضی الله عنه یه عرض ایلدیلر
حضرت عثمان بیوردیلرکه تابوت در چونکه زید بن ثابت حضرتلری
بش مصحف یازدیلر بو مصحفلرک آدی مصحف امام قویوب هر برین
بر شهره ارسال ایلدیلر تا اختلاف دفع اوله اکا مراجعت
اولنه بریسی مکه مکرمهیه و بریسی کوفهیه و بریسی بصرهیه
و بریسی شامه ارسال ایدوب و بریسی دخی مدینه منورهده
قودیلر و بر روایت دخی وارد در که یدی مصحف ایدی بریسی
یمن جانبنه و بریسی دخی بحرینه ارسال ایلدیلر حضرت
عثمانک رأی حسن تدبیری و تصرفلری بو مقدار در والا ترتیب
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیانی ایله بوردیلر که جمع اولنمش
حضرت ابی بکر صدیق رضی الله عنه رأی بیوردیلر دفترکیم
بیان اولندی و زید بن ثابت حضرتلری هر بر مصحفی قرائة

اوزره یازمشلردر انوزانجون هر برو لایتك اهلی
بر قرائته تابع اولمشلردر حالا اول اختلافلرینه منقولدر
اولادیلر قاریلرندن ومصحفلرندن دخی بو اسلوب اوزره‌دن
مشکل اولان احکام راجعت ایلمش واول مصحفلره نقطه و اعراب
یوقدر انجق همان امالرینی کلملرینی یازلرده کلمه‌لرینك التسرخ ایله
بر اشارت اولنمشدر وبو قرائتلر حضرت رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم زمانده دخی وار ایدی زیرا هرکسنه‌یه بر قرائت
تعلیم بیورمشلر ایدی که اکر بر آخر کسنه‌دن استماع ایلسه تعجب
ایدرلر ایدی حتی حضرت عمر رضی الله عنه‌دن منقولدر بیورمشلر که
بر کون مسجدده نماز قیلارایکن هشام بن حکیم حضرتلری
سوره فرقانده بر حرف اوقودیلر بر قرائت ایله که حضرت
بکا نبوت تعلیم بیورمقلری قرائتدن غیر ایدی چونکه نمازی تمام ایلدم
هشام حضرتلرینه دیدم که بو قرائتی سکا کیم تعلیم ایلدی
بیوردیلر که حضرت پیغمبر الله طوغوب حضرت پیغمبره اوکنه
کتوردم

کتوردم ودیدم که یارسول الله سوره فرقانی بکا بز
تعلیم بیوردیکز بونلر حرف اوقودیلر که بنم تعلیم بیوردیغکز
یغکوز کبی دکل بیوردیلر که یا هشام اوقی چونکه اوقدیکه
کبی اوقودیلر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که
سن دخی اوقی اوقودم دخی بکا تعلیم بیوردقلری اوزره او
بیوردیلر که بویله نازل اولمشدر اندن صکره بیوردیلر که کلا
کلا محق مجمل انّ القرآنَ نزلَ علی سبعةِ احرفٍ
فاقرؤا مایتیسر اشتر کولدا اعلم حدیث شریفك
مضمونی بوکه یقین اولدی ایکی کوز دخی قرآن عظیمك قولنی
سبیله نفسکز حسن وجمال قیلار سیز تحقیق بودرکه قرآن
عظیم یدی اسلوب اوزره نازل اولوبدر هر قنغیسی قولای
کلورسه اول اسلوب اوزره اوقوکز دیمك اولور وابی بن
کعب ایله عمرو بن عاص حضرتلرینك ماینده دخی بونلرك
کبی نزاع واقع اولوبدر ورسول اکرم صلی الله علیه وسلم انلره دخی بویله

بیوردیلر وقراء سبعه بو قرائتلری تابعیندن استماع
ایدوب هر بریسی متواتر ولاکن طریقی طوتوب درلر بو سببدن
قرائت سبعه قرائه نسبت اولنوب قرائت ابی عمرو وقرائت
عاصم وقرائت حمزه وقرائت کسائی دیلنوب مدارلری قراءة اولورلر
نتکیم شریعت ابی حنیفه وشافعی دیدکلری کبی وچونکه
مصحف امی کتابت تمام اولدی اول کاغذ پاره‌لرنیسنی
وتخته‌لری وخرما یپراقلرینی که انلرده قرآن عظیم یازلمش
ایدی بریره جمع ایدوب صحابه کرامك اتفاقلریله آتشه
یاندردیلر بو سبب ایله که کوردیلر بونلرده بعضی لفظلر کرچه معنا
حسبیله قرآن عظیمه یقین اما قرآن عظیمك لفظلرندن دکل
زیرا کالعهن المنفوش یرینه کالصوف المنفوش یازمشلر ایدی
فاسعوا الی ذکر الله یرینه فامضوا یازمشلر ایدی ولا الضالین
یرینه وغیر الضالین یازمشلر ایدی صیحة واحدة یرینه
زقیة واحدة یازمشلر ایدی وبو جمله حضرت رسولك
صلعم

صلعم صوك قرائتندن مرتفع اولمشدی وحالا بو قرائتلرکه
واردر بونلر حرف زید بن ثابت دیرلر سبب اولدرکه
هر یلده رمضان شریفده قرآن عظیمی رسول اکرم صلعم
بر کره قرائت ایدرلر ایدی وجبرائیل امین استماع بیوررلر
ایدی واخرکه سنه‌ده حضرت پیغمبر صلی الله علیه
وسلم امر ایلدیکه ابی بن کعب اوزرینه ایکی کره
قرآن عظیمی قرائت بیوردیلر بو دخی آخر کره قرائتلر ایدی
وبو مصحفلرکه زید بن ثابت یازمشلردر حضرت رسولك
صلعم ایکی کره قرائت بیوردقلری که آخرکه قرائتلری دراولك
اوزرینه کتابت اولنمشلر دبو تفصیلدن مراد بودرکه
خلق ماینده مشهور اولان اولدرکه جامع قرآن عظیم
ترتیب ایلین حضرت عثمان در بس معلوم اولدی که جامع قرآن
عظیم زید بن ثابت حضرتلری در که حضرت رسول اکرم صلعم
تعلیم بیوردقلری ترتیب اوزره جمع ایلمشلردر وتفصیلدن

بر مراد دخی بودر که زید بن ثابت حضرتلرینك نه مرتبه
ده فضیلتلری اولدوغی معلوم اولنه زیرا اصحاب کرام
انلرك علم کتابتده و هجاء مصحفده اهلیتلری اوزره
اتفاق ایتمشلردر و جمله علماء کتاب و ادبا دخی بیورمشلردر که
قرآن عظیمی زید بن ثابت حضرتلری املاسندن غیری
املا ایله یازمق لایق دکلدر زیرا انلر رسول اکرم صلعم
کاتب الوحیلری و امینی ذکر و حضرت پیغمبر صلعم حضورنده عالی
بو کتابتله که یازرلر ایدی بر علت لطیف و حکمت بلیغ ایله یازرلر
ایدی که حقیقتنه هر کسنك عقلی ایرشمز ایدی حتی بعض
الفاظی بر اسلوب ایله یازرلر ایدی که ایکی قرائته حمل ایتمك
اولور ایدی نتکیم موضوعنده بیان اولنور و بعض الفاظی
بر اسلوب اوزره املا بیورورلر ایدی که هیچ کسنه فهم ایده
بلمز ایدی حتی قرادن روایت اولنمشدر که هذا من سوء
الکتابة یعنی بو املانك فهم اولنمدوغی املاده غلط اولدوغندندر

دردیشلر

دردیشلر و بعض علما او سوز ایله بونی زیاده تعییب ایتمشلردر
و بعض علما بیورمشلردر که کسنه لایق دکلدر که قرآن عظیمی
زید بن ثابت حضرتلرینك یازدقلری املادن غیری املا
ایله یازه لر زیرا حضرت زید بن ثابت املاسی حضرت جبرائیل
امین حضورنده رسول اکرم صلعم دن تعلم ایتمشلر ایدی
و رسول اکرم املاسی جبرائیل امین تلقین بیورمشلر ایدی پس
قرآن عظیم و بو نظم و بو هجا و بو مثال اوزره نازل اولمشدر
و لوح محفوظده دخی بویله یازلمشدر اولور بوکا مخالفت لایق
کورمیوب مصحف کتابتنده متابعتی اهم مهماتدن عد
ایلمشلردر حتی سورة البقرده والله یقبض ویبسط ی
و سورة اعرافده وزادکم فی الخلق بسطة ی کاتب مصحف
صاد ایله یازمشلر بو احلدن نافع و ابو جعفر و ابن کثیر
و ابن عامر و عاصم و کسائی حالا بعضی صاد ایله
اوقومشلردر که دلیل بودر که انلر بیره سوکلودر که

کاتب مصحف تابع اولمیوب زیرا انلر بصطة کی صاد
ایله کتابت ایتمشلردر چونکه هجاء مصحف تابع اولمق
بو یلرده درلیس لازم اولدیکی بو لحی بر باب ایله رو کتاب
الجنان یازه وز الحمد لله رب العالمین علی الاختتام
و صلی الله علی نبیه و صحبه الکرام
تمت الکتاب بعون الله الهادی

سنه ۱۰۸۸

بعونه الله المعین الخالق الباقی
علی ید عبد الضعیف [illegible]
سنه ثمان ثمانین
و الف
من هجرة النبی علیه الصلوة والسلام

۱۰۸۸

التشدید
التلفظ
ساکن فتحرك
لا انفصل منه یخرج
واحد مثال ان
عم الا بافواه المشایخ

بعده سوره آخرینی بر سوره اولنه قوشمق دلسك درت
وجه واردر اوچی مقبول و بری ممنوعدر اولکه
قطع وجهنه وصل کل درلر آخر سوره بسملیه و آخر بسملیه اول
سوره‌یه وصل اتمکدن نفس و یرمدن ایکنجی وجهنه وصل
کل درلر یعنی آخر سوره‌ده وقف ایدوب بسمله‌ده وقف
ایدوب بسمله‌ده وقف ایدوب سوره‌یه بشلمقدر
اوچنجی وجهنه وصل اول وصل ثانی درلر یعنی آخر سوره‌ده
وقف ایدوب بسمله‌یی سوره‌یه قوشمقدر بو دخی مقبولدر
اما وجه ممنوع اولدر که آخر سوره‌یی بسملیه واصل ایدوب
و آخر بسمله‌ده اندن سوره‌یه بشلیه زیرا که واهیم
شویله وهم ایدر که بسمله آخر سوره‌دن بر آیتدر

اذا کان ماء الرجل اولا واکثر یکون الولد ذکرا واشبه لابیه واذا
کان الماء من المرءة اولا واکثر یکون الولد انثی واشبه لامه واذا
کان ماء الرجل اولا وماء المرءة اکثر یکون الولد ذکرا واشبه لامه
واذا کان ماء المرءة اولا وماء الرجل اکثر یکون الولد انثی واشبهه
لابیه لان اولیته بماء انفع للولد واکثرته انفع مذکورین الطلب هکذا

صكره نمازده اولدن قالدره بود عالري اوقيه لر غايتله مجربدر
اللهم انزل علينا دولة من دولتك وقدرة من قدرتك
ونعمة من نعمتك ورزقا من رزقك ومالا من مالك وخزينة
من خزينتك وسرا من سرك وبركة من بركاتك وكرامة
من كراماتك اللهم عافنا من كل بلاء وقضاء ومن كل مرض
مختلف اللهم تقبل حاجتي وطاعتي وتوبتي اللهم
احفظنا من كلام فاحش ومن كذب وكفر اللهم
اجعلنا من السعداء المقبولين ولا تجعلنا من الاشقياء
المردودين واجعلنا من الذين لا خوف عليهم ولا هم
يحزنون اللهم يسر لنا يقينا لا ريب بعده وغنى لا فقر
بعده وعزا لا ذل بعده وهدى لا ضلال بعده ~~وعلما~~
~~لا جهل بعده~~ وامنا لا خوف بعده وصحة لا سقم بعده
وفرحا لا غم بعده وعلما لا جهل بعده ربنا اتنا في الدنيا
حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار برحمتك
يا ارحم الراحمين تم تم تم

ايكي عالمده دولتنه ونعمتنه وسعادتنه ايرشمك ايچون عددلري
مقدار بوده عالره مداومت ايده لر انشاء الله تعالى جميع مرادلري
حاصل اولور وده شمانلري قمراولور اوده عالي بونلردر
يا لطيف اولطف بعبدك في الدارين عدد اللهم يا لطيف
ادركني بلطفك الخفي انا محتاج ذليل وانت غني كريم ٧٠
اللهم يا لطيف اسئلك اللطف فيما جرت به المقادر عدد
يا خفي اللطف اغثني في وقتي هذا والطف بي ١٢٩ عدد
بلطفك الخفي عدد يا لطيفا بخلقه يا عليما بخلقه يا خبيرا
بخلقه الطف بي يا لطيف يا عليم يا خبير عدد ٧ يا لطيف فوق
كل لطيف الطف بي في جميع اموري كلها كما تحب وترضى في ٧
دنياي وآخرتي عدد يا لطيف الالطاف نجنا مما نخاف بحرمة
الايلاف عدد ٧ يا من لطيف لم يزل الطف بنا فيما نزل انت
القوي نجنا عن قهرك يوم الخلل انك رحيم لم تزل عدد ٧ تم

بين بعض الحروف المتشابهة
المقالة الثانيه في بيان الفرق بين الطاء والدال المهملتين
والتاء المثناة الفوقية الكل متشاركة في المخرج والشدة
ويفترق الطاء عن الدال بالاطباق والاستعلاء والتفخيم
فلولا هذه الثلث لكانت دالا ولولا اضدادها في
الدال لكانت طاء وعن التاء بهذه الثلث وبالجهر
فلولا هذه الاربع لكانت تاء ولولا اضدادها في التاء
لكانت طاء ولو اعطيت الطاء همسا مع بقاء الاطباق
والاستعلاء والتفخيم لا تصير حرفا آخر سوى انه لحن
ويفترق الدال عن التاء بالجهر فقط فلولا الجهر لكانت
تاء ولولا الهمس في التاء لكانت دالا فالطاء اقرب
الى الدال منها الى التاء بدون العكس لان الدال اقرب
الى التاء وبالعكس

روي عن كعب الاحبار جاء رجل الى عمر بن الخطاب
رضي الله عنه فقال يا امير المؤمنين الا اخبرك قال نعم
قال في قرات في كتب الانبياء ان الهامة جاءت الى سليمان
بن داود صلوات الله وسلامه عليه وعلى سائر الانبياء
والمرسلين قالت السلام عليك يا نبي الله فقال وعليك
السلام يا هامة قال سليمان عليه السلام يا هامة
اخبرني لاي شيء لا تاكل الزرع قالت لان آدم عصى ربه
بسبب اكل البر لاجل ذلك تركت اكل الزرع وقال لم لا تشرب
الماء قالت لان الله تعالى اغرق قوم نوح بالماء لاجل
ذلك تركت شرب الماء قال لم تركت العمارات وسكنت
الخراب قالت لان كل عمارات تصير خرابا لاجل ذلك تركت
العمارات وقال لم صياحك في الليل قالت اقول ويل لبني
ادم كيف ينام وبين شدايد وقال لم لا تخرج النهار قالت
من كثرت الظلم من بني آدم لاجل ذلك لا اخرج بالنهار
وقال فما صياحك اذا مررت على القريه قالت اقول تزود

ايا غافلين فان السفر طويل فاول من دخل الجنة فهو بري
الهامة قال سليمان يا هامة كيف يطردك الخلايق
ويرمون خلقك الحجارة قالت فاني نصحت العالمين
وهم قوم لا يحبون الناصحين قال سليمان يا بني آدم
احذر وامنها واشفقوا عليها ليس طير عندنا افضل
من هذه والله اعلم

الجرايدي في حل الرموز

وهاك بيان الرمز في سبعة انجم ... على الوزن وهو الوزن احفظها ...
ابج الف عن نافع ثم باوها ... لدوريهم والياء الصالح اقبلا
كلم كاف الشامي واللام عن ... هشامهم وابن ذكوان له الميم مثلا
نصع نونها عن عاصم ثم صادها ... لشعبتهم والعين حفص بها اعتلا
فضق فاوها عن حمزة ثم قادها ... لها خلف والقاف خلاد اعتلا
رست راء علي ثم سين ليثهم ... وتاحفص الدوري وفي الذكر قد خلا
وناظمها يرجو النجاة ورحمة من الله ... يعقوب ابن بدران ذي العلا

صحبة صحاب عم سما حق نفر حرمي
حمزة وكسائي وشعبة · حمزة وكسائي وحفص · نافع وابن عامر · نافع وكسائي · ابن كثير وابو عمرو · ابن كثير وابو عمرو وابن عامر · نافع وابن كثير

حصن · كوفيون ونافع
ث · كوفيون وكسائي
خ · كوفيون بغير حفص
ذ · كوفيون وابن عامر
ظ · ابن كثير وكوفيون
غ · ابو عمرو وكوفيون
ش · حمزة وكسائي

بسم الله الرحمن الرحيم

الواضحة في تجويد الفاتحة ... نظمها الشيخ برهان الدين الجعبري نور الله مضجعه

بحمدك ربي اول النظم ابتدي ... واهدي صلوتي للنبي محمد
وبعد فخذ تجويد ام الكتاب في ... تفوز بتصحيح الصلوة فتهتد
ففي باء بسم الله خفف وسينها ... فصفها ولام الله رقق وشدد
وفخم الراء الرحمن ثم الرحيم واشددن ... واحذر الكرار والحاء فاجهد
ومالك خفف ياه ويوم اقصرنه ... وفي الدين من دالا عن التاء واشدد
واياك فاهمز واشدد اليا مخلصا ... عن الجيم ثم الكاف وصلا وقيد
وفي نستعين النون فافتح وعينه ... اكسرن كقاف المستقيم الحميد
وها اهدنا بين عن الهمز والصراط ... فخم ومن في حرفه المتقرر طد
وانعمت لا تلبث بنون وغيرها ... فانعم عليهم بين الهاء واقصد
ولا تمددن ياء كغير وعينه ... فخف خافي كالمغضوب واسكنه ثم شدد
عليهم ولا الميم اظهر مسكنا ... ولوا واخف الميم فالسكت فاورد

والضاد كالضال الجرد فارقا ... بمخرجه في وصفه المتعدد
ولا تكسه لاما وظاء وجوزة ... لعاجز حال الضمن وجه مبعد
وضاعف طول الضاد للساكنين بد ... لعارضه اقصر فوسط ومدد
وللفا رققن وتوسطن ما ... في الحركات واحزر المد تسعد
وفي همزات القطع والوصل حافظا ... على حكم اثباته وحذف فجدد
وعري وجه من وجوه فلانها ... تواتر نقلا فالاطلاق عيد
وشذاتها اربع عشرة الوقوف كاملا ... ببدء الرحيم الدين والتلو واذا دد
وسن يبدأ عمر نعوذ وامين ... ناسب بعد خف اقصر امدد
واول نصفيها لتعظيم ربنا ... وثان دعاء العبد منها فاسند
فانا انت حققت الذي قد ذكرته ... تبر بغض للقراء لا مسند
ولا رب الا الله فاعبده مخلصا ... فصل على خير النبيين احمد

تمت الواضحة في تجويد الفاتحة

بسم الله الرحمن الرحيم

حمدا لمن بالوحي احمد ارسلا ... على كافة الانسان والرتب العلا
وبعد فخذ تجويد ام الكتاب مع ... روايتها في العشر صحت عن الملا
فحقق كهمز الحمد بدا كاهدنا ... ولا تسكتن في الدال قس غيرها الا

ورقق

ورقق جميع اللام مع الفاتها ... وفي الف الضالين تفخيمها اعتلا
وفخم جميع الراء سوى غير حافظ ... وصف عن الخيشوم يا رب اثقلا
كذا الواو والياء حرفي المد واحترز ... من المزج في الثقلين قبلهما ولا
والك جاز المد والحذف معهما ... وميم رحيم ادغم واظهر موصلا
وكل بيان النون كالدين واقفا ... كذاك صفير السين عن نحو استلا
كذا الغين في المغضوب خوف امتداد ها ... على ستعين الدين وقوما كالا
ولا تخلص كسر الصراط بفتحة ... وانه بالسين كالصاد اصلا
والاشمام ايضا فيه عنهم تواترة ... لا غينين لا عد دبانعمت تلا
وها عليهم ضم واكسر وميمه ... كالاسكان وصل الضم فيه موصلا
عليهم ولا بالغ باسكان ميمه ... الى ضعو مد الضاد بادر لتوصلا
فتم لكل التجويد وهو مقابل ... بحي خفي فيه عرفانا صلا
صلوتك حسني يا اخي بتصحيحه ... جزيل ثواب الام حصل لتقبلا
ومن شئت تعريفه لغوية ... عليه بحرزي كاللالي مفصلا
نضمت لمن بين السلا طين رفعة ... كواسطة في العقد خيرهم علا
لسلطان ابراهيم بن محمد ... من ابنا قرمان خان او فخم صلا

لعل ابن يحيى طرقة احمد ۞ بنقل حروف السبع في ملكه العلا ۞
ومن شانه احياء سنة دينه ۞ كانه احياه ارضاه مقبلا ۞
فيارب طول ظل اغصانهم ۞ مما تكثر وسع وداعيه حصلا ۞
واعوانه ايدبعون عناية ۞ واعدائهم ابدا ذليلا مخذلا ۞
لاعلاء اخاه امر الله وفق محسنا ۞ بفتح ابن لوعن مقال المكملا ۞
وتاريخ نظمي في حروف خادم ۞ بيومين يا من فاق في العلم اجملا ۞
اعلم ان هاء الظهير على خمسة اقسام ۞ قسم لاخلاف في مده ۞ وقسم لاخلاف في اشباعه ۞ وقسم فيه اشباع خلاف ۞ وقسمان لاخلاف في عدم اشباعه ۞ الاول متحرك طرفاه وما بعده همزة نحو ويعظم له اجرا ۞ اجمع القراء على مده كامرة ۞ والثاني هاء متحرك طرفاه وما بعده ليس بهمزة نحو انه هو السميع العليم ۞ اجمع القراء على اشباعه ۞ والثالث هاء ما قبله ساكن وما بعده متحرك نحو فيه هدى اتفقوا على عدم اشباعه ۞ سوى ابن كثير وتابعه حفص في موضع واحد في الفرقان نحو ويخلد فيه مهانا ۞ والرابع
هاء

[Marginal note, partly illegible:] وقوعي [illegible] القلب القسي [illegible] ... بصوابتوب باذ اللطف غنيتني ... واطلق سراجي وامنن بالخلاص ... [illegible]

هاء متحرك ما قبله وساكن ما بعده نحو له الملك ۞ والخامس هاء طرفاه ساكن نحو منه الامر وعليه الذكر وعليه الدين وشبههما اجمعوا على عدم اشباعهن ۞ واعلم ان الروم والاختلاس يشتركان في التبعيض وبينهما عموم وخصوص فالروم اخص لعدم كونه في الفتح والنصب ويكون في الوقف دون الوصل والثابت من الحركة اقل من المحذوف ۞ والاختلاس اعم لكونه متناولا للحركات الثلاث ولا تختص بالاخر والثابت من الحركات اكثر من المحذوف وهذا ۞ لا يضبط ولا يعمل به الا بالمشافهة واما الاشمام فهو اشارت الى ۞ حركت الحرف الاخير وجمع الشفتين ۞ بعد وقفك على وجه السرعة بلا صوت ۞ اعلم ان الروم والاشمام يشتركان في كونهما في الوقف وبينهما عموم وخصوص من حيث المحل والعمل ۞ لان الروم يكون في الرفع والضم والجزم والكسر ۞ وفي الاسم والفعل نحو من قبل ومن بعد والانهار ونستعين ۞

ونحو بالامس وهؤلاء من الناس ۞ واخشون ۞ والاشمام يكون في المرفوع والمضموم ۞ فقط نحو من قبل ۞ ونستعين ۞ وكريم ۞ رحيم ۞ فهي شئ تدركه العين لا الاذن ۞ لانه ليس بصوت بل هو تحريك العضو فلا يدركه الاعمى ۞ والروم ما يدركه الاعمى والبصير ۞ لان فيه صوتا مع بعض الحركة ۞ يكاد الحرف يكون متحركا والله اعلم بالصواب

رسالة قاضي زاده محمد افندي رحمة الله تعالى عليه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي جعل الصلوة عماد الدين وبضاعة اهل اليقين ۞ والصلوة والسلام على افضل المخلوقين محمد وعلى اله وصحبه المصلين المتقين والذين اتبعوهم الى يوم الدين اما بعد اي طالب حق اولان اخوانی مؤمنين بلكل واكاه اولغل كيم ايمان واسلام حضرت محمد عليه السلام الله تعالى نك جناب علياسي

جانبندن

جانبندن كتوردكي ايانه قرأشبد واحاديث صحيحه حق وصدق ايد وكنه كوكل ايله انانمق وكرچكلمكدر شكسز وشبهه سز يقلني اوذره اكر جميع كتوردكي قطعيا ولانلر برندن شك ايلسه مثلا فقدر بوندن صكره دليله دخي اقرار اتمكدر كوكلنه موافق ايدي اول حضرتك بزه نماز قلمغه كتوردكي عبادتلر اوج درلودر فرض واجب وسنت فرض دخي ايكي درلودر بري فرض كفايه در جنازه نمازي كبي بري فرض عين كه بالجمله مكلفلره بورجدر ايكي ركعت صباح نمازي دورت ركعت ايله نمازي دورت ركعت ايكندي نماز اوچ ركعت اخشام نمازي دورت ركعت يتسو نمازي كبي ايكي ركعت جمعه نماز كبي بو نمازلرك برينه بيك ركعت نافله نماز قلنسه برينك برينه طورمز فضيلتنه ايرشمز ۞ وقضايه قلمشلر اودنمز چاق قضا نيتيله جمله سين اودمينجه ۞ وقضاسي ساقط اولمز بر غير طريق ايله قضاسي

و

[Margin:] دن

[Margin:] ي

ساقطا اولور اعتقاد ایدرسه فقهامز کافر اولور
دیمشلر واجب دخی ایکی درلودر بری هر کیجه وا
جبدر اوچ رکعت وتر نمازی کبی بری یلده ایکی کونده
واجبدر طقوز تکبیر ایکی ۵ بیرم نمازی کبی سنت
دخی ایکی دورلودر بری سنت مؤکده دور ۵ صباح
نمازنده اوّلکی ~~صباح نمازندن~~ اوّلکی ایکی رکعت
ایله نمازندن اوّل دورت رکعت ۵ صکره ایکی رکعت
اخشام نمازنده صکره ایکی رکعت یتسو نمازندن
صکره ۵ ایکی رکعت جمعه نمازندن اوّل دورت رکعت
صکره درت رکعت ۵ تهجد نمازی اقلی ایکی اکثر
سکز رکعتدر سنت غیر مؤکده اویلدن صکره درت
رکعت دخی ایکندی نمازندن اوّل ~~درت~~ درت رکعة
اخشامدن صکره التی رکعت اوابین نمازی اوابنده
صکز بکرمی رکعت صلوة بیت الجنة یتسودن اوّل
دورت رکعت صکره دورت رکعت اشراق نمازی سکز
رکعة

رکعت ضحی نمازی اون ایکی رکعت تسبیح نمازی دورت
رکعت شکر وضو نمازی ایکی رکعت تحیة المسجد
نمازی ایکی رکعت بر کون بر کیجه ده بشی وضو دخول
مسجد واقع اولورسه یکرمی رکعت نماز الور پس
هر کون هر کیجه قلنماسی مشروع اولان نمازلرکه
فرض واجب سنت بونلر اوتوز دورت رکعت
نماز اولور بعض اوقاتده قلنمسی مشروع اولان نماز
لرکه سنتدر صلوة المکسوف ایکی رکعت صلوة
الاستخاره ایکی رکعت صلوة الحاجة ایکی رکعت
صلوة دفع الریح الشدید ایکی رکعت صلوة
دفع الظلمة الشدید ایکی رکعت صلوة الزلزله
ایکی رکعت صلوة استمرار المطر ایکی رکعت صلوة
کثرت الثلج ایکی رکعت صلوة حفظ القران دورت
رکعت صلوة الزواج ایکی رکعت صلوة الزوفاف
ایکی رکعت صلوة الطواف ایکی رکعت صلوة

وبش

الکعبة ایکی رکعت صلوة ذهاب السفر ایکی رکعت
صلوة قدوم السفر ایکی رکعت صلوة التراویح
یکرمی رکعت جمعا التسمیه دورت رکعت نماز اولور
جمعه نمازینک فرض و سنتلری و ایکی بیرام نمازینک
دورت رکعت واجب نمازلری یکرمی دورت رکعت نماز
اولور جمعا سکسان سکیز رکعت و مقدم کیجی یوز اوتوز
دورت رکعت ایله جملەسی ایکی یوز یکرمی ~~دورت~~ ایکی
رکعت نماز اولور بونی و قتک فرضلری جماعتیله
قلنمق سنت مؤکده دور جمعه و بیرام نمازلرنده
جماعتله قلنمق شرطدر جماعتسیز قلنمزلر او یکیده و صلوة
وترده رمضانده و صلوة کسوفده و صلوة استسقا
بالاتفاق امام ابی یوسف و امام محمدده اصح روایتده جما
عت مشروعه ایله مقبولدر بونلردن اولونی نمازلردن
غیرده جماعتله قلنمق بدعت قبیحه و مکروهدر اصرار
ایدنلر اسما اولوردیمشلر و نماز مطلقا حرام اولدیغی
کون دوغوکی

ایکی

کون طوغرکن بر کوندر بوی چقنجه و زوالده ایکن
و طولنرکن و بر نفسی تقاضی اوزرنه فرض متعین او
کمسنه او لحالده نماز قلمق حرام اولور دیمشلر
و نوافل مکروهدر اولور صباح نمازینک وقتی کر
دکدن صکره اشراق وقتنه وارنجه و ایکندی نماز
قلندقدن صکره اخشام نمازی قلنجه و خطیبلر
خطبه اوقورکن و جمعه نمازی قلنجه و بیرام نماز
اوّل و صکره و امام جماعتله نمازه شروع ایلدکده صلوة
مفروضده صباح نمازینک سنتنده غیری نتکم
صوم حرام اولور یلده بش کون عید فطرده بر کون
عید اضحیهده دورت کون دورت بونلرکه اولی نماز
لرده غیر نمازلر واردور بعض مبتدع و جاهللر پیدا
ایدوب وکندولردن دوغب پیغمبر علیه الصلوة
والسلامه افترا اتمشلر دور صلوة رعایت
و صلوة برات و صلوة قدر کبی و بیله نمازلر پیدا ایدو

لان

نده

جماعتلر قلنلر علماء دینی وفقهاء مبینی فتی بك
اما انکار ایدوب نیجه وجهلرله کراهت وقباحتلرینی
کتابلرده بیان اتمشلردر وفقیر یوز جلد کتابدن
زیاده کتاب کوردم وحالا حیاتده اولان علماء مکه
ومدینه وقدس شریف وشام وحلب ومغرب
واوزبك وهند ایله سویلشدم جمله سی کتابلرده کوردوکوموز کبی فتی بك انکار ایدرلر وبو ذکر اولان
فرایض وواجبات وسنن مؤمنلره کفایت ایدر پس
انلردن اعراض وبدعته اشتغال اتمك قباحتدر
دیمشلر مثلا بر صاحب کرم وطبابت حکمته وعادة
احبابنه ضیافت ایچون ایکی یوز یکرمی ایکی صحن
لذیذ ونفیس طعاملر حاضر لیوب اکلرینه قوسه
وبنك ابرام والحاح ایلسه بو احباب چکنلر انك
نافع طعاملرندن یمیوب بر دنی جاهل کتوردوکی مضر
طعاملری اقبال تام ایله انك سفره سنه ادبا نه اعراض
ایلسلر

اقبال ایدسلر

ایلسلر اول صاحب کرم بو حالدن نیجه المرچکورسه
حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
وسلم دخی کندلر بیورروب وایشلدوکی عبا
دتدن اعراض ایدوب ومبتدعلر کتوردوکی
بدعتلره اقبال ایدنلر ایله المرچکمك مقرردر
دیمشلر نماز الله تعالی حضرتنه عبادت
وتقرب مراد ایدن دینی قوندا اشلرینه لازم اولان
اولدر که حضرت رسول اکرم امتینه تعلیم بیور
دقلری ایکی یوز یکرمی ایکی رکعت نماز ایلیه
بدعت وعادت ناسی واصلی یلان امسر شارع
اوزرینه افترا اولنن نمازلر ایله عبادت تقرب
اولور صنملر انلر عبادت دکلدر وبالدر الله تعالی
قرآن عظیم الشاننده بیورر ومن اظلم ممن افترى على
الله کذبا معنسی کیم زیاده ظالمدر شول کمسندن
الله تعالی اوزرینه افترا ایدوب یلان سویلیه

لر

بیورمدغی نسنلری اشلیه وشرعیدر دیه
هیچ اندن ظالم یقدر نتکیم قرآن کریمنده بیورر
الا لعنة الله على الظالمين معنسی اکاه اولك
وبلوکیم الله تعالی نك لعنتی ظالملر اوزرده در
وینه کلام قدیمنده بیورور ام لهم شركاء شر
عوا لهم من الدين ما لم يأذن به الله معنیسی
اکاه اولوك وبیلوك کیم الله تعالینك بوناسی
ایچون اورتقلری وارد رکه انلر ایچون شرعی
قلرشول دینده شول نسنلری کیم الله تعالی نك
انلره اذن شریف بو قدر مراد انکاردور دمکدر
علماء دینی قتنده عبادت شارعك امر ورضا
سیله اولن نسنلردر بدعت قبیحه وعادت شا
رعك رضاسیله اولمینسنلردور حضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورور
حدیث صحیحنده من عمل عملا لیس

علیه

علیه امرنا فهو رد معنسی بر کمسنه بر عمل ایلسه
جزم امرمز المسه اول عمل فتی بك رد اولنمشدر
زیرا الله تعالی اول عملی هیچ قبول ایدوب
ثواب ویرمك احتمالی یوقدر وحدیث متوا
ترده بیورورلر که من كذب علي فليتبوأ
مقعده من النار معنسی بر کمسنه بنم اوزریمه
یلان سویلیه وبنم اشلمدوکم اشنی اشلدی
وسیلمدوکمی سویلدی دیسه اول کمسنه
نار جهنمده اوتورمغه سبب اولوردم دیمکدر
بو خصوصه متعلق اولن ایات کریمه ودخی احا
دیث صحیحه واقوال علماء دینی وائمه مجتهدین
جمع اولنوب بر مجلد کتاب اولمشدر حقی
بلمك مراد ایدن اخوان کوروب یازسنلر کتاهر
جاهل وباطل ومفسد ومرایلر مطلقا نماز
دن نهی اولنمق قباحتدر همان خلق نجه اسر

اوغیری یلانغی حضرا الیسی بی اکا دعوا حیا اولورسا بی منصف اوزره مدرع

لرسه

عبادت ايله سونلردير بو باطل توهمات سويلرلر
وجمله ايمه دين اولن مجتهدين رضوان الله
تعالى عليهم اجمعين حضرتلرينه رد ايدوب
خلق عبادتني نوندن منع ايدرلردي بو افترالر
ايدوب رسول رب العالمين عليه الصلوات
المصلين حضرتلرينه بلكه الله تعالى جل جلاله
وعم نواله كلام قديمنه مخالفت ايلرلر انلرك
باطل سوزلرينه قولق طوطميب دكلميلر حجة الحق على
الخلق اجمعين هي كتاب رب العالمين وسنت سيد
المرسلين واجماع الائمة المجتهدين لا كثرت القا
ئلين والفاعلين دينتا مبني على النقول لا على
منا سبات العقول مقتضاسنجه عمل ايدوب
نقل كتاب مقبول معتبردن براز ايدليلركه ايمانكز
دخي ايدليلر

في بيان قرابين التي يذبحها بعض الجهلة من العوام في بعض الاماكن

والاحسان

والاحسان ظنا منهم بانهم يتقربون
به الى ربهم عز وجل وهذا الظن فاسد بلا
ريب علما ديمشلر شول نسنه كيم بذوم زمانمزده
شايع المشدر وهم مسلمانلر عورتلرينك اكثري
انكا مبتلي لردر اول شول نسنه دوركه اوغلانجقلرده
بلودر قيزامق كبي قبرجق كبي بونك كبيلر ايچون
طاشدن بر صورت كبي نسنه اتمشلر انكا تعظيم
ايدوب اوغلانجقلري اندن شفا بولورلر دخي اعتقاد
ايدرلركه اول طاشي اوغلانجقلره شفا ويرر بو عو
رتلر بو فعللر ايلروب بو اعتقادلر ايله كافر اولورلر
ودخي انلرك ارلريكه بو فعللرينه رضا ويرورلر
انلر دخي كافر اولورلر وبر دخي بو جنسدن
اولدركه چشمه باشلرينه كيدرلر دخي اول
چشمه باشلرينه قيون التورلر واول صونه تعظيم
ايدوب شوكت نيتدرلركه وارد وار اول نيت اوزره

قيون لرنه الى چشمه باشنده بوغزلرلر اول قيونلرين
اتي مردار اولور وكافر اولورلر ويلري روا اولمز مجمع
مسائلده شيخ الاسلام عارف سناني بيان اتمشدر
هر كيم سلطان كلدوكي وقتده يا لشكر سفردن ويا
خود حاجلر حجدن دوندكي وقتده ويا تشريف ايردو
كي وقتده ويا تهنيت وقتنده قربان ايلسه
امام فضل ديمشدركه بود كلدر قربانلر ايوندر
وهر كمسه كيم الله تبارك وتعاليدن غيري ايچون
قربان ايلسه اول قربانك اتي حرامدر زيرا اول
قربان الله تعالى ايچون الز بنك بوغزليجيسي
كنهكار اولور وبر روايتده هر قربانكه اللهك غيري ايچون
اوله اول حرامدر بوغزلنان قيون مردار اولور وامام
اسمعيل زاهد ديمشدر بونك كبي قربانلرده قتي كراه
هيت اولور امام حفص كبير وابو علي ابن خضر وعبد
الرحمن كاتب وعبد الواحد وابو الحسن نوري رحمة
الله تعالى

نوري رحمة الله تعالى فتوى ويرمشلركه بونك
كبي قربانلري ايدنلر كافر اولورلر واول قربانلر حرام
اولور واكر بر كمسه قيوني ويا بر قوشي يعني خروس
ويا تاوق ويا قازي ويا اوردك كنديسنك قرابتي
مقبرسي اوزرنده ويا بر شهيد مقبرسي اوز
ياكنده اولولرنده بريسنك مقبرسي اوزرنده
ويا بر مزار باشنده كه بعض كمسنه لر كندويا نلرندن
چقارمشلردر دخي درلركه بز بو موضعده شهيد
لري دوشنزده كورمشوز ويا ارولرنده ديرك
ديكوب يا اوست اغاجي ايتدوكلري وقتده
وقويو قازدقلري وقتده ويا هر يابوي ايو اتمك
دلدكلري وقتده ويا خسته ايو الدوغي وقتده
قربان اتسلر بود كلو قربانلر الله تبارك وتعالى
ايچون دكلدر بو قربانلرك جميعسي ايله كفر لازم كلور
وقربانلر دخي مردار اولور مؤلف فتاوي تاتارخان

سي
رنده

بو مجلي كتابنده فارسي دل اوزره يازمغين اكا
بنا ايدن دخي بوني توركيدل اوزره ترجمه منا
سبنله بو محلده يازدق فايده سي عام اولوب خير
دعايه سبب وباعث اوله منية الفقهاده دينشر
كه بو بر فصلدر كه بو بر بحث دركه خواص
اكثري بنده غافللردر عوام خود قنده قالدي و
اكرزمانه علما سنده وياخود مشايخندن وغير
سندن هركيم كه بو ذكرا ولنان عربايح غيرمرد
عيه منكر اولوب لا باسي به دور درسه هم ذال
وهم مضل اولوب اخرتن هدم ايدن جهلدن
اولور بنك كبي بنك قولنه اعتبار يقدر سوزنيت
تابع اولمبلر منقول من الجموعة المسمات بزبدة
المسائل من المؤلفات مصطفى بن عبد الرحمن
وزير سلطان سليمان عليهما الرحمة
والغفران تمت

غازدن

٩٢

نهايه ازدن صكره اقوناندن دعا بيان اولنور الحمد
لله رب العالمين والصلوة على سيدنا محمد وآله
وصحبه اجمعين اللهم ربنا اغفر لنا ولوا
لدينا ولاستادنا ولاقربائنا ولمن وصانا بالدعاء
الخير ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين
والمسلمات الاحياء منهم والاموات
اللهم اصلحنا واصلح سلطاننا وحكا
منا واجعلهم متبعين ومعدلين بالقران
العظيم والفرقان الحكيم اللهم سلم ديننا و
لا تسلب وقت النزع ايماننا ولا تسلط علينا
من لا يرحمنا واغفر لنا وارحمنا وارزقنا خير
الدنيا والاخرة انك على كل شيء قدير اللهم
انصر من نصر الدين واخذل من خذل الدين
اللهم انصر جيوش المسلمين وعساكر الموحدين
في برك وبحرك اجمعين اللهم ربنا آتنا في الدنيا

والنصر

بين

حسنة وفي الاخرة حسنة وقنا عذاب
النار اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتبا
عه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه
ولا تجعل بينهما متشبها فنتبع الهوى اللهم
صلي على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه واصحابه
اجمعين بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي امرنا الى قراءة القران بالتجويد
ويسر الينا قرائت بالتجويد والصلوة والسلام
على محمد تعلم القران بالتجويد وقرابه وامر اصحابه
بالتجويد وعلى آله واصحابه تعلم منه القران
بالتجويد بوندن صكره معلوم اولكه
تجويد قران تعلم اره وعورته فرضدر زيرا حق
تعالى بيورور ورتل القران ترتيلا يعني جيبيم قران
اوقوركن اومكه حروف مخرجندن چقرميا سن كه
وره معنا بوزله ياخد جيبيم قرانبنم كلامهدر تعظيم

الذي

ايله حتى

٩٢

ايله حتى روايت اولندكه عايشه صديقه دن
رضي الله عنها پيغمبر عليه السلام شويله اوقوردي
براكم حروفيني صايبيلدي صاييلد بوندن معلوم
اولكه مذاهب اربعده قرانك تجويد فرضدر
اندن اوتوري بركمسه قراننده تجويد لازم دكلدر
ديسه علما اول كمسنه يه كافر اولور ديديلر زيرا
تجويد سز اوقويان آدم لحن ايله و لحن ايله تخفيف
اولور و آيتي انكار اولور و تفسير كواشيده ايدر
عمر ابن الخطابدن رضي الله تعالى عنه حكايت
اولندي قرانده لحن ايتمك نمازي افساد ايدر
زيرا لحن قراندن دكلدر عمل كثير حكمنده در لحن
ايكي درلو در بر لحن خفيفدر بري لحن جليدر لحن
جلي اولدر كه حروفك مخرجيني بلميوب حروفي
بوزملق و چكجك يري چكمك و چكميجك
يري چكمك و تشديدلي حرفي تشديدسز

بكد

اوقورج

اوقمق وتشدیدسز حرفی تشدیدلی اوقمق
وادغام اظهار اظهار ادغام اوقمقلی جلیدر
لحن خفی اولدرکه حروف تماجه صفاتنی ورمیه
سین یعنی حروفك قالنلغنی انجلغنی وبرمیه
سین امدی لاذم اولدیکه قرآن اوقورکن عجله
ایلمیه لحندن قورتله وقرآن اکا خیر دعا ایلیه
دیکه سن بنی حفظ ایدوکك کبی حق تعالی سنی
حفظ ایلیه واکر تجویدسز اوقورسك بددعا
ایدر درکه سن بنی ضایع ایلدوك حق تعالی
سن ضایع قلسون وبر حدیث شریفده
روایت اولندی ابی امامه دن رضی الله تعالی
عنه پیغمبر علیه السلام بکا قرآن اوقومغك ایله
امر ایلدی وفضیلتی بیان ایلدی بیورد دکی قیامت
کوننده جمله خلق محتاج ایکن قرآن عظیم بر کوزل
صورتده کیروب اهلنه کلوب دیکه بنی بلدکمی اولمسه
دیه بلمدم

وفلقله لغتده

معلق فی فضیلة القرآن

دیه بلمدم قرآن دیکه سن بنی دنیاده پك سور
دوك واوقورندك دیه اول دخی سن قرآنمسین
دیه اوله قرآنم دیه حق تعالی دن بعد کناهی
واریسه شفاعت ایلیه صاغندن ملائکلر
مشعلهلر ایله جنته کدیورسك دیلر وصولندن
مشعلهلر ایله جنته کیردکدن صکره ابدی انده قلورسك
دیلر وباشنه بر تاج کیدوره لر اکر اول
تاجك بر ذره سینی دنیایه چقرلر ایدی کنشوك
نوری قلمیا ایدی واکر انصلوه اناسی وباباسی
مسلمان ایسه انلره دخی بعض کوناهی عفو
اولنوب انلره دخی بر تاج کیوره لر انلر ایده لر کیم
بز بو حورمتندن لایق اولدوق ملکلر ایدلر او
خیر دورکه دنیاده اوغلکوزه قرآن اکوردکوز دیه بو
حدیثده کلمشدرکه بر کشی اوغلنه قرآن اوکر
ویا اوکرتدرسه حق سبحانه وتعالی

حدیث کلودعن النبی علیه السلام انه قال القاری والمستمع سواء یعنی حدیث منسی بودرکم اوقینلده کلینك ثواب بر بردر قچانده کلین عشقله جان تلاغیله دکلسه والاعتوا دکلمسه کلیجی انسه ثواب اولماز بلکه کناه کاردخی اولور تتکم حدیثده کلدی عن النبی علیه السلام انه قال من تکلم عند الاذان والعلم والقرآن یخاف فوت الایمان یعنی حدیثه معنیسی بودرکه بر کمسنه موذن بکلدکی یا علم ویا قرآن اوقوردکی

کلیجی انسه قورقوا واردرکه اناك ایمانی زایل اوله

اون برکز کعبه وارمشجه ثواب ویره واون بیك
غزا ایتمشجه واون چلاق کیورمشجه واون بیك
اسیر آزاد ایلمشجه یعنی اسمعیل اولادندن واون
بیك آج دویرمشجه ثواب ویره وهر حرف
باشنه اقل مرتبه اون ثواب واندن زیاده دخی
اولوردیدی بوزه وارنجه وکمسنه حسابسز ویرور
واخلاصنه کوره وان کوناهی عفو اوله واخلاص
زیاده اولورسه ثواب مقابلی اولور ودخی قرآن
عظیم قبرنده بولداشی اولور وحسنات اغیر کلور
وصراطی تز کچه وجنته کرنجه آیرلمیه حضرت
علی رضی الله عنه مال اوزرینه فضیلتندن
سوال اولندی اون وجهله جواب ویروب
دیدیکه علم پیغمبرلر میراسیدر مال قارون
وهامان وفرعون میراثیدر وعلم صاحبنی صقلر
اما مال سنی صقلرسن وعلم صاحبنك دوستی چوق
اولور اما مال

نه وعلم ازه ویره

اولور اما مال صاحبنك دشمنی چوق اولور وعلم
اوغردن صقلنمز اما مال صقلنور وعلم صاحبی
جومرد اولور اما مال صاحبی بخیل اولور علم
ومال صاحبی قیامتده اکر حلال ایسه حساب
اولنور اما علم صاحبی شفیع قلنور ومال چوق
دورسه هلاك اولور علم چوق دورمق ایله
ارتر ومال قلبی فتی ایدر حق اکلمز اما علم
قلب منور قلور ومال صاحبی تکرلوق دعواسی
ایدر اما علم صاحبی قوللق دعواسی ایدر امدی
قرآنك ثواب چوقدر جواز برا امام زفر بوقدر
اجتهاد ایلدیکه مسایل دینیه تکمیل اتمشی ایکی
ایکی ییل قرآن تلاوت ایلمشی اندن صکره وفات
ایلمشی صلحادن بیری واقعسنده کورر اعلا مقا
یتمشمشی ایکی ییل قرآنه ملازمتیله بولدم دیمشی
وشاعر شعرنده دیمشکه ایکی ییلی اوسه هلاك

سوال ایلمشی بو مقامده سبیل اجرده واراجواب ویروب دیمشکه

مد

اولوردي زفرما حضرت علي اولمسه هلاك اولوردي
عمر وحديث شريفده كلبدر بركمسه سوره ٔ ملك
هر كيجه اوقوسه قبر عذابندن امين اوله وبركيشي
صوره ٔ اخلاصي تلاوت ايلسه اوچ كز بر ختم ثوابنه
ايرر وصوره ٔ زلزالي ايكي كز تلاوت ايلسه بر ختم ثوا
بنه ايرر اما بر ادم صوره ٔ يسٓ بر كز تلاوت
ايلسه اون ختم ثوابنه ايرر نهايت هر كون مدا
ومت ايليه ودخي حضرت علي ايدر براد‌م
سوره ٔ اخلاصي صباح نمازندن صكره باخود
ايكندو نمازندن صكره اون بر كز اوقوسه
ايمانلكيده ودخي اول كون شيطان نقدر جهد
ايلسه آزدورميه ودخي حديثده كلوبدر كه بر
آدم قرآن عظيم چوق چوق اوقوسه اول كيشي
اولوم آجسيني طتمية امدي بسعادتلو اول
كيشي ايچوندر كه قرآن عظيم تجويد ايله اوقويه اما
اول

اول شوك كيشي كيم تجويد بلميه واوكرنمه‌دن عارلنه
اول كيشي كنهكار اولور اولدغندن غيري بقاروده
ذكر اولونان لعنته اوغرر امدي اي عاقل طالب
تجويد اولا كه تجويد هر حروفك مخرجني بندنده
بلمكله اولور وهر حروفك صاتني بلمك
ايله اولور امدي حروفك مخرجني بعض قرآقنده
اه وندر وبعض قتنده اون التي دور وجمهور
قرآقتنده اون يديدر الف واو يا اغز قوغندن
هوايه چقر بنلره حروف مد دير لر دائما ساكندر
ها همزه بوغز ديبندن در حا عين بوغز اورتسنده
دور خا غين بوغز اولندندر بونلره حروف
حلقيه ديرلر قاف دل دبندندر كاف قافدن
اشاغيدر بو ايكي حرفه لهويه ديرلر جيم شين يا
دل اورتسيله طمقدن كلورمنلر شجريه ديرلر ضاد
دل يانيله يان دشلوندن در هم صاغندن وهم

مطلب مخارج حروف

صولندن كلور زيرا حضرت عمر رضي الله تعالى
عنه اكسندن چقردي اما افضل صولوندن
چقرمقدر لام دل كنارندن بوقارو دشلر دبنده
دور نون دل كنارندن لامدن اشاغيدور را
دلوك ايچينوك ارقه سندن بوقارو دشلر
دبندن طمغه دقنور بونلره لثويه ديرلر صاد زا سين
دلوك ايچندن اشاغي دشلروك طرفندن
كلور بونلره صفير ديرلر طا ذال ثا دلوك آغز جيله
بوقارو دشلر اوجندن بونلره ذلقيه ديرلر
فا بوقارو دشلر اوجيله اشاغي دوداغك
قرنندندر واو وميم با ايكي دودقدن بله دور
غنه بر مخرجدر كه خيشومدن كلور يعني بوردن
دلكندن باب صفات حروف بس امدي هر
حرفك صفاتي واردور زيرا صفاتي
بلمسه نه طرز اوقيجغيني بلمز امدي صفات حروف
بشدر

بشدر اوتكي مهموسه حروف اوندر فحثه شخص
سكت حرفدر ما باقيه مجهوره ديرلر ايكنجي شديده
حرف سكزدور اجد قط بكت دور ما باقيه
رخوه دير لر اوچنجي مستعليه حرف يديدر
خص ضغط قظ حرفدر ما باقيه مستفله دير
دوردنجي مطبقه حرفدر كه دوردر صضطظ
حرفدر باقيه منفتحه ديرلر بشنجي مذلقه حرف
التدر فر من لب حرفدر باقي مصمته حرفدر وبر
دخي شديده ايله رخوه بينندهلن عمر حرفلر
ودخي صفيريه حرفنده صفير صفاتي واردور
ودخي قطب جد حرفنده قلقله صفاتي واردور
ودخي واو ويا ساكن اولوب ما قبللري مفتوح
اولسه حروف لين ديرلر لر حرفنده منحرفه ديرلر
رايه مكرره ديرلر ضاده مستطيله وشين
متفشيه ديرلر امدي معلوم اولا كه اولكه

مخرج ایله صفت ارقه ایله قریبی کبیلر بری برندن
آیرلز نصیر ابتلر میز اندر بوندن آرتق غنی تعسف
دور اکسکی تفریطدر اهدی لازم اولدیکه زیاده
منع افلک کوکدر که دیلوک سوار اولدکن چقه

باب مدات بلکه حرف مد اوجدر وای حرفدر سبب
مد ایکیدر همزه سوکون یعنی جزم ککی اگر حرف
مد یالکز ایسه اکا مد طبیعی دیرلر مثال ماناو غیری
ودخی مد تعظیم دیرلر مثال الله بالله ودخی
مد ابدال دیرلر مثال آمن آدم ایمان ودخی
مد تمکین دیرلر مثال حییتم بونلرک جمله سنه
مد طبیعی دیمک اولی دور مد ایلمک واجبدر
متفق علیه اولدیغیچون بر الف مد اولور
بر الفک مقداری بر نجک قدر دور ویاخود بر
برمق طلدرجق قدر در تعریف بودور وانما سمیته
مد طبیعیا لکون العرب جبلت علیه

واکر حرف

وانما سمیت حروف المد لامتداد الصوت بها عند ناطقها او همزه

مد تعظیم علامتی لفظی لا اله الا الله واقع ... المقدر

واکر حرف مددن صکره سوکون واقع اولسه
واول سکون اصلی اولسه مد لازم دیرلر یعنی
وقف اولنسه وصل اولنسه ثابت اولدیکوک
سکون مشدده وکوک مخففه اولسون
ودخی مد لازم ایکی دورلودور بری کلمیده بری
حرفیده ودخی کلمیده ایکی دورلودور مثقل
ومخفف وحرفیده ایکی دورلودور مثقل و
ومخفف مثال کلمی مثقل ولا الضالین دابة
اتحاجونی ومثال کلمی مخفف آلآن حرفی مثقل
مثال الم اما میم مخفف در حرفی مخفف مثال
میم که مذکور اولدی وحم منک میمی وکهیعص
دکی کاف عین صاد وق ون لر وطسم مک سینی
ومیمی والمص دکی لامی میمی صادی ویس تک
سینی وسوره اولنده واقع اولنلرک جمله سی
مد لازم حرفی مخففده ودخی بونلره حروف

مقطعات دیرلر که سکز حرفدر بو بیتده مذکوردور
بل حروف مقطعاتی سکز دور ای بیتی لام
میم وعین وصاد وقاف کاف ونون سین بونلره
مد مشبع مد لازم مد عدل مد حجز دیرلر اما
قیلکر کوک کلمی اما مثقل اولسون وکوک کلمی
مخفف اولسون مد مشبع دن غیری سی
دینلور بونلره مد لازم دینلور سبب مد لازم
اولدیغیچون مد مشبع دینلور شبعه لندو
غیچون مد عدل دینلور جمیع قرا علی التسویه
مد ایتدکلریچون مد حجز دینلور ایکی ساکنی جمع
اولدیغیچون ودخی مد لازم اولنلک جمیعسنک
سکونی اصلیدر قراتنده دیر او وقفا ووصلا سکونلری
ثابتدر اما صوفیون فسنده کلمی مثقل عارضیدر
ما باقیلری بینا اصلیدر ودخی مد لازمک اصلی
وار دور مقداری وار دور اصلی ایکی الف مد اتمککه

واجبدر

واکر سوال اولنورسه قنغی قراتن اوقورسک جواب قرات عاصم روایت حفص اوقورم حفص ابو سلیمان ... الکوفی فی قبیلة ... سنه ... بلغ عمره الی تسعین احد او الی تسعة وثمانین سنة

واجبدر متفق علیه در مقدار ایکیدن بعده
وارنجه دور که جایزدر مختلف فیه در اما حفص
مد لازم ومد متصلی ومد منفصلی دورد الف
مد ایدر وحفصدن غیری قرالر ودخی مد لازمی
دورد الف مد ایدرلر باب مد متصل واکر حرف
مددن صکره همزه اولورسه و بر کلمه ده اولورسه
مد متصل اولور مثال اذا جاء اولئك هؤلاء
وغیری کبی مد ایلمک واجبدر ودخی بونده اصلی
ومقدر تصور اولنور مد لازمده کبی باب
مد منفصل حروف مددن صکره همزه واقع او
لوب باشقه کلمه ده اولورسه مد منفصل اولور
مثال یا ایها انا اعطینا وغیری کبی مد ایلمک
جایزدور اصل مقدار قصر اولنمز دیلر
سک مد ایله ودیلرسک مد ایله قصر ایله
مد ایله تمک اندن اوتری جایزدور که

مختلف علیه دیمک نه دیمک یعنی جمیع قرانک اتفاق اتدیلر علی مراتبهم قصرا تمدیلر فیه دیمک نه دیمک یعنی بعض قرا مد اتدیلر وبعض قرا قصر اتدیلر

مطلب مد متصل

حفص راویدر شیخ عاصمدر حفصک ادی حفص ابن سلیمان ... الکوفی ...

مطلب مد منفصل

حرف مد ضعیفدر سبب مد قویدر قویدن
ضعیفه قوت ویرمك جایزدر ولكن ایچون مد اتمك جایز
وقصر اتمك اندن اوتوری جایزدر كه اقتصار مطلوبدر
یا مقدر اولور مقدر اكا دیرلر كه لفظده اوله
كتابتده اولمیه مثال ان ماله اخلده وما
یكذب به الا كل معتد اثیم كبی باب مد عارضی
واكر حروف مددن صكره سكون واقع اولوب
عارضی اولورسه مد عارضی اولور یعنی وقف
اتمك ایله حاصل اوله اول سكون مثال الرجیم
الرحیم یوم الدین والناس یعلمون وغیر كبی
مد ایلمك جایزدر مختلف فیه اولدیغیچون
ودخی قاعده بدر كه اخری استون اولسه اوچ
وجه جایزدر كه یعنی طول توسط قصر یعنی چوق
چكمك اورته چكمك آز چكمك ودخی طولدك چكمسنك
نهایتی یوقدر نقدر چكرسك چك توسط مقداری
دورده

عارض صكوندن اولان سكونه دیرلر

دورده الفدر قصرك مقداری بر الفدر واكر آخری
كسره اولورسه دورد وجه جایزدر طول تو
سط قصر روم وروم اكا دیرلر كه سكونده حركیه
میل ایده وكسیری یعنی حركه طلب ایده سبب
تعریف بودر الروم میل الساكن الی الحركة بصوت
خفی واكر آخری اوترو اولورسه یدی وجه
جایزدر طول توسط قصر طول مع الاشمام تو
مع الاشمام قصر مع الاشمام روم واشمام
اكا دیرلر كه سكونده صكره دوداقلرین یومدیغی
تعریف بودر الاشمام انضمام الشفتین بعد
السكون ومعلوم اولكه رومی استرسك طولده
توسطده قصرده اكلده مكانده آز اولورسك اك باب
مد لین واكر حرف مد ساكن اولوب ماقبلی استونی
اولوب وقف اولنورسه مد لین اولور ماقبل
اكا دیرلر كه اوزركه حرفنه دیرلر مثالی والصیف

مطلب ادغام مع الغنه

الاقلاب هو قلب النون الساكنة والتنوین
میما خالصا واخفاؤها عند الباء بغنة باب ادغام
مع الغنة واكر یمنو حرفلرندن برینه اغرسه ادغام مع
الغنه اولور ادغام بر حرفی بر حرفه ایچینه قومغه
دیرلر اما بو ادغامده غنه كتورمك لازمدر ادغام
مع الغنه ایلمك واجبدر اما غنه كتورمك
میم ایله نونده واجبدر واو ایله یاده جایزدر وادغام
مع الغنه نك ادغام ناقصدر ادغام ناقص
اكا دیرلر كه مدغمك ذات كیده صفة غنه سی باقی
قله مدغم اكا دیرلر كه بر حرفك ایچینه كیرنه دیرلر
مثالی فمن یعمل مثقال ذرة خیرا یره كبی وغیر كبی ودخی
بونده ده عام خاصی تصور اولنور اما عام اولانده
البته اظهار ایتمك كرك قرائنده انجق دورت
كلمه بولنمشدر دنیا بنیان قنوان صنوان كبی بونلر
ادغام اولمز زیرا ادغام اولسه كلمه واحده ده
حرفین

مطلب ادغام بلا غنه

حرفین جمع اولوب مضاعفه مشابه اولور كلمه
بوزیلور باب ادغام بلا غنه واكر بر حرفندن
برینه اغرسه ادغام بلا غنه اولور مثالی من ربك وبل
لكل كبی وغیر كبی وبو ادغامده غنه دن حذر لازمدر
وبو ادغامك ادغامی كامل در ادغام كامل اكا
دیرلر كه مدغمك ذاتندن صفاتندن برشیء باقی
قالمیوب مدغم فیه جنسندن اوله مدغم فیه
كریلنی حرفه دیرلر ومدغمك ذاتندن
صفاتندن برشیء باقی قالمز دیمك همان ایكی
حرف بر جنسدن اولور دیمكدر لفظدن باب
ادغام مثلین والفاظ یكرمی سكز حرفدن مركبدر
ایچی بو یكرمی سكز حرفدن بری ساكن بری اولسه
بیله كندوسینه اوغرسه ادغام مثلین اولور مثال
من نار فما ربحت تجارتهم فقلنا اضرب بعصاك
علیهم مؤصدة كبی اما میم ساكن بابه اغرسه

مطلب ادغام مثلین

من خوف عليهم الّيه مدّ ايلمك جايزدر وطول توسّط
جايزدر قصر جايز دكلدر تعريف بودر وحرف
اللّين واو ويا سكنتا وانفتح ما قبلهما وانّما
سمّيا بذلك لانّهما يخرجان في اللّين وعدم الكلفة
على اللّسان باب تنوين ونون ساكن تنوين ايكي
استونه ايكي كسره يه ايكي اوتره ديرلر نون ساكني
جزملي اولن نونه ديرلر امدي فحن تنوين يا نون
تثج ذ د ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك حرفنده بوينه
اوغرسه اخفا اولور بو بيته جامعدر اخفا
حرفني كه ادا ايلكده حرفلر يله اخفا كرلو اولقه
ديرلر اخفا ايلمك واجبدر غنّه كتورمك لازمدر
اكر اخفا حرفي بر كلمه ده اولورسه عام دركلرده لرسن
اخفا ايدرلرسن ايلمه اما اخفا ايلكل افقادر مثالي
ينظرون ولتنذر كبي وغيري كبي واكر باشقه كلمده
اولسه خاص ديرلر البتّه اخفا ايلمك كركدور
مثالي

صف ذا ثنا جود شخص قد سما كرما ضع ظالما زد تقي دم طالبا فتري

باب اظهار

مثالي من شرّ من تراب كبي وغير كبي تعريف بودر
الاخفاء حالة بين الاظهار والادغام عارية عن التشديد
مع بقاء الغنّة ا ح خ ع غ ه اكر اهخ خع غ حرفنده بوينه
اغرسه اظهار اولور انّه حق حالق عذ لهاديا
بو بيته جامعدر اوايلكه حرفده اظهار اشكاره اولقه
ديرلر اظهار ايلمك واجبدر واظهارده عام خاصي
تصوّر اولنور اما اظهار المقدّر ايكسي جايز بودر مثالي
من غير فسينغضون كبي وغير كبي تعريف بودر
الاظهار هو الانفصال تباعدا بين الحرفين ووجه
وجه الاظهار غاية بعد المخرج مع تفوّع الحلق
باب اقلاب واكر بايه اغرسه اقلاب اولور اقلاب
بر حرفي آخر حرفه تبديل ايتمكه ديرلر مثلا نون ساكني
يا تنويني ميمه تبديل ايتمكدر اقلاب ايلمك واجبدر
واقلابده عام خاص تصوّر حكمي اظهارك حكمي كبيدر
مثالي من بعد كلّا لينبذنّ كبي وغير كبي تعريف بودر

مطلب اقلاب

اخفا اولور وساير نه اوغرسه اظهار اولور
بعضلر ديديلر واو يله فايه اغرسه اظهار شفوي
اولور ودخي بونده ادغام كامل ناقص تصوّر
اولنور ميم ساكني ويا خود نون ساكني نونه اغرسه
ادغام ناقصدر ما باقي كاملدر تعريف بودر
ما اتّحد مخرجا وصفة باب ادغام متجانسين
واكر مخرجي اشتراك اوزره اولوب وصفاتي اختلاف
اوزره اولن حرفلر بر برينه اغرسه ادغام متجا
نسين اولور مثلا دت ط و دخي
ذ ث ظ ودخي م ب كبي مثال دال تا طانك
ماعبدتم قالت طائفة اثقلت دعوا الله لئن
بسطت كبي وغير كبي ومثال ذال ثا ظا
نك اذ ظلموا يلهث ذلك كبي ومثال با ميمك
يا بنيّ اركب معنا كبي اما يا بنيّ اركب معنا ده
اختلاف واردر اصحّ قول ادغام متجانسين
اولمقدر

مطلب ادغام متجانسين

اولمقدر جايزدر ادغام ايتمك واجبدر بونده
دخي كامل ناقص تصوّر اولنور اما طا
لي تايدر تا طايدر وطا دالدر وثالي ظايدر وثا ذالدر
ادغام ايتمك كاملدر واما طا تا ده طا ذال دده
ادغام ايتمك ناقصدر وغيرسي دخي ناقصدر
تعريف بودر ما اتّحد مخرجا واختلفا صفة
باب ادغام متقاربين واكر ايكي حرفك مخرج
بر برينه يقين اولسه وبر برينه اغرسه ادغام
متقاربين اولور مثلا لامك رايه مخرجده
يقينلكي واردر وقافك كافه يقينلكي واردر
انلر اولور ادغام ايدرلر مثال قل ربّ بل رفعه
الله بل ران الم نخلقكم كبي ادغام ايلمك
واجبدر اما ناقص كامل المدر الم نخلقكم دن
غيرسي كاملدر اما الم نخلقكم اختلاف واردر
تعريف بودر ما تقارب مخرجا وصفة باب ادغام مثلين

مطلب ادغام متقاربين

قمریه و شمسیه

فجی الف لامدن صکره تَ ثَ دَ ذَ رَ زَ سِ شَ صَ ضَ طَ ظَ لِ
حرفلرندن بری واقع اولسه ادغام شمسیه اولور
تُبْ ثُمَّ دَعْ ذَنْباً رَحِمَ زُدْ سِعَةً شَنِّمْ
صِلْ ضَيْفٍ طَابَ ظُنَّ لَهُ نَعَمْ بو بیت
دخی جامعدر اول حرفلره یعنی کنتی دوغنسه
یلدزلرقلر کذلک الف لامرده باقی قلمه یلدزلره
شابه اولور غیچون ادغام شمسیه دینلدی همان کو یا
الف لام واقع اولن حرف جنسندن اولور و ادغام
ایلمک واجبدر مثاللری بالله والناس الرحیم
کبی وغیر کبی و بونک ادغام کامله دائما اود
خی بعض کلمه وارد الف لامدن صکره ادغام شمسیه
حرفی واقع اولورینه ادغام المز زیرا الف لامی اصلیدر
اظهار اولور مثاللری یَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فِي فِئَتَيْنِ
الْتَقَتَا اِذَا الْتَقَيْتُمْ فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ فَالْتَقَى الْمَاءُ کبی
تعریف بودر الشمسیة یدغم لامها ویساوی

اللسان حتی یستترها الکلم باب اظهار قمریه
وفجی الف لامدن صکره اَبْغِ حَجَّكَ وَخَفْ
عَقِيمَهُ حرفلرندن بری واقع اولسه اظهار قمریه
دیدیلر یعنی آی طوغدقده یلدزلر اشکاره در
کذلک الف لام اشکاره اولمده یلدزلره مشا بد
اولدیغیچون اظهار قمریه دیدیلر اظهار ایلمک
واجبدر مثال وَالْعَصْرِ الْعَالَمِينَ الْحَمْدُ کبی
وغیر کبی و بعضی کلمه وارد اظهار قمریه
دینمز اَلْهَیٰكُمُ التَّکَاثُرُ فَلْيَعْبُدُوا کبی وغیری کبی
زیرا بونلرده الف لامی اصلیدر اندن اوتوری
دنلمز باب قلقله فجی قطبجد حرفلرندن بری سا
ساکن اولسه قلقله اولور کرک اصلا ساکن اولسون
و کرک وقفا اولسون مثال قَدْ اَلْبَابَ بِالْحَقِّ با
بِالْقِسْطِ حَاجَّتُمْ کبی وغیر کبی قلقله ایلمک
واجبدر قلقله دیو تدرمکه دیرلر تعریف بودر

وحروف القلقلة خمسة يجمعها قولك قطبجد
وانما وصفت بذلك لانها اذا اوقف عليها تقلقل
المخرج حتى يسمع له نبرة قوية وهي لغة التحرك
والاضطراب باب راء اکر را استون اوتوره
اولسه قالن اوقنور واکر کسره اولسه انجه
اوقنور و اکر ساکن اولسه ماقبلنه تابع اولور
ماقبلی استون و توره اولسه قالن اوقنور
واکر ماقبل کسره اولسه انجه اوقنور اما بعضی
رانک ماقبلی اوستون اولسه بینه اینجه اوقنور
وقف حالنده خیر سیر کبی اصلی بودر کبی ما
قبل بادر یا آیسه کسره منزلسنده در و اکر را ساکن
اولوب ماقبل کسره اولوب مابعدنده حروف
استعلا واقع اولسه قالن اوقنور حروف استعلا
یدی حرفدر خُصَّ ضَغْطٍ قِظْ حرفلر مثال
فِرْقَةٍ قِرْطَاسٍ مِرْصَادُ اِرْصَادًا کبی اما قرآنی

شریفده بو اوج حرفدن غیری واقع المامشدر
ماباقی حدیثده واقع المشدر و بعضی را مکسور
ایکن قالن اوقنور ماقبلترینک کسره سی صکره دن اولدو
غیچون مثال اِرْجِعِي اِنِ ارْتَبْتُمْ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا
اِلَّا لِمَنِ ارْتَضٰى قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ کبی بیان لفظة الله
لفظة اللهک ماقبلی اوستون او توره اولسه
قالن اوقنور وَاللّٰهِ نَصْرُ اللّٰهِ کبی و اکر ماقبل کسره
اولسه انجه اوقنور بِاللّٰهِ بِسْمِ اللّٰهِ کبی باب ضمائر
ضمیرک ماقبلی ساکن اولسه ضمیر چکلمز فیه الیه کبی
اما سورهٔ فرقانده فیه مهانا وغیر کبی بیان
السکته سکته اکادیرلرکه اواز بی کسه سینی
صولق اولمیه سینی قرآنده دورت یرده در بری
سورهٔ کهفده در عِوَجًا قَيِّمًا و بری سورهٔ
یسده مِنْ مَرْقَدِنَا هٰذَا و بری دخی سورهٔ قیامده
مَنْ رَاقٍ و بری سورهٔ مطففینده کَلَّا بَلْ رَانَ کبی

كمر سكته ايلمك جايزدر و مختلف فيه اولدیغون

تعريف بودر السَّكْتُ قَطْعُ الصَّوْتِ دُونَ التَّنَفُّسِ
وقف ايله سكته نك فرق وقفده آواز كسلور وصو
لق دخي النور اما سكته ده انجق آواز كسلور
قرآن شريفده وقفه علامتي طا قاف ميم لام
اولن يرده مطلق دورمغه اشارتدر جيم زا اولن
يرده دورمه سي جايز اولمغه اشارتدر لا
اولن يرده دورمغه اشارتدر
با حروف اقلابدر نون تنوين نون ساكن
بايه اغرسه ميم قلب اولور حروف اخفا
اون بشدر تا ثا جيم دال ذال زا سين شين صاد ضاد
طا ظا فا قاف كاف نون ساكن وتنوين بو حرفلره
اوغرسه اخفا اولنور مع الغنة يا واو ميم
نون تنوين يا نون ساكن بو حرفلره اوغرسه
ادغام اولنور غنة ايله بله لام را تنوين ونون ساكن
بو حرفلره

بو حرفلره اوغرسه ادغام اولنور بلا غنة حا خا
عين غين ها همزه نون ساكن وتنوين بو حرفلره
اوغرسه نون ساكن ونون تنوين اظهار
اولونور غنة

نسليحا خاتونك
تاريخي رجب ايننده
دنيايه كلمشدر
سنه
١١٣٨

بزم سنلد عبد الرحمن
افندينك تاريخي
شعبان اينك يكرمي بشنده
دنيايه كلمشدر وغنلت
اولنميه سنه ١١٤٣
١١٤٣

بزم سنلد محمد بك
تاريخي شعبان اينك
اون بشنده در غنلت
اولنميه سنه
١١٤٦

باعث تحرير حروف اولدركه
اشبو سنه بيك يوز قرق
طوقوزده رمضانك اون
طوقوزنده كره كيجه كوني
توشنلق وقتنده دنيايه
كلمش حق سبحانه وتعالى
علمي نافع وعمل صالح وطول
عمر ايله معمر ايليوب
خير خلف ايليه بمنه وكرمه
سنه
١١٤٩ فاطمه خاتون
رمضانده دنيايه
كلمشدر غنلت اولنميه
١١٥٤

الف ويا كسره دن صكره واو ضمه دن صكره همزه يه ملاقي اولسه لور
مقدار لوندن زياده چكلورلر اكر حرف مد ايله همزه بر كلمه ده اولسه
مد متصل اولور مثال شاء وجيء وسوء كبي اكر حرف مد كلمه اولي
آخرنده اولوب همزه كلمه ثانيه اولنده اولسه مد منفصل اولور مثال في
انفسكم انما امره الى كبي يعني حرف مد سكوني مجاور اولسه كيبي والجليس
مقدارندن زياده چكلور سكوندخي لازمي در وعارضي در سكوني مجاور
اولان مد اوچ قسمدر برنجي ساكندر اصلي حركتدر سكوندن صكره حركت
لازم كلور بو قسمده حرف مد و تشديد ملتقي اولور مثال الطامة
ولا الضالين اتحاجوني كبي بومده مد عدل دیرلر زيرا كه مد حركت مقامنده
قايم اولور وصلا ووقفا بوندنك مده لازم مدي اكنجي قسمي ساكندر
اصلي حركت در بعد السكون حركت لازم كلمز بو سكون عارضدر بوكا
سكون الوقف تسميه اولنور مثال عالمين يؤمنون كبي مد غير لازم
دخي ديرلر اوچنجي قسمي ساكن لازمدر اصلي حركت دكلدر بعده
السكون لازم دخي كلمز بو قسم مختصدر فواتح ثلاثيه يه يعني اوايل
اوايل سورده واقع اولان حروف مقطعاته مثال لام ميم نون كبي
بونك مدنه مد مشبع درلر مد طويل ده ديرلر بو حروف مقطعات درت
نوعدر بريسي اوچ حرف اوزرنه در اوسط ساكندر معتلدر ماقبلنك
حركتي كندو جنسندندر لام ميم نون كبي بونك مدنك اشبا
عند خلاف يوقدر اكنجي نوعي اوچ حرف اوزرنه در اوسط ساكندر
حرف لين در ماقبلنك حركتي غير جنسندندر عين كبي بونده وجهان
واردر يعني توسط وطول طول تفضيل اولنمشدر اوچنجي نوعي
اكي حرف اوزرنه در طا ها يا حا كبي بونده مد يوقدر قصر واردر
زيرا كه سبب مد منعدمدر دردنجي نوعي اوچ حرف اوزرنه در ساكن
واقع در اما قبل الساكن حرف مد منعدمدر اولدوغيچون مد اولمز
الف كبي يعني حرفي اللين يعني يا ساكنه و واو ساكنه ماقبللري

مفتوح اولدقده بعضکس بو کلمه ده همزه یه نی یا سکونه مجاور
اولسه لو شیءٍ و سوءٍ شیئٍ و خوفٍ کبی وقف حالنده بونلرده
وجوه ثلثه واردر قصیر و توسط و طول یعنی قصر ایله وقف
اولنور سکونا توسط ایله وقف اولنور سکونا طول ایله وقف
اولنور سکونا اکر رومیله وقف اولنسه قصر ایله وقف اولنور
زیرا که روم قصر ایله اولنور مد له اولمز اشمام قصر ایله اولنور مدی
ایله اولنور آخر کلمه که مفتوح اولوب ماقبل حرف مد اولا یعلمون
تعلمون عالمین کبی وجوه ثلثه ایله وقف اولنور سکونا آخر
کلمه که مضموم اولوب ماقبل حرف مد اوله نستعین علیم غفور
حلیم کبی وجوه ثلثه ایله وقف اولنور سکونا وجوه ثلثه ایله
وقف اولنور اشماما و قصر ایله وقف اولنور روما بونده وجوه
سبعه اولنور آخر کلمه که مکسور اولوب ماقبل حرف مد اوله
متاب الرحیم الدین کبی وجوه ثلثه ایله وقف اولنور سکونا
دخی قصر ایله وقف اولنور روما بونده وجوه اربعه وار روم
القاب بنا و القاب اعراب اذرنه ضمه ده و رفعده اولور حقیقت
روم قاری وقف ایلدوکی حالده حرف محرکک حرکتنی صوت ضعیف
ایله قربلنده اولان کمسنیه ایشتدرمکدر حقیقت اشمام حرف
محرکی تسکین اولندقدن صکره عقبنجه ضم شفتین قلمقدر
صوت اولمز سوزین روم اعمی ادراک ادر اشمام ادراک ایلمز فی الحقیقه
رومک و اشمامک و اختلاسک و تسهیلک علمی موقوفدر
سماعه و مشافهه‌یه اذک ذالنی
باب الاظهار والادغام
اظهار ادر عاصم الت حرفده تاده ثاده صاده دالده سینده

جیم ده مثال اذ تبرا واذ زین واذ صرفنا واذ دخلوا اذ سمعتموه اذ
جاؤکم کبی ذکر دال قد تمدك دالنی اظهار ادر عاصم
سکز حرفده سینده ذالده ضاده ظاده زاده جیم ده صاده
شین ده مثال قد سمع الله ولقد ذرأنا فقد ضل لقد ظلمك
ولقد زینا ولقد جاءکم ولقد صرفنا قد شغفها کبی
ذکر تاء التانیث تاء تانیث اظهار اولور
عاصم قاتنده الت حرفده سینده ثاده صاده زاده ظاده
جیم ده مثال انزلت سورة کذبت ثمود حصرت صدورهم خبت
زدناهم کانت ظالمة نضجت جلودهم کبی ذکر لام بل وهل
بلك وهلك لامنی اظهار ادر عاصم سکز حرفده تاده ثاده ظاده
زاده سینده نونده طاده ضاده مثال هل ندلکم هل تعلم
هل ثوب بل تأتیهم بل ظننتم بل زین بل سولت بل نتبع بل طبع الله
بل ضلوا کبی سن بل که لفظة هل مختصه اولور تایه و بل مختصه
اولور بش حرفه ظایه زایه سینه طایه صاده مشترك اولور
اولورلر اکی حرفده ثاده و نونده ظاهرا مثال اوندن معنی
معمول به سکزدر فافهم اذك ذالنی ذالده وظاده قدك
دالنی تاده ودالده تاء تانیث تاده ودالده وطاده کلی قرا ادغام
ادرلر مثال اذ ذهب اذ ظلموا قد تبین قد دخلوا فما ربحت
تجارتهم اجیبت دعوتکما فامنت طائفة کبی قلك
وبلك وهلك لامنی لامده وراده ادغام اولور کلی قرا قاتنده
مثال قل لا اسالکم قل رب بل لا تکرمون بل ران هل لنا هل
رایتم کبی اما حفص بل ران کلمه سنده سکت اتمکله مستثنی در
بو کلمه دن غیری الکهف ده عوجا نک الفنده و یس ده مرقد
من راق نوننده حفص سکت ادر قیامه سوره القیامة من راق نوننده حفص سکت ادر

معنای سکت قطع صوت اولوب قطع نفس اولممقدر مثلینك
که اولی ساکن اوله کلمه واحده ده اولسون کلمتینده اولسون اولکه
ثانیده ادغام اولنور واجبدر بین القراء ادغامده اختلاف یوقدر
مثال یدرککم فلا یسرف فی القتل کبی اما مالیه هلك ده خلاف
واردر مختار مالیه ده وقف اولنمقدر اکر وصل اولنسه مختار
اظهاردر بو اظهار میسر اولمز الا وقفه لطیفه ایله میسر اولور
هجاء یسین ده نونی دخی هجاء نونده نونی والقرآن والقلم
واولوی قاتنده حفص اظهار ادر سورة الاعراف یلهث کلمه
سنك ثاسنی ذلك کلمه سنك ذالنده عاصم ادغام ادر سوره
هودده مجریها کلمه سنده حفص اماله ادر اماله لغة مشهوره
در فاشیه در شول عربدن فصحانك السنلری اذرنه که قرآن
کریم انلرك لغتیله نازل اولمشدر اماله الف کالیا قلوب
فتحه کالکسره قلمقدر هود سوره سنك یا بنی ارکب یاسنی
معنا ممنده ادغام ادر عاصم سوره یوسف ده لا تامنا
کلمه سنده ادغام اولور اشماما کلی قرا ایچون سجده حم سوره
سنده ءاعجمی کلمه سنده همزه ثانیه حفص تسهیل ایدر سوره
الانعامده آلذکرین کلمه لرنده و سوره یونسده قل
الله وآلٰئن کلمه لرنده و نمل سوره سنده آلله خیر کلمه سنده
کلی قرا ایچون ابدال اولنور مدله و تسهیل اولنور قصر له اما
مد اولیدر کلی ایچون معنای تسهیل همزه همزه ایله حرف
قلمقدر همزه محققه بینیله همزه نك حرکتنه جنسی اولان
حرف مدك بینینده معنای اختلاس حرکتك ثلثانی کوستر

مکدر اخذ اولنمز بو الا افواه رجالدن اخذ اولنور سوره الفرقان نك
فیه مهانا ده حفصك صله سی واردر یعنی فیهی مهانا ده هاسنی
چکر یاء ساکنه ایله فیهی قراءة ادر سوره النور ده ویتقه
سوره الزمرده یرضه کلمه لرنك هالرنی حفص قصر ایلدی
یعنی کسر هاء له و ضمه هاء له قراءة ایلدی بغیر صله نقفه
تنته یلته کلمه لرك هالرنی کلی قرا قصر ایلدیلر شول هاء
ضمیرك که ماقبل و مابعد متحرك اوله اول های کلی قرا صله ء
ایلدیلر به من الله کان کبی و شول هاء ضمیر که بین الساکنین
واقع اوله اول های کلی قرا عدم صله ایلدیلر مثال علیه الله
آتیه الله کبی و شول هاء ضمیرك که ماقبل متحرك اولوب
مابعد ساکن اوله اول های کلی قرا عدم صله ایلدیلر مثال به الله
نصره الله کبی و شول هاء ضمیرك که ماقبل ساکن اولوب ما
بعد متحرك اوله ابن کثیردن غیری قرا اول های عدم صله ایلدیلر
الا حفص ابن کثیره متابعة انجق سوره الفرقانده ذکر اولنان کلمه ده
صله ایلدی سوره نملده فما آتان کلمه سنك وقفنده حفص اثبات
یاء ساکنه ایلدی دخی حذف یا ایلدی یعنی آتانی وقف ایلدی دخی آتان
وقف ایلدی وجهان اذرنه سوره الکهف ده لکنا هو الله سوره الاحزاب
بالله الظنونا واطعنا الرسولا فاضلونا السبیلا آیتلرنده دردنده بیله
حفص الفله وقف ایلدی لکنا الظنونا الرسولا السبیلا قراءة ایلدی
وصلده الفسز قراءة ایلدی هل اتی سوره سنده سلاسلا کلمه سنده حفص
وجهان اذرنه وقف سلاسل وقف ایلدی سکون لامله سلاسلا وقف
ایلدی اثبات الفله سوره مزبوره ده اوکلی قرادن ده حفص الفطالعه

وقف ايلدى تانجى قواريرا ده الفسن وقف ايلدى وقف ايتميوب اكيسنى
بيله وصل ايلدكلر قواريرا قواريرا قراءة ايلدى بغير الف سوره الرو
منك الله الذى خلقكم من ضعف ثم جعل من بعد ضعف قوة ثم
جعل من بعد قوة ضعفا وشيبة آيتنده اوج ضعف كلمه لرنده
حفص وجهان قراءة ايلدى فتح ضادله قراءة ايلدى دخى ضم ضادله
قراءة ايلدى والطور سوره سنده والمصيطرون كلمه سى حفص
سينله قراءة ايلدى دخى صادله قراءة ايلدى

باب احكام النون الساكنه والتنوين

تنوين نون ساكنه در لفظده ثابت اولور
خطده دكل وصلده ثابت اولور وقفده دكل نون ساكنه لفظ وخطده
ووصلده ووقفده ثابت اولور تنوين مختصدر اواخر اسمايه اعرابه تابع در
نون ساكنه اسماده اولور وافعالده اولور وحروفده اولور متوسطه ومتطرفه
كلى قرا تنوين ونون ساكنه لامله و راده ادغام ادرلر غنه سز مثال
هدى للمتقين يومئذ للمكذبين غفور رحيم انصار ربنا ولكن لا تشعرون
يبين لنا من رسول كبى جميع قرا كيسنى ادغام ايلديلر غنه ايله يمنو
حرفلرنده الا خلف ادغام ايلدى غنه سز واوده وياده مثال يومئذ
يصدعون من يعمل من شيء نحن من نصير خصيم مبين من ماء
يومئذ واهية من وال كبى جميع قرا نون ساكنه واوله ياقاتنده
بر كلمه ده اولدوغى حالده اظهار ايلديلر مثال قنوان صنوان بنيان
الدنيا كبى جميع قرا تنوين ونون ساكنه اظهار ايلديلر حروف حلق
قاتنده مثال من عين آنية من آمن وينأون جرف هار من هاجر
ومنها نار حامية من حرج واخر يومئذ خاشعة من خير حقيق على
من عمل انعمت من ماء غير آسن فسينغضون كبى جميع قرا تنوين ونون

ساكنه

~~ساكنه با قتنده ميمه قلب ايلديلر~~ ساكنه با قتنده ميمه قلب ايلد
يلر تشديدسز غنه ايله مثال سميع بصير ان بورك جميع قراء
تنوين ونون ساكنه اخفا ايلديلر غنه ايله باقى حروف هجا قاتنده
اون بش حرفدر تى وثى وجيم ودال وذال وزى وسين وشين وصاد و
ضاد وطى وظى فاء قاف كاف اخفادر تمام حرف اخفا اون بش اولدى
والسلام مثال جنات تجرى من تحتها انتم ساحات ثيبات من ثمرة
منثورا حبا جما من جنات نبغ دكا دكا من دون اندادا ترابا ذلك من ذى
الذى تنذرهم يومئذ زرقا امن زين انزل سلاما سلاما من سهو لهما
انسيهم ذرة شرابهم من شر منشورون قاعا صفصفا من صلصال
منصورون وكلا ضربنا من ظل منضود حلالا طيبا من طيبات منقلب
قلا ظليلا من ظلم انظروا وجوها فترة ها من فضله انفسهم مصيبة
مال من قبل منقعر صديقة كانا ان كنتم ضنكا كبى ميم ساكنه فا
قاتنده دخى واو قاتنده اظهار اولنور جميع قرا ايچون مثال هم فى عليهم
ولدان كبى با قاتنده اختلاف واردر جميع قرا ايچون اظهارلر واخفاسنده
بوكا اظهار يوق دريلر اخفا ادغامدن بر نوعدر تشديدن عاريدر
غنه بر آواز در خيشومدن كلور تنوين ونون وميم مصاحبتيله لسان
ايچون بونده عمل يوقدر

باب الرا آت

راء ساكنه كلمه اورتسنده اولوب ماقبلنك كسرهسى كسره لازمه اولوب
مابعدنده حرف استعلا اولمسه وصلده ووقفده كلى قرا ايچون ترقيق
اولنور مثال فرعون مرية شرذمة وانذرهم والاربة كبى حرف استعلا
اولان مثال مرصادا بالمرصاد وارصادا وفرقة وقرطاس كبى جميع قرا
بونلرده راى تفخيم ادرلر وصلده ووقفده وفرق كلمه سنده جميع
قرا ايچون وجهان واردر راء ساكنه بين الكسرتين واقع اولدوغيچون
ترقيق اولور بعد الراء الساكنه حرف استعلا واقع اولدوغيچون

تفخيم اولور شوله راء ساكنه كه كسره عارضه دنصكره واقع اولور
جمع قرا ايچون اول را تفخيم اولور وصلده ووقفده مثال ارجعوا
ارجعى ام ارتابوا رب ارجعون الذى ارتضى كبى راء مكسوره
كلمه اولنده ويا اورتسنده ويا آخرنده اولسه كلى قرا ايچون وصلده
ووقفده ترقيق اولور مثال ريح رجال وريا وآخرين مستكبرين
كافرين تردن يخربون تريدون منهم مقتدر منقعر كبى اما
شوله راء مكسوره كه كلمه آخرنده اولوب ماقبل مفتوح ويا مضموم ويا
ساكن اولوب ماقبل ساكن مفتوح ويا مضموم اولسه جميع قراء
تنده وقفنده تفخيم اولور اكر سكونله وقف اولنسه مثال من مطر
والقمر ودسر والغرور بالصبر والقدر شهر وامر والفجر والبحر
كبى اكر بو امثله ده روم ايله وقف اولنسه كلى قرا ايچون ترقيق اولور
وشوله راكه كلمه آخرنده مفتوحه ويا مضمومه ويا مكسوره اولوب
ماقبللرى مكسور ويا حرف عمال ويا ياء ساكنه اوله مثال قدر
وازدجر مستمر مستقر بشيرا ونذيرا من بشير ولا نذير
خيرا خير خير خير خير غير غير غير كتاب الابرار
والنار والفجار كبى بو اوج امثله ء اواخرنده سكونله وقف
اولنسه اصحاب اماله دن غيرى قرا قاتنده تفخيم اولور ماعدا
امثله ده رالرى مفتوحه اولان كلمه لرك غيرى رالرى مضمومه اولان
كلمه لرده ورشك غيرى قرا وصلده تفخيم ايلديلر رومله وقف ايلد
كلرنده ده تفخيم ايلديلر سكونله وقف ايلمه ده ترقيق ايلديلر بعد
الكسره رالرى مفتوحه اولان مثاللرده ورشك غيرى قرا وصل ده
تفخيم ايلديلر وقف ده ترقيق ايله ديلر بعد الياء الساكنه رالرى

مفتوحه

بالالف واللام وهى التشديد البرى كقوله تعالى والصالحون وما اشبه ذلك واما التشديد اللام
فيكون على الادوات كقوله تعالى لما اوحى واياوعما ومما واما فصل ثم اعلم بان التشديد
المدغم على ثلثة اوجه فهى متقاربان انهما يخرجان من اللسان كقوله تعالى حصدتم من يشاء وحسان
وما يخرجان من الشفتين كقوله تعالى الرحيم مالك يوم الدين وما هم ومخرجان وما يخرجان من اللسان
كقوله تعالى قد سمع الله وكذلك فى جميع القرآن فصل ثم اعلم بان المد الاصلى وهو كل كلمة
ممدود آخرها وبعدها همزة كقوله تعالى سواء ونشاء ودعاء وشاء وسيء وما اشبه ذلك
واما المد الممدود وهو فى جميع القرآن التى بعد همزة كقوله تعالى انى اعلم وانى اخاف وانى ارى
وما اشبه ذلك واما المد المقصور وهو كل كلمة بعدها الف ساكنة كقوله تعالى انا اعطيناك
وانا انزلنا واخرجنا وعلمنا وما اشبه ذلك واما المد المشبع وهو كل كلمة بعدها ياء ساكنة والف
ساكنة كقوله تعالى نستعين وسبحان الله وما اشبه ذلك واما المد الآخر وهو على ضربين مد وزنى
ومد ضرورى واما المد الضرورى وهو اذا اجتمع المد والتشديد على كلمة واحدة ومن حاد الله
وتحاجونى والظانين واما المد الوزنى كقوله تعالى آية وآيات وآتيناك وما اشبه ذلك
فصل ثم اعلم بان الوقف الواجب كقوله تعالى حذر الموت والله محيط وما اشبه ذلك
واما الوقف التام اذا وقفت فصل كذلك جميع ما فى القرآن واما الوقف الكافى
اذا وقفت قبل اولئك ثم ابتدات باولئك وما اشبه ذلك واما الوقف الحسن فى جميع القرآن
اذا وقفت قبل كذلك وذلكم ثم ابتدات بذلك وبذلكم فصل ثم اعلم بان ما النفى
وهى كل ما بعده الا كقوله تعالى وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون وما اشبه ذلك واما
ما الجحد فى جميع القرآن ما بعده ولكن كقوله تعالى وما كفر سليمان ولكن الشياطين كفروا واما
الاستفهام وما بعده بغير الف ولام كقوله تعالى ما غرك وما اشبه ذلك واما الخبر كقوله تعالى

وما ادريك ما ليلة القدر وما اشبه ذلك ثم اعلم بان ما في جميع القرآن الله ما قبله مكسورة
كقوله تعالى بسم الله وبالله وينبغي ان توقف في فيك واما ان الله والله وكان الله
وتالله وسوالله ينبغي تغلظ في فيك واما حروف بوف فاذا جاء بعد الميم
المجزوم ينبغي ان يتحرك الميم والذين هم بربهم عليهم ولا الضالين
وقوله انفسهم فجعلناهم وما اشبه ذلك تم الكتاب

بسم الله الرحمن الرحيم

اعلم ان في القرآن سبعة عشر موضعا لا يجوز الوقف عامدا وانه يكفر ان اعتقد ذلك
سواء كان ذلك في الصلوة او خارج الصلوة ويفسد الصلوة بالاجماع الاول لا يجوز ان
يقف على قوله فلما اضاءت ما حوله ويبتدئ بقوله ذهب الله بنورهم والثاني ان يقف
على قوله ان الله فقير ويبتدئ ونحن اغنياء والثالث ان يقف على قوله فقال لهم ثم يبتدئ
بقوله الله موتوا والرابع ان يقف على قوله فبعث الله ويبتدئ غرابا يبحث في الارض والخامس
ان يقف على قوله وقالت اليهود ويبتدئ يد الله مغلولة والسادس ان يقف على قوله لقد كفر
الذين قالوا ويبتدئ ان الله ثالث ثلاثة والسابع ان يقف على قوله وما لنا ويبتدئ لا نؤمن
بالله والثامن ان يقف على قوله وقالت اليهود ويبتدئ عزير ابن الله والتاسع ان يقف
على قوله وقالت النصارى ويبتدئ المسيح ابن الله والعاشر ان يقف على قوله لفي ضلال مبين
ويبتدئ اقتلوا يوسف والحادي عشر ان يقف على قوله وما انتم بمصرخي ويبتدئ بقوله اني
كفرت والثاني عشر ان يقف على قوله ولم يكن ويبتدئ له شريك في الملك والثالث عشر ان يقف
على قوله والذاكرين ويبتدئ الله كثيرا والرابع عشر ان يقف على قوله انهم لكاذبون ويبتدئ
اصطفى البنات على البنين والخامس عشر ان يقف على قوله الا من تولى وكفر ويبتدئ فيعذبه الله

العذاب الاكبر والسادس عشر ان يقف على قوله ان الانسان لفي خسر ويبتدئ الا الذين امنوا
والسابع عشر ان يقف على قوله فويل للمصلين ويبتدئ بقوله الذين هم عن صلوتهم ساهون
والله اعلم بالصواب

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد وآله اجمعين اما بعد
بلكل كه درست كلام فاضلرق وشريفرك منفعتلو رق علم اوردر اعلم كلام الله رب العالمين در
دخی آدم اغلنا بيم نسنه عمردن بكركه بو قدر درس كوركدكم عمر عزيزى قرآن علمندن اوقوب نسنه يه صرف
ايتمادخی كركدر چون تلاوته مشغول اوله لا ابقعه حقين بيله كتوره تا آنلر اولوكه ذم كسنده اولكم الذين
آتيناهم الكتاب يتلونه حق تلاوته دخی ترتيل برله وتجويد برله اوقيا اما تجويد بيانه اولكه چوق
كتابلر تصنيف اتمشلر عربي وپارسي منظوم ومنثور اما بو ضعيف بو مختصري قلدي تا مبتدي
سهل وقتده نسنه فهم ايليه اما معلوم كشي كه بو علمه شروع ايليه كركدر كه اول علمك اوچ نسنه تصور
ايليه اول اول علمك ماهيتي وحقيقتي ايكنجي غرض وفايده سن اوچنجي موضوعن اگر بو مذكور
تصور اتمسه عبث اتمش اوله دخی طلب مجهول اتمش اوله دخی اول علملر برى علم اوكه مستند ممتاز
اوليه پس بلمك كركدر كم تجويدك ماهيت وحقيقت ندر وموضوع ندر اما تجويدك ماهيت
وحقيقت ادا ايلمك مر حرفى كندى مخرجندن بعض حرف مدغم غايت ادغامده ومظهر غايت اظهارده
ومرقق غايت ترقيقده ومفخم غايت تفخيمده ودخی تجويددن غرض وفايده اظهار وادغام ومد
وقصر وغنه وعدم غنه واخفاء واخلاص بلمكدر ودخی بو مختصر مشتمل در بيش بابه
اول باب استعاذه وبسمله بياننده ايدر ايكنجي مد وقصر وسكون ووقف وروم واشمام
بياننده ايدر اوچنجي اظهار وادغام دال وذال وتاء تانيث وسكون وتنوين وتنكلامى بياننده ايدر

دخی بونلر نون ساکنله تنوینک کلملرین بیان ایدر بشنجی رانک تفخیم و ترقیقی بیانن ایدر و دخی تجوید علمنده
چوق کتابلر تصنیف اتمشلر معلوم عبارتلر ایله دخی مثاللر کتورمشلر هر کسنه فهم اتوک غایتده ارمش
بو فقیر دخی حکملرکه اولا بیان این هر بر سیچون مثال کتوره تا آسان اولا بو مختصر رعایة التجوید آدقندی وبالله
العون والتوفیق اول باب بو باب استعاذه و بسمله و بنلرک تا تکی دخی ایدرلر و بنجه ایدنلر
انی تقریر ایدر دخی بو باب اکی فصل اوزره قندی اول فصل استعاذه ده در حق جل و علا حکمنده کلام مجید
اجنده یاد قلور و بیورر فاذا قرأت القرآن فاستعذ بالله من الشیطان الرجیم و بو امر که حق تعالی
بیورمشدر بر سبیل جواز در نه بر سبیل وجوب و بر یرده دخی بیورمشدر یا ایها الذین
امنوا اذا قمتم الی الصلوة فاغسلوا وجوهکم الآیة بو دخی امردر اما بر سبیل وجوب در
یعنی آبدست اولماسه نماز قلنمز اما اولیا اولی اکر اعوذ دمسا قرآن اوقنور اولا و بونده
بحث چوقدر بو مقداره اختصار قلندی اما هر کاه دلسلر که قرآن اقیلر یعنا بر سنه
اولدر که اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دیلر اسمی تعوذ اداء ایلمک اچنده اختلاف
اتمشلر علما بر نجسی اعوذ بالله من الشیطان الرجیم دمشلر تا که نحل سوره سنده ذکر
اولنمشدر و بر نجسی اعوذ بالسمیع العلیم دمشلر و بر نجسی اعوذ بالله العظیم
دمشلر و دخی روایت در که شیخ حمزه دن ایتدی استعیذ بالله من الشیطان الرجیم و بر وقتی ایتدی
نستعیذ بالله من الشیطان الرجیم و بر وقت ایتدی استعذت بالله من الشیطان الرجیم و روایت در
ابن کثیردن و عاصم دن و کسائیدن تعوذدن صکره ایتدیلر ان الله هو السمیع العلیم و منقولدر
قبلدن که ایتمش اعوذ بالله العظیم و هم روایت در حفص دن که ایتمش اعوذ بالله العظیم السمیع
من الشیطان الرجیم اما بو یله مرویدر که رسول علیه السلام زیاده ایلدی و دخی روایتدر
ابن مسعوددن ایتدی قرآن اوقدم پیغامبردن علیه السلام ایتدم اعوذ بالسمیع العلیم کا ایت

اغردغی قرتیه نزیرا کبی و دخی نون ساکن میم اغردغی من مال کبی و تنوین میم اغردغی
عابد ما عبدتم کبی و دخی نون ساکن واوه اغردغی من وال کبی ولی نون ساکن ده واو بر کلمه ده السا کن شایخ
لی اظهار اوقرلر قنوان صنوان کبی تنوین واوه اغردغی یومئذ واهیة کبی اوچنجی حال اظهاردر نون
ساکنله تنوین حروف حلق اغرسا که همزه و حا و عین و خاء و غین در جمیع قرا بو التحرف
قتنده اظهار اقرلر نون ساکن و تنوین هایه اغردغی من هاجر و سلام هی کبی نون ساکن و
تنوین همزیه اغردغی من آمن و یومئذ آمنون کبی عینه اغردغی من عمل خاشعة عاملة کبی
حایه اغردغی من حکیم نار حامیة کبی عینه اغردغی من غل من اله غیره کبی خایه اوغردغی
من خلفهم یومئذ خاشعة کبی بونلر بر کلمه ده اولسون و اکر ایکی کلمه ده اولسون اظهار اولور دردنجی حال قلبدر
دکشورمک اولور یعنی نون ساکنله تنوین بایه اوغرسا قرآیجون میمه قلب اولور نون ساکن مثال انبئ
بورک تنوین مثال سمیع بصیر و بو دخی بر کلمه ده اولسون و اکر ایکی کلمه ده اولسون قلب اولور بشنجی حال
اخفادر و اخفا نده معلوم در نون ساکنله تنوین ذکر اولنان حرفلردن که قلان حرفلر که اونبشدر
تا و ثا و جیم و دال و ذال و زا و سین و شین و صاد و ضاد و طا و ظا و فا و قاف و کاف بو حرفلره اغرسا
جمیع مشایخ اخفا اقرلر مع الغنه نون ساکن و تنوین تایه اغردغی نوک مثالی و من تاب و ناصبة
تصلی تایه مثالی من ثمرة و سائحات ثیبات جیمه و من جاهد جنات جاداله من دابة یومئذ
دبره ذاله من ذکر ترابا ذلک زایه من زکیها علاما زکیا سینه من سجیل قوم سالهم شینه
و من شکر باء سائغا صاده من صلصال ریحا صرصرا ضاده من ضعیف مسفرة
ضاحکة طایه من طین ماء طهورا ظایه من ظهیر ظلا ظاهرا فایه من فطور قرطاس فلسوه
قافه من قرین شیئا قلیلا کافه بنلر دخی بر کلمه ده اولسون اکر ایکی کلمه ده اولسون اخفادر مع الغنه شعر
لام را قتنده بل ای بوا الهوس اکر نون ادغام اولر دی غنه بس حرفینمو اول کیه قارشوده

ولسون ما یشیع الله کبی و دخی قرائتمزده الله لفظنوک لامی تغلیظ اتمک فتحه اوله لام واقع
اوله فتحه دن و ضمه دن صکرا قال الله کبی و حاصل لام لرده ترقیق در
بنده اوقو بوده اکی الله لفظنوک لام تغلیظ اولور فخیم ده
تمام اولدی علم التجوید الله کرم عنایتیله
والله اعلم بالصواب والیه المرجع

باب

حروف حرفک جمعی در حرفی لغتده طرف دیرلر اصطلاحده
صوت معتمد علی مقطع محقق او مقدر و یختص بالانسان
و ضعا حروف دخی ایکی قسمدر بر قسمی حروف اصول عربیه در
بر قسمی حروف فروع فصیحه اولدخی بشدر همزه
مسهل صاد مشبهه لام مغلظه الف مماله نون مخفات
جمله حرفلردن بر دیموز حروف اصول عربیه در اول دخی
یکرمی سکزدر الفدر الف الی آخره الیاء اول دخی دورت قسمدر
بر قسمی مفخمدر بر قسمی مرققدر بر قسمی تفخیم تا اصله الترقیق بر
قسمی ترقیق تا اصله التفخیم دخی دیدر خص ضغط قظ
در نجون قرائه عظیم الشانده کلدکی یرده تفخیم واجب اولدخی ایکی
نظم حضرت ابن جزری علیه رحمة الباری مقدمه منظومه سنده بیورر
و حرف الاستعلاء فخم بو یله بیورور بو حروف مفخمه دیدکلری
کبی مستعلیه دیرلر نجون لسان حنکه التصاق حنک اعلا یه صعود
اتدکی ایچون استعلا دخی ایکی قسمدر بر قسمی مستعلیه مطبقه
... مستعلیه مطبقه تفخیم بالکوز مستعلیه اقوادر
خص قظ طبا قه اقوی نحو تا لحق والعصی

تواریرا من فوقه ف وکلا نفضلنا من فضة ک
خبیثة کشجرة منکم وقس علی هذا فی جمیع القرآن
تمت

فصل فی ذکر المدات بلمک کرکدر مدات
بش قسمدر بر قسم مد متصل در بر قسم
مد منفصل در بر قسم مد لازم در بر قسم
مد مشبع در بر قسم مد بدلدر مد بدله مد تمکین
دخی درلر کلدک امدی مد متصل اولدرکم نی کلمه وا
حده واقع اوله همه حرف مد همه سبب مد
بر کلمه ده اوله حرف مد دید و کلورده ای حرفیدر سبب مد
دایم همزه در و مد منفصل اولدرکم ای کلمه سنده
اوله یعنی حرف مد بر کلمه ده و سبب مد بر کلمه ده واقع اوله
کلدک مد متصل مثالی جاء جیئ سوء سیئ

الته حرف حلق دیدیم بنا زهی • همزه وهی وعین وحی وغین خی • نیمو حرف غنه مع ادغام اولور •
اکی نوره التده اظهار قل • نون ساکن تنوین خوش یارقل • نون ساکن تنوینلر بی کمان •
بی قتنده میمه قلب اولور عیان • تی ثی وجیم ودال وذال وزی سین وشین وصاد وضاد وطی وظی
فی وقاف وکاف اخفاده تمام • حرف اخفا اون بیش اولور والسلام **بشنجی باب**
رانوک تفخیم وترقیق بیانن ایدر بلکل ورالرکه قرآن اچنده واقع اولور اوتوز بیش قسم در خالدکل
اندن که بر کلمه‌نوک اوکنده یا اورتسنده یا آخرنده واقع اوله اما بو کلمه‌نوک اولنده‌کی خالی دکل اندن که
یا فتحه اوله یا کسره یا ضمه ودخی بو کلمه‌نوک اورتسنده‌کی خالی دکل اندن که یا فتحه اوله یا کسره اوله یا ضمه
یا ساکن ماقبلی دخی فتحه اوله یا کسره یا ضمه یا ساکن قچن اعتبار قلسک اول رالر ماقبل بیله اوندالت
قسم اولور واکر بر کلمه‌نوک آخرنده اولسا دخی بو اعتبار ادسک اول دخی اون الت قسم اولور دکلی
اتوزالکی قسم اولور واوچ دخی کلمه‌نوک اوطنده‌کی رالر اوتوز بیش قسم اولور اما بلکل که بو رالر که اولنده اوله
انوک حکم تفخیم در مفتوح اولسون یا مضموم رجل کبی یا کب وانوک حکم ترقیق در مکسور الجیم رجال کبی
اما کلمه‌نوک اورتسنده السا دخی کند مفتوح اولسا ماقبلی اوچ حرکتلو اوله مفتوح ومضموم ومکسور مثال
عونیا وغرفا والاخرة یا ساکن اوله امرا کبی بنلرک حکم کلی قرایجوه تفخیم در مکرور مرش ماقبلی مکسور
الجی ترقیق ایدر ودخی اول رالرکه کلمه‌نوک اورتسنده اوله کند مضموم اوله ماقبلی اوچ حرکتلو اولا مفتوح
ومضموم ومکسور مثال ینصرون ویشعرون وقادرون یا ساکن اوله ولا ارامر کبی بنلرک
بنلرک حکم دخی تفخیم دکلی قرایجوه مکرور مرش ودخی اول رالرکه کلمه‌نوک اورتسنده اوله کند مکسور
اولا وماقبلی اوچ حرکتلو اوله مثال یوتها نوردها قادرین یا ساکن اولا انقرتکی کبی بنلرک
حکم ترقیق درکل قرایجوه ودخی اول رالرکه کلمه‌نوک اورتسنده اوله کند ساکن اوله وماقبلی اوچ
حرکتلو اولا قریة ارسل فرعون کبی اکسولک حکم تفخیم درکل قرایجوه وصکره غسولک

ترقیق درکل قرایجوه مکر که کندو ساکن اوله ماقبلی کسره اوله راءدن صکره حروف استعلادن
بر حرف کلمه اول وقتده اول را تفخیم اولور حروف استعلا **قظ خص ضغط** حرفلریدر مثال
لبالمرصاد وقرطاس وفرقة کبی ومشایخ رضوان الله علیهم اجمعین شعرا سورسنده کل فرق
کلمسنده اختلاف ایتمشلر اکه وجه اوقمشلر بری تفخیم بری ترقیق **اما** اول راء ساکنوکه
ماقبلی کسره عارضی اوله ارجعوا کبی یا کسره منفصله اوله امن ارتضی کبی وام ارتابوا کبی بنلر
دخی کلی قرایجوه تفخیم اولور بس بورا کلمه‌نوک اورتسنده اولا کندو ساکن اوله ماقبلی فتحه ساکن اوله قرآنده کلمه
ودخی بوراکه کلمه‌نک آخرنده اولا کندو ساکن اولا وماقبلی اوچ حرکتلو اوله مثال وانحر والبحر واصبر
اولکر بونوک حکم تفخیم درلکی حالده دخی وآخرنک حکم ترقیق درکل قرایجوه وصلده دخی وقفده دخی
ولی بر کلمه‌نوک آخرنده ساکن اوله ماقبلی دخی ساکن اولا قرآنده کلمسی مکر حجر وبکر قبحی وقضاء دلسا
کل قرایجوه ترقیق اولور ووصل حالنده تفخیم اولور مکرور مرش **ودخی** بوراکه کلمه‌نوک آخرنده اولا کندو مفتوح
اوله وماقبلی ده مفتوح اوله یا مضموم یا ساکن مثال صبر ولتنظر والبحر بنلرک حکم تفخیم درکل قرایجوه اکه حالده
دخی **ودخی** بوراکه کلمه‌نوک آخرنده اولا کندو اکه ضمه بیله اوله وماقبلی مکسور اوله یا ساکن مثال سر وسحر بنلرک
حکم رومسز وقفده دخی کل قرایجون ترقیق در واکر وصلده اولرسکل قرایجوه تفخیم در مکرور مرش **ودخی**
بوراکه کلمه‌نوک آخرنده اولا کندو مکسور اولا وماقبلی دخی مکسور اولا یا ساکن مثال مقتدر وبجحر ونذیر کبی
بنلرک حکم کل قرایجوه ترقیق درلکی حالده دخی **ودخی** رالر اوزره وقف روملو دوقف اولسه اعتبار اولنماز صلده
در واکر وصل حالنده تفخیم سارومله وقف اولسا تفخیم اولور واکر وصل حالنده ترقیق سارومله وقفده اولسا
ترقیق اولور **فصل** بو فصل لاملرک تغلیظ وترقیق بیاننده ایدر پس بلکل کم جمیع مشایخ متفق در الله کلمسنوک
لام ترقیق اتمکده قچن که واقع اولسه اول لام کسره دن صکره یا اولو اول کسره بر حرف زائده اولسون
بالله کبی یا خود بر کلمه‌نوک آخرنده اولسون آیات الله کبی کر کسه اول کسره عارضی

یبناء • اسرائیل • ملائکة • اولئک کبی • **ومدّ منفصل**
مثالی ما انزل • ما اوحی به • انا یا ایها کبی • مدّ لا
دم اولدرکه حرف مددن صکره تشدید کله مثالی ضالین •
جانّ • اتحاجونی • فی الله عادین حادّ الله کبی **مدّ مشبع**
اولدرکیم وقف ایدکلک زماننده اوچ حرف اوزن واقع
اوله کرک ساکن اصلی اولسون کرک ساکن عرضی اولسون
ساکن اصلی مثالی صاد • نون • میم • کاف • طین •
عین لام کبی • **ساکن عارضی** مثالی ینفقون • یشهر
تدبیر • بصیر • قال • کان کبی **مدّ بدل** مثالی
منوا • آتینا • آخر • آیاتنا کبی • بوکه مدّ تمکین دخی دیدلر
کلمات امدی اوچ حرف دخی وارکیما کا اظهار **یوقی**
درلر بر قوّلده **یویف** دخی درلر قجان بو درت حرف
میم ساکن قتنده واقع اوله اظهار اولور • او نه **ب**

قتنده واقع • **ی** قتنده اخفاسی اولادر **مثالی** علیهم • ولا
الضالین • سمعهم • وعلی ابصارهم • هم فیه •
مختلفون • فما هم فیه کبی • اول اکی حرف کیم اخفا
اولادر **مثالی** وما هم بمؤمنین • ربهم • بهم • هم
یحزنون کبی **ودخی** حرف قطب جد **قطبجد** کلمنک
آخرنده ویا اورتاسنده واقع اوله آنی قلقله ایدب
بیان اتمک کرک **ق** مثالی کیم اورتده واقع اولور تفرقهم
وتقنطوا کبی • آخرنده مثالی بالحق واق کبی • **ط** ا
اطعمهم • الطعام کبی اورتادغی آخرده مثالی احاط کبی •
ب مثالی کیم اورتده اوله تبتم • یذهبکم کبی آخرده
مثالی کسب خطب کبی • **ج** مثالی کیم اورتده واقع اوله الرجز
الرجس کبی آخرده مثالی بهیج کبی • **د** **مثالی** اورتده
اوله ادبر • لقد • کنتم کبی آخرده بعید • احد کبی • **کلمات**



ولسون مانفتح الله كب ودخي قراتشنوح دراسه لفظنوك لام تغليظ اتمكن فتحه اول لام واقع

امدي امدي هر نجن واو واو ه يا ياء اغر سه نصف مدّ
اولور مثالي واو آمنوا • وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اصبروا •
وَصَابِرُوا • وَرَابِطُوا • وَاتَّقُوا الله كبي مثال يا مَن ذَا الَّذِي
يَشْفَعُ • أَرَأَيْتَ الَّذِي • يُكَذِّبُ • قَوْمِي يَعْلَمُونَ كبي •
كلدك امدي حروف استعلا هر نجن قظ خص ضغط
حرفلري كلمه ساكن اولسه كيشه هر بري جمله قتردا اولدي تفخيم
ايدرلر حرف استعلاء هم تعظيم ايدرلر مثالي من صاد قبر
طاس فرق قلة كبي اقانز قتند اكي وجه وارد دربع تفخيم
دروبو ترقيق ايمنك حجتي بودركه كسر تين اورتاسنده
دو شدي تفخيم اينك حجتي خود آشكاده در يعني
حرف استعلايه مقارندر ودخي ارجعي ارتضى دخي تفخيم
در كسر سي كسر عارضي اولدوغيجون ارتبتم دبهجر
ارتبتم د بويله در تمت تعون الله تعالى

كتب زينة القوابين وسورة الخطاء في القرآن
باطل كه قرآنده اون يدي يرده هر كيم وقف اتسه ثاني
باطلدر وهم كافر اولور اول سوره بقره ايچنده
فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ وقف اتسه ذَهَبَ اللهُ بشلسه
كنده كافر و نمازي باطل اولور يعني تكري الله متق اولور
الثاني دخي سوره بقره ايچنده فَقَالَ لَهُمُ وقف اتسه
اللهُ مُوتُوا بشلسه كافر اولور و نمازي باطل اولور يعني
تكري اولدي ديمك اولور حاشا لله الثالث آل عمران
ايچنده قَالُوا إِنَّ اللهَ فَقِيرٌ وقف اتسه وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ بشلسه
كنده كافر و نمازي باطل اولور الرابع سوره مائده
ايچنده بَعَثَ اللهُ وقف اتسه ~~[illegible]~~ غرابا بشلسه كافر
اولور الخامس ينه سوره مائده ايچنده وَقَالَتِ الْيَهُودُ
وقف اتسه الله بشلسه كافر اولور و نمازي باطل اولور السادس

ينه مائده ايچنده قالوا ان الله وقف اتسه ثالث ثلثة بشلسه كافر
اولور يعني تكري اوچ ديمك اولور حاشا لله من السابع
ينه مائده ايچنده وَمَا كُنْتُ وقف اتسه وَلَا يُؤْمِنُونَ بشلسه
كافر اولور يعني تكريه ايمان كتورمك اولور حاشا لله من
الثامن سوره البراءة ايچنده وَقَالَتِ الْيَهُودُ وقف
اتسه عُزَيْرٌ ابْنُ اللهِ بشلسه كافر اولور يعني عزير تكرينك
اغليدر ديمك اولور التاسع ينه سوره ايچنده وَقَالَتِ
النَّصَارَى وقف اتسه مسيح ابن الله بشلسه كافر اولور نعوذ
بالله عيسى تكرينك اوغليدر ديمك اولور العاشر سوره
يوسف ايچنده لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ وقف اتسه اقْتُلُوا يُوسُفَ
بشلسه كافر اولور الحادي عشر سوره ابراهيم
وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِيَّ وقف اتسه إِنِّي كَفَرْتُ بشلسه كافر
اولور الثاني عشر سوره بني اسرائيل وَلَمْ يَكُنْ

لَهُ شَرِيكٌ وقف اتسه فِي الْمُلْكِ بشلسه كافر اولور الثالث عشر
سوره احزابده وَالذَّاكِرِينَ وقف اتسه الله كَثِيرًا بشلسه
كافر اولور يعني تكري چوقدر دمك اولور الرابع عشر
سوره صافاتده وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ وقف اتسه اصْطَفَى
الْبَنَاتِ بشلسه كافر اولور يعني تكري ايلاغدي ديمك اولور حاشا
لله الخامس عشر سوره هل اتى ايچنده إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَ
كَفَرَ وقف اتسه فَيُعَذِّبُهُ اللهُ بشلسه كافر اولور السادس عشر
سوره والعصر ايچنده لَفِي خُسْرٍ وقف اتسه إِلَّا الَّذِينَ
بشلسه كافر اولور يعني تكري ايمان كتورنلر زياندر ديمك
اولور السابع عشر سوره الماعون ايچنده
فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ وقف اتسه الَّذِينَ هُمْ بشلسه كافر اولور
يعني واي اول كشيه كه تكريه عبادت ايدر ديمك اولور تمت
الكتاب بعون الله تم تمت

ولسون مانفتح الله كب ودخي قراتشنوح دراسه لفظنوك لام تغليظ اتمكن فتحه اول لام واقع



ولسون مايصح الله كب ودني قرا شنمع دراالله لفظوكه لام تغليظ اتمكن فتح اول لام واقع

وروي عن النبي انس بن مالك رضي الله عنهما وابو سعيد الخدري
رضي الله عنه قالا قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان في كتا
ب الفاتحة سبعة اسماء من اسماء الشيطان اولها دلل
والثاني هرتب والثالث يكوم والرابع كنع والخامس
كنس والسادس مضرط والسابع تعل من ادخل في صلو
ة من تلك الاسماء يفسد صلوته الحمد قطع لله قطع رب
العالمين الرحمن الرحيم مالك قطع يوم الدين قطع اياك
قطع نعبد واياك قطع نستعين وقف اهدنا الصراط
المستقيم قطع صراط الذين انعمت قطع عليهم
قطع غير المغضوب قطع عليهم ولا الضالين نقل من
وقف
من التفسير الكبير
نية اخر الظهر نويت ان اصلي لله تعالى آخر الظهر ادركت
وقتنه ولم اصليه بعد بونيتدن غيري ايله جايز دكلدر

واعلم ايضا ان راس الآية اما تام نحو اولئك هم المفلحون واما كاف

ودخى بلملك كه تجويد لغتده معنيسى واراصطلاح
معنيسى وار لغتده معنيسى اتقان ايتمكدر يعنى برنك اوتو
مق اصطلاح معنيسى هر حرفي يرنه مستحق اولنه
ادغامدن اظهاردن اقلابدن اخفادن
مددن قصردن تخفيفدن تسهيلدن
تشديددن ترقيقدن تفخيمدن زياده
سز ونقصان سز قارى اتمكدر
اما تحقيق معنيسى هر شيء حقيقتى
تمام كتورمكدر زياده ونقصان اتمدن
پس واجب اولدى قاريه اوقودغى
وقت كتورمكدن ظلامه الله دن شمنه
زياده ونقصان اتمرية بلكم مشايخ قردن
انجم اشتدى ايسه انى استعمال ايده

ثم اخذ بودر يمد بقدر الخمس ورش
وحمزة و الاربع بجم و الثلاث رضا كلا
والاثنين بر د درم حامد و ذا مراتب كسائي
ابن عامر قالون ابن كثير ابو عمرو
مد جاء الهمز منفصلاً مثاله نه اوقويك قرائت
عاصم رواية حفظ اوزره سن قج الف مد
ايلدرسن دورت الف مد ايدريم

واعلم ايضا ان راس الآية اما تام نحو اولئك هم المفلحون واما كاف
نحو ام لم تنذرهم لا يؤمنون واما حسن نحو الحمد لله رب العالمين
يوقف عليه ثم يبتدأ بما بعده كالتام والكافي بعينها او لا يبتدأ
بما قبله نظرا الى تعلق معنى الثاني عليه في جانب السنة
كما ذكرنا ومما ينبغي ان يعلم ان المراد بالتعلق المعنوي ارتباط
معنوي لا يتم جملة الاحوال والقصة بدون ما بعدها وان لم يكن
له تعلق من جهة اللفظ والاعراب واما التعلق بما قبله من جهة
الاعراب كان يكون صفة او معطوفا لكن بشرط ان يكون
ما بعده بحيث يحسن السكوت عليه لما فرغ الناظم من اقسام
الوقف التام شرع في غير التام وهو الوقف القبيح وهو الذي لا يجوز
الوقف عليه لتعلق ما بعدها بما قبله لفظا ومعنى نحو الوقف
على بسم او على الحمد لله وحكمه ان لا يوقف عليه اصلا
الا اذا اضطر على ذلك كانقطاع النفس مثلا فحينئذ يجب
على القارئ ان يبتدأ مما قبله موضع الوقف اي يسلك من الكلمة التي



وقف عليها مثلاً اذا وقف على بسم لاجل الاضطرار يبتدئ ويقول
بسم الله وجملة المقام في هذا المقام هو ان لا يحصل مما وقف
عليه كلام تام مثل ان تقف على المضاف دون المضاف اليه
والصفة دون الموصوف والرافع دون المرفوع والناصب
دون المنصوب الى غير ذلك من اقسام التي تتنبه عليها
بفطنتك وفهمك اعلم ان ما نعله جهلة القراء من
وقفهم على غير من قوله تعالى غير المغضوب عليهم دون الوقف
على ما قبله اعنى قوله تعالى انعمت عليهم استدلالا لا يقع
السجاوندي على ما قبله بحرف لا فليس بوجه وناهيك كون الوقف
على رؤس الاية سنة ولا ينهيك عنها دم آخرين بحيث يجري لذلك
على الوقف القبيح تقف بين المضاف والمضاف اليه مع ترك العمل بالسنة
الى غير ذلك من امثال هذه المواضع واقبح من ذلك الوقف على حكاية قول
الكفار والابتداء بعده نحو الوقف على قوله تعالى لقد كفر الذين قالوا
والابتداء بقولهم ان الله ثالث ثلثة وامثال كثير لا تغفل عنه
الرجل البصير واما هذا الوقف حرام لا يسع في البيت الاتي
طاش كوبرى

